

Jaarstukken gemeente Heerhugowaard 2017

7 juni '18

Behorende bij onze
verklaring d.d.
11 juni 2018

ASTRIUM
OVERHEIDSAFDELING

Inhoud

Jaarstukken gemeente Heerhugowaard 2017	1
Jaarverslag	4
Inleiding.....	4
Samenvatting	7
Programmaverantwoording	10
Leefbaarheid en veiligheid.....	11
Stedelijk beheer en duurzaam samenleven	23
Stedelijk ontwikkeling en bereikbaarheid	39
Sociale samenhang	59
Algemeen bestuur, burgerdiensten en algemene baten en lasten	83
Algemene dekkingsmiddelen.....	95
Overhead	99
Onvoorzien.....	100
Vennootschapsbelasting.....	101
Paragrafen	102
Lokale heffingen.....	103
Weerstandsvermogen en risicobeheersing	110
Onderhoud kapitaalgoederen	116
Financiering.....	120
Bedrijfsvoering.....	130
Verbonden partijen.....	138
Gemeenschappelijke regelingen.....	140
Grondbeleid.....	159
Jaarrekening.....	165
Overzicht baten en lasten	166
Overzicht incidentele baten en lasten	167
Wet normering bezoldiging topfunctionarissen	172
Waarderingsgrondslagen.....	175
Balans	181
Verantwoording specifieke uitkeringen.....	248
Overzicht gerealiseerde baten en lasten per taakveld	252
Bijlagen	257
Classificatie begrotingsafwijkingen.....	258
Opgenomen effectindicatoren conform BBV	262
Kaderstellende nota's	263
Interbestuurlijk toezicht.....	273

Jaarverslag

Inleiding

In dit deel is de inleiding op de jaarstukken opgenomen. Verder geven we een samenvattend beeld waarin het financiële resultaat en onze financiële positie worden toegelicht.

Aanbieding

Voor u liggen de jaarstukken 2017. Hierin beschrijven we hoe het afgelopen jaar verlopen is, zowel wat betreft de beleidsuitvoering van het coalitieprogramma als de bijbehorende financiële gevolgen. Met deze jaarstukken leggen wij als college van B&W verantwoording af over het jaar 2017.

De jaarrekening vormt met alle financiële specificaties, de bijlagen en de toelichtingen op de beleidsprogramma's over het gevoerde beleid de financiële en beleidsmatige verantwoording over 2017. De accountantsverklaring geldt voor deze uitgebreide financiële verslaglegging met de jaarrekening, het resultaat en het proces.

De gemeente Heerhugowaard heeft het jaar 2017 financieel afgesloten met een negatief resultaat voor bestemming van € 1,9 miljoen en na bestemming van € 4,0 miljoen positief. In de laatste Bestuursrapportage 2017 was het verwachte resultaat na bestemming ca. € 1,5 miljoen positief.

Het afgelopen jaarrekeningproces stemt ons in meerdere opzichten tevreden. Belangrijker misschien nog wel is het proces zelf. Dit complexe proces is dit jaar zichtbaar verbeterd onder invloed van Lias. De aangeleverde stukken aan de accountant hebben een kwaliteitsslag gekregen, de accountant heeft binnen de gestelde termijn zijn onderzoek afgerond en de planning van de processtappen is steeds beter binnen de geldende termijnen gebleven. En dit hele proces is nagenoeg uitsluitend met eigen medewerkers volbracht. De substantiële externe inhuur in de afgelopen jaren kon achterwege blijven.

Wij vertrouwen er op u met deze jaarstukken adequaat te informeren.
Namens het College van burgemeester & wethouders van Heerhugowaard.

Gido Oude Kotte,
wethouder Financiën

Leeswijzer

Programmaverantwoording. (onderdeel van het jaarverslag)

In dit deel komen de resultaten op de programma's en programmaonderdelen aan bod. We geven een beschouwing per programmaonderdeel en beschrijven de resultaten op de voorgenomen activiteiten uit de programmabegroting 2017. Hierbij duiden we hoe dat verlopen is; daarbij hebben we de aspecten resultaat, planning en middelen mee laten wegen. Ook zijn de resultaten op de indicatoren bij de doelen opgenomen voor zover op dit moment beschikbaar. Overige effectindicatoren zijn te raadplegen op: www.waarstaatjegemeente.nl.

Ten slotte worden beknopt de financiën weergegeven. In deze jaarstukken is er voor gekozen om in dit hoofdstuk de financiën over het gehele jaar weer te geven; het gaat dan om de financiële realisatie en de afwijkingen ten opzichte van de gewijzigde begroting. In de toelichting op bij de diverse financiële overzichten duiden we de verschillen aan met voordeel (v) of nadeel (n) aan. Afrondingen kunnen tot kleine verschillen in tellingen leiden. De uitkomsten op de indicatoren zijn aangepast aan de meeste recente, definitieve cijfers. Dit betekent dat op sommige plaatsen de indicator af kan wijken van eerdere jaarstukken of programmabegroting.

Jaarrekening.

Dit deel bevat de gemeentelijke jaarrekening over 2017. Dit is enerzijds de balans en de toelichting op de balans, anderzijds de programmarekening en de toelichting daarop. De toelichting op de programmarekening bevat per programma en programmaonderdeel de afwijkingen bij de jaarrekening ten opzichte van de gewijzigde begroting. Dit is conform het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV).

Paragrafen.

In dit deel komen de verplichte specifieke paragrafen aan bod. Deze geven een toelichting op de bedrijfsvoering en verdere informatie over onder andere financiële aspecten, risico's en verbonden partijen. Ook de paragraaf Grondbeleid is hier opgenomen.

Bijlagen.

Dit deel bevat o.a.: de classificatie van de opgetreden begrotingsafwijkingen; een verklaring m.b.t. topinkomens, per programma de relevante kaderstellende nota's; hoe het interbestuurlijk toezicht is geregeld en tot slot de controleverklaring.

Samenvatting

Resultaat.

Het college van B&W heeft in het afgelopen jaar wederom verder invulling gegeven aan de uitvoering van het coalitieakkoord. In de voor u liggende jaarstukken verantwoorden wij ons aan u over hetgeen in 2017 is gerealiseerd. Samen met de stad is gewerkt aan onze toekomst. In de hierop volgende paragrafen geven wij inhoudelijk een beeld van de bereikte resultaten. Uit de verantwoording op de beleidsprogramma's blijkt verder dat Heerhugowaard op koers ligt met het realiseren van de in de begroting 2017 geformuleerde doelen.

De gemeente Heerhugowaard heeft het jaar 2017 financieel afgesloten met een negatief resultaat voor bestemming van ca. € 1,9 miljoen. Na bestemming van de reserves bedroeg het resultaat ca. € 4,0 miljoen positief.

Bedragen x € 1.000

Beleidsprogramma's 2017	Gewijzigde begroting	Realisatie	Verschil
Programma 1 Veiligheid	-5.171	-5.040	131
Programma 2 Stedelijk beheer	-14.851	-14.453	398
Programma 3 Stedelijke voorzieningen en duurzame samenleving	-1.611	-961	650
Programma 4 Sociale samenhang	-52.782	-51.978	805
Programma 5 Dienstverlening communicatie en informatisering	-4.524	-4.133	391
Overhead	-13.081	-12.837	244
Algemene dekkingsmiddelen	87.001	87.524	524
Onvoorzien	-16	-	16
Totaal voor bestemming	-5.036	-1.877	3.159
Mutatie reserves	6.492	5.912	-580
Totaal na bestemming	1.456	4.035	2.579

In de laatste Bestuursrapportage 2017 was het verwachte resultaat na bestemming ca. € 1,5 miljoen positief. Het werkelijke resultaat bedraagt ca. € 4,0 miljoen en valt daarmee € 2,5 miljoen hoger uit dan verwacht. Dit verschil kan op hoofdlijnen als volgt worden verklaard.

Programma 1 Veiligheid: Afgelopen jaar konden we aansluiten bij lopende externe onderzoeken op het gebied van handhaving dit resulteerde in een voordeel op de lasten van ca. € 70.000. Daarnaast vielen de inhuurkosten voor dit programma mee ca. € 30.000

Programma 2 Stedelijk beheer: Op het onderdeel bereikbaarheid zijn er minder lasten geweest. Een deel van het onderhoud van de dynamische wegafsluitingen is uitgesteld vanwege de renovatie van de Middenweg-Zuid. Ook zijn er minder storingskosten geweest ca. € 100.000. Daarnaast is er een hogere bijdrage voor ons wegennet ontvangen van derden ontvangen ca. € 100.000. Ook zijn er als gevolg van het later vaststellen van het grondstoffenbeleidsplan minder kosten gemaakt ca. € 50.000. Tevens is er een positief resultaat op de verkoop van Primeurfondswoningen van € 164.000 gerealiseerd. Deze was niet voorzien.

Programma 3 Stedelijke voorziening en duurzame samenleving: Hoger te declareren bedrag voor de inzet van onze ambtenaren ten behoeve van het Portefeuillehouders Overleg Regio Alkmaar (PORA) ca. € 37.000. Ook zijn er exploitatiebijdragen ontvangen vanuit diverse ruimtelijke

projecten die vooraf niet waren begroot ca. €59.000. Daarnaast zijn er op de WABO vergunningen meer leges ca. € 500.000 ontvangen dan er was begroot. Dit betreft vooral leges t.b.v. nieuwbouw appartementen Stadshart, nieuwbouw appartementen van Foreeststraat en het Huygens college. De indiening van deze bouwplannen in 2017 was ten tijde van het opstellen van de begroting 2017 niet voorzien.

Programma 4 Sociale samenhang: Voordeel van ca. € 1,5 miljoen als gevolg van de actualisatie voorziening Groot Onderhoud Sport nv. Een deel van de voorziening kan vrijvallen. Daarnaast is er een incidenteel voordeel van ca. € 353.000 ontstaan als gevolg van de liquidatie Stichting Binnensportaccommodaties. Rondom de uitvoering van de Wet BUIG is er sprake van een lagere uitgave op de post uitkeringen van ca. € 100.000. Dit omdat het werkelijke cliëntenbestand kleiner blijkt te zijn dan waar de Rijksbijdrage betrekking op heeft.

Daarnaast is er een nadelig resultaat op de jaarrekening van het WNK (€ 950.000) te melden onder ander als gevolg van een overschrijding van de component loonkosten in het transitiebudget en een noodzakelijke dotatie als gevolg van het nog niet af kunnen ronden van de herplaatsing van boventallige werknemers. Het aandeel voor Heerhugowaard bedraagt ca. € 187.000.

Ook vallen de uitvoeringskosten voor Halte Werk fors hoger uit te samen met uitblijven van het beoogde efficiencyresultaat. totaal ca. € 382.000.

Het Minimabeleid kent een onderbesteding van ca. € 120.000 voor het grootste deel veroorzaakt door de vertraging in het benoemen van een projectleider Schuldhulpverlening. Ook is er minder gebruik gemaakt van de Huygenpas, incidenteel voordeel van ca. € 64.000 Daarnaast zijn er minder uitkeringen in het kader van het Besluit bijstandverlening zelfstandigen verstrekt. Het incidentele voordeel is ca. € 111.000.

De hogere kosten van ca. € 80.000 binnen het Participatiebudget worden deels veroorzaakt doordat er meer ingezet is op Oudkomers en deels door de stijging van het aantal klanten. De hogere kosten van ca. € 110.000 t.b.v. de verhoogde asielinstroom worden gedekt door een onttrekking uit de bestemmingsreserve.

Het is een landelijke trend dat er een groter beroep gedaan wordt op de jeugdzorg. Men weet de weg naar de jeugdzorg beter te vinden. Ook in Heerhugowaard is deze toename van cliënten op jeugdhulp te zien. De oorzaken zijn divers en nog onvoldoende inzichtelijk. Dit heeft ertoe geleid dat er een overschrijding heeft plaatsgevonden op de begrote uitgaven ca.

€ 948.000 Deze overschrijding wordt gedekt uit de reserve Decentralisaties AWBZ, Jeugdzorg.

Programma 5 Dienstverlening communicatie en informatisering: Er zijn lagere lasten voor het algemeen bestuur ca. € 125.000. Daarnaast is er een niet begrote bijdrage op de post Burgemeester en Wethouders van ca. € 148.000 als gevolg van vrijval pensioenvoorziening wethouders (APPA)

Algemene dekkingsmiddelen: Gedurende 2017 is geconstateerd dat de gemeente op grond van de circulaires een hogere uitkering gemeentefonds kon verwachten, ca. € 600.000.

Mutatie reserves: Dit is het saldo ca. € 0,6 miljoen van alle dotaties c.q. onttrekkingen van de reserves t.o.v. de gewijzigde begroting. Het verschil geeft aan dat er minder onttrokken is aan de reserves. Een verdere toelichting per reserve wordt gegeven bij de ontwikkeling van het eigen vermogen.

Overhead: Het bij de Bestuursrapportage beschikbaar gestelde budget van € 400.000 voor het verandertraject van de organisatie is niet geheel besteed. Het restant van € 289.000 wordt middels resultaatbestemming doorgeschoven naar 2018. In 2017 zijn de budgetten t.b.v. Werkkostenregeling (WKR) gecentraliseerd. Deze budgetten zijn niet geheel benut. Derhalve een voordeel van € 207.000. Onderzocht zal moeten worden of hier sprake is van een structurele onderschijding. De doorbelasting van de overhead naar grondexploitaties is gekoppeld aan de ureninzet van het personeel t.b.v. deze grondexploitaties. De ureninzet op de grondexploitaties is lager uitgevallen dan begroot. Medewerkers hebben aan andere projecten bijgedragen waardoor er incidenteel een lager bedrag, ca. € 286.000, is doorbelast aan de grondexploitaties.

Voorstel resultaatbestemming bij vaststelling jaarrekening 2017

Conform de bestendige gedragslijn wordt bij de vaststelling van de jaarstukken ook de resultaatbestemming voorgesteld. Deze worden door het college middels een separaat voorstel aan de raad aangeboden.

Behorende bij onze
verklaring d.d.
11 juni 2018

Programmaverantwoording

Behorende bij onze
verklaring d.d.
11 juni 2018

Leefbaarheid en veiligheid

Veiligheid is één van de taken van de gemeente en is nauw verbonden met leefbaarheid. Veiligheid is te onderscheiden in fysieke veiligheid (brandveiligheid, rampenbestrijding en verkeersveiligheid) en sociale veiligheid: zorgen dat iedereen zich binnen en buiten veilig voelt. Dat uit zich in de aanpak van problematiek in de woon-en leefomgeving, winkelgebieden en bedrijfsterreinen tot de aanpak van georganiseerde criminaliteit.

Het te bereiken doel is dat iedere inwoner op een prettige en veilige wijze in Heerhugowaard kan leven, wonen, recreëren en werken.

Voor een effectieve aanpak van al deze veiligheidsvraagstukken, is de samenwerking met tal van partijen en met regie vanuit de gemeente essentieel. Als gemeente richten we ons op het versterken van de rol en verantwoordelijkheid van inwoners en ondernemers. Belangrijk is een tijdige signalering en aanpak van problemen (*'erbij zijn als de problemen nog klein zijn'*) en tegengaan van maatschappelijke onrust, een goede balans tussen preventie en repressie (*'zacht aan de voorkant en hard aan de achterkant'*) en snel en flexibel kunnen handelen voor een adequate aanpak (*'maatwerk leveren waar nodig'*).

Wat heeft het gekost?

Bedragen x € 1.000

Leefbaarheid en veiligheid	Rekening 2016	Begroting 2017	Rekening 2017	Afwijking
<i>Lasten</i>				
Leefbaarheid en veiligheid	5.491	5.195	5.095	100
<i>Totaal lasten</i>	<i>5.491</i>	<i>5.195</i>	<i>5.095</i>	<i>100</i>
<i>Baten</i>				
Leefbaarheid en veiligheid	6	24	55	31
<i>Totaal baten</i>	<i>6</i>	<i>24</i>	<i>55</i>	<i>31</i>
Saldo programma	-5.485	-5.171	-5.040	131

Effectindicatoren

Doelstelling	Effectindicator	Realisatie			Benchmark (regio NH)	Bron	Definitie
		2015	2016	2017			
Meer inwoners ervaren Heerhugowaard als een veilige stad	Gevoel van onveiligheid	35% wel eens, 0 % vaak	38% wel eens, 0% vaak	37% wel eens, 2% vaak	32% wel eens, 1 % vaak	Veiligheidsmonitor	
	Gevoel van onveiligheid in eigen buurt	16% wel eens 0% vaak	18% wel eens 1% vaak	16% wel eens, 1% vaak	14% wel eens, 1% vaak	Veiligheidsmonitor	
	Vinden dat de wijk afgelopen jaar voor- of achteruit is gegaan	-3%	+6%	-3%	-1%	Veiligheidsmonitor	
	Rapportcijfer eigen buurt cq Veiligheid woonomgeving	7,1	7,5	7,3	7,5	Veiligheidsmonitor	
	Veiligheid	39,7	37,5	n.b.		Nationale duurzaamheidsmonitor	De voorraad veiligheid is opgebouwd uit de indicatoren vandalisme, geweldsdelicten, vermogensdelicten, jeugdcriminaliteit, verkeersonveiligheid en onveiligheidsgevoel.
Afname van criminaliteit	Aantal overvallen	3	3	4		Driehoek	
	Aantal woninginbraken	180	140	123		Driehoek	
	Aantal diefstal uit/vanaf auto	154	130	101		Driehoek	
	Aantal straatroof	10	9	8		Driehoek	
	Aantal diefstal fietsen	290	224	210		Driehoek	
	Aantal diefstal brom- en snorfietsen	71	70	47		Driehoek	
	Aantal meldingen drugsoverlast	76	71	84		Driehoek	
	Handel en vervaardigen softdrugs (incidenten)	45	52	37		Driehoek	
Handel en vervaardigen softdrugs (misdrijven)	6	10	9		Driehoek		

Doelstelling	Effectindicator	Realisatie			Benchmark (regio NH)	Bron	Definitie
		2015	2016	2017			
Afname van overlast	Mishandeling	198	199	178		Driehoek	
	Bedreiging	135	125	93		Driehoek	
	Overlast gestoorde / overspannen personen	187	200	246		Driehoek	
	Aantal meldingen burenruzie	57	108	118		Driehoek	
	Aantal meldingen overlast jeugd	428	445	318		Driehoek	
	Perceptie overlast - te hard rijden	65%	67%	68%	70%	Veiligheidsmonitor	
	Perceptie overlast - hondenpoep	68%	72%	63%	67%	Veiligheidsmonitor	
	Perceptie overlast - parkeerproblemen	48%	47%	48%	50%	Veiligheidsmonitor	
	Buurtproblemen - fysieke verloedering (% komt wel eens voor)	83%	80%	76%	79%	Veiligheidsmonitor	Fysieke verloedering is: 1. Bekladde muren of gebouwen, 2. Rommel op straat, 3. hondenpoep op de stoep, straat of in de perken, 4. straat meubilair, zoals vuilnisbakken, bankjes of bushokjes, dat vernield is
Verplichte indicatoren vanuit BBV	Buurtproblemen - sociale overlast (% komt wel eens voor)	57%	56%	54%	52%	Veiligheidsmonitor	Sociale overlast is: 1. Dronken mensen op straat, 2. rondhangende jongeren, 3. Drugsgebruik of drugshandel, bijvoorbeeld op straat of in coffeeshops, 5. overlast door buurtbewoners
	Winkeldiefstal per 1.000 inwoners ²	2,5	2,2	1,7		CBS - Geregistreerde criminaliteit & Diefstallen	Het aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners.

Doelstelling	Effectindicator	Realisatie			Benchmark (regio NH)	Bron	Definitie
		2015	2016	2017			
	Geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners	7,3	6,7	5,5		CBS - Geregistreerde criminaliteit & Diefstallen	Het aantal geweldsmisdrijven, per 1.000 inwoners. Voorbeelden van geweldsmisdrijven zijn seksuele misdrijven, levensdelicten zoals moord en doodslag en dood en lichamelijk letsel door schuld (bedreiging, mishandeling, etc.).
	Diefstal uit woning per 1.000 inwoners	3,4	2,6	2,3	3,9	CBS - Geregistreerde criminaliteit & Diefstallen	Het aantal diefstallen uit woningen, per 1.000 inwoners.
	Vernieling en beschadiging per 1.000 inwoners	8,6	8,3	7,0	6,7	CBS - Geregistreerde criminaliteit & Diefstallen	Het aantal vernielingen en beschadigingen, per 1.000 inwoners.
	Verwijzingen Halt	145	150	155	146,5	Bureau Halt	Het aantal verwijzingen naar Halt, per 10.000 inwoners in de leeftijd van 12-17 jaar.
	Hardekern jongeren	n.b.	n.b.	n.b.	1,5	Korps Landelijke Politiediensten (KLPD)	Het aantal hardekern jongeren, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 12-24 jaar.
	Jongeren met een delict voor de rechter	2,78	n.b.	n.b.	2,58	Verwey Jonker Instituut	% 12 tot en met 21 jarigen

Verbonden partijen per taakveld

Taakveld	Verbonden partij	Vestigingsplaats	Openbaar belang (doel)	Financieel belang jaarlijkse bijdrage	Realisatie 2017 (x € 1.000,-)
1.1 Crisisbeheersing en Brandweer, 1.2 Openbare orde en Veiligheid	Veiligheidsregio Noord-Holland Noord	Alkmaar	Het gezamenlijk behartigen van belangen die de schaal van de individuele gemeenten te boven gaan, ten behoeve van de veiligheid van de bevolking in het samenwerkingsgebied.	2.928.951	106
1.2 Openbare orde en Veiligheid	Regionale Uitvoeringsdienst Noord-Holland Noord	Hoorn	De regeling is getroffen ter ondersteuning van de deelnemers bij de uitvoering van hun taken op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving. De taken betreffen in elk geval de wettelijk bepaalde taken op het gebied van het omgevingsrecht in het algemeen en de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht in het bijzonder, alsmede de taken op het terrein van vergunningverlening, handhaving en toezicht op grond van de in artikel 5.1 van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht genoemde wetten.	575.322	1.212

Behorende bij onze
verklaring d.d.
11 juni 2018

Op welke onderwerpen lagen de accenten in 2017?

In 2017 lag het accent op de volgende zaken:

1. Ten aanzien van Sociale Veiligheid:

- het toepassen van de methodiek Jeugd 2.0
- gericht toezicht van overlast op hot spot locaties
- ter versterking van sociaal domein: het inzetten van maatregelen 'dwang en drang'
- aanpakken van (dreigende) maatschappelijke onrust veroorzaakt door complexe problematiek (verslaving, ggz/ personen verward gedrag)
- integrale inzet handhaving
- directe en persoonsgerichte aanpak van sociale overlast, door gebruik van het Veiligheidshuis.

2. Aanpak ondermijning:

- aanpak van woon- en adresfraude
- de aanpak illegale hennepcultuur en prostitutie

3. Ten aanzien van Fysieke Veiligheid, zijn de taken die worden uitgevoerd door de Veiligheidsregio:

- uitvoeren van bezuinigingstaakstelling
- uitvoeren integraal preventiebeleid.

Wat hebben we bereikt?

1.1 De inwoners van Heerhugowaard voelen zich veilig - in huis, in het verkeer, in uitgaansgebieden, op school, eigenlijk overal binnen de gemeentegrenzen

Activiteiten	Beoogd resultaat	Wat hebben we bereikt?
Voortzetting van de aanpak woninginbraken	<ul style="list-style-type: none"> • Groter aantal beveiligde woningen • Continueren daling woninginbraken 	<ul style="list-style-type: none"> • Afspraak met woningcorporatie inzake implementatie '<i>Veilig Wonen</i>' bij renovatie project huurwoningen in Rivierenwijk. • Voortzetting van dalende lijn.
Integrale inzet toezichthouders	Goed naleefgedrag en passende handhaving	Directe sturing op integrale inzet bij problematiek en aandachtsgebieden.
Stimuleren betrokkenheid inwoners	<ul style="list-style-type: none"> • Vergroting eigen verantwoordelijkheid van inwoners • Optimaal gebruik social media door inwoners in het kader van openbare orde en veiligheid 	<ul style="list-style-type: none"> • (Kleinschalige, op maat) Gesprekken met bewoners inzake '<i>Veiligheid in eigen buurt</i>'. • WhatsApp groepen veiligheid en deelnemers Burgernet
Implementeren methode Jeugd 2.0 (vroeg signaleren en aanpakken jeugdproblematiek)	<ul style="list-style-type: none"> • Methodisch informatiedelen en samenwerken in aanpak jeugdproblematiek • Gerichte inzet op '<i>hotspots</i>' 	<ul style="list-style-type: none"> • Samenwerking met het jongerenwerk, onderwijs, politie en waar nodig opschaling naar het Veiligheidshuis. • Integrale en vroegtijdige aanpak jeugdproblematiek.

1.2 De overlast in Heerhugowaard wordt verminderd door onder andere de inzet van BOA's, jongerenwerk, handhaving en wijkbeheer

Activiteiten	Beoogd resultaat	Wat hebben we bereikt?
Gerichte handhaving op 'hotspots'	Integrale aanpak overlast op hotspots	Wekelijks vindt integrale briefing plaats tussen Boa's, handhavers, politie en mobiele surveillance ten behoeve van informatie-uitwisseling en sturing op integrale inzet.
Persoonsgerichte aanpak in het Veiligheidshuis	Integrale aanpak ernstige overlastgevers	Bij jeugdproblematiek vindt, onder regie van gemeente, directe sturing plaats op inzet jongerenwerk, mobiele surveillance, zoals met succes is gedaan bij met name Luilak.
Bewoners en belanghebbenden betrekken bij aanpak overlast	Hoge betrokkenheid inwoners bij aanpak van overlast	Directe opvolging van overlastmeldingen en terugkoppeling acties met melder.

Behorende bij onze
verklaring d.d.
11 juni 2018

1.3 Door efficiencymaatregelen moet de Veiligheidsregio komen tot minder uitgaven, waarbij door slim organiseren de taakuitvoering moet worden verbeterd

Activiteiten	Beoogd resultaat	Wat hebben we bereikt?
Sturen op inspanningen ten bate van het realiseren van de afgesproken bezuinigingstaakstelling	Een goed presterende en efficiënt ingerichte organisatie	Voor de jaren 2015 t/m 2017 zijn de vaststelde bezuinigingen behaald en verwerkt in de begroting. De laatste tranche moet in 2018 worden gerealiseerd.

Behorende bij onze
verklaring d.d.
11 juni 2018

1.4 Op het werkveld van Openbare Orde en Veiligheid (OOV) worden extra initiatieven ontplooid opdat nog meer inwoners hun verantwoordelijkheid nemen

Activiteiten	Beoogd resultaat	Wat hebben we bereikt?
Faciliteren van extra initiatieven op het gebied van bewoners-verantwoordelijkheid.	<ul style="list-style-type: none"> • Hogere eigen verantwoordelijkheid • Hogere slagingskans aanpak zeer problematische jeugd • Initiatieven van bewoners worden ondersteund. 	<ul style="list-style-type: none"> • Toename van het aantal WhatsApp groepen Veiligheid • (Kleinschalige, op maat) Gesprekken met inwoners en politie over <i>'veiligheid in eigen buurt'</i>

1.5 Aanpakken van georganiseerde criminaliteit

Activiteiten	Beoogd resultaat	Wat hebben we bereikt?
<p>Bijdragen in de aanpak Ondernijning:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bibob beleid toepassen • Aanpak illegale hennepsteelt en -handel • Aanpak illegale prostitutie • Ontwikkelen beleid en regelgeving met betrekking tot prostitutie • Aanpak woon- en adresfraude <ul style="list-style-type: none"> • Signaleren en reageren op activiteiten en vestigingen Outlaw Motorgangs (OMG' s) in geval strijdigheid regelgeving 	<p>Verder verminderen criminele activiteiten</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bibob toetsen • Handhaven op illegale hennepsteelt, -handel en prostitutie • Actualiseren gemeentelijk beleid • Opstellen en uitvoeren projectplan • Handhaving op regelgeving (Bestemmingsplan, APV). 	<ul style="list-style-type: none"> • Vergunningaanvragen gescreend met Bibob • Bestuurlijke handhaving toegepast <ul style="list-style-type: none"> • Prostitutiebeleid is doorgeschoven naar 2018. • Projectplan Woonfraude is gerealiseerd, uitvoering is gestart. • Handhaving heeft plaatsgevonden • Zicht op (boven)lokale initiatieven vanuit de OMG's.

Wat heeft het gekost?

Bedragen x € 1.000

Leefbaarheid en veiligheid	Rekening 2016	Begroting 2017	Rekening 2017	Afwijking
Lasten	5.491	5.195	5.095	100
Baten	6	24	55	31
Saldo	-5.485	-5.171	-5.040	131

Toelichting

Toelichting op de lasten:

Handhaving: De kosten voor de tijdelijke inhuur van derden konden in 2017 worden beperkt, m.n. door het bedingen van scherpe tarieven ca. € 30.000 (v). Daarnaast is een budget, bestemd voor externe onderzoeken in het kader van handhavingszaken, in 2017 niet geheel besteed. O.m. deelname aan een gesubsidieerd onderzoek voorkwam dat een dergelijk onderzoek uit eigen middelen moest worden bekostigd. Daarnaast bleven in 2017 extra werkzaamheden, die bovenop de basistaken werden uitbesteed aan de RUD-NHN, beperkt in omvang. Totaal ca. € 70.000 (v).

Stedelijk beheer en duurzaam samenleven

Heerhugowaard heeft de afgelopen jaren veel (nieuwe) voorzieningen gerealiseerd. De uitdaging voor de komende jaren is het in stand houden en het beheren van al deze voorzieningen. Ook het groot onderhoud in de wijken heeft geleid tot een duidelijk zichtbare kwaliteitsimpuls. Het op peil houden van de voorzieningen en openbare ruimte vormt een belangrijke basis voor de toekomst van onze gemeente. Waarbij wij vooral kijken vanuit de gedachte van 'need to have' en niet langer meer naar 'nice to have'.

Binnen dit programma wordt een drietal thema's onderscheiden:

- onderhoud wegen, straten en pleinen (onder andere onderhoud openbare buitenruimte, parkeren),
- milieu en leefomgeving (speelvoorzieningen, riolering en huishoudelijk afval), en
- gemeentelijk vastgoed

•

Wat heeft het gekost?

Bedragen x € 1.000

Stedelijk beheer en duurzaam samenleven	Rekening 2016	Begroting 2017	Rekening 2017	Afwijking
<i>Lasten</i>				
Bereikbaarheid	10.164	9.778	9.669	109
Milieu en leefomgeving	14.341	13.006	12.945	60
(Gemeentelijk) vastgoed	8.541	12.642	13.661	-1.019
<i>Totaal lasten</i>	<i>33.046</i>	<i>35.426</i>	<i>36.276</i>	<i>-850</i>
<i>Baten</i>				
Bereikbaarheid	5.267	1.767	1.866	99
Milieu en leefomgeving	10.268	10.660	10.652	-8
(Gemeentelijk) vastgoed	2.806	8.148	9.306	1.158
<i>Totaal baten</i>	<i>18.341</i>	<i>20.575</i>	<i>21.823</i>	<i>1.248</i>
Saldo programma	-14.706	-14.851	-14.452	398

Effectindicatoren

Doelstelling	Effectindicator	Realisatie			Benchmark (regio NH)	Bron	Definitie
		2015	2016	2017			
Een gezonde, veilige en schone openbare ruimte is de basis voor een goede en prettige leefomgeving	Gemeten index woonklimaat		n.b.	n.b.	96,9	Waarstaatjegemeente.nl	De aantrekkelijkheid van de woon- en leefomgeving, uitgedrukt in een score van 0-140.
Gedeelde, herkenbare en duurzame leefomgeving	% inwoners van Heerhugowaard dat de buurt als schoon kwalificeert	70%	n.b.	72%	63%	Waarstaatjegemeente.nl	Het percentage inwoners dat vindt dat hun buurt schoon is.
	% inwoners dat vindt dat er voldoende groen is in de buurt	87%	n.b.	88%	84%	Waarstaatjegemeente.nl	
Schoon, heel en veilig	Ambitieniveau van het onderhoud van de openbare ruimte op het niveau basis B	93%	95%	95%		Kwaliteitscijfers CROW	
	Staat van de buurt: heel	84%	n.b.	86%	77%	Waarstaatjegemeente.nl	Het percentage inwoners dat vindt dat hun buurt heel is.
	Staat van de buurt: begaanbaarheid straten, paden en trottoirs	77%	n.b.	78%	70%	Waarstaatjegemeente.nl	Het percentage inwoners dat vindt dat de straten, paden en trottoirs goed begaanbaar zijn.
	Staat van de buurt: onderhoud groen	61%	n.b.	66%	66%	Waarstaatjegemeente.nl	Het percentage van de inwoners vindt dat de groenvoorziening goed is onderhouden.
Bewuste inrichting	Ecologie	52	52	53	51	waarstaatjegemeente.nl (ecologisch kapitaal)	Het ecologisch kapitaal heeft betrekking op de veerkracht van ecosystemen in het opvangen van natuurlijke en menselijke verstoringen, uitgedrukt in een score van 0 (zeer laag) - 100 (zeer hoog).

Doelstelling	Effectindicator	Realisatie			Benchmark (regio NH)	Bron	Definitie
		2015	2016	2017			
Verplichte indicatoren vanuit BBV	Gemeente is klimaatneutraal	24,6	24,8	n.b.		nationale duurzaamheidsmonitor	emissie CO2 (ontwikkeling indexcijfer t.o.v. 1990)
	Huishoudelijk restafval	213	216	216	198	CBS - Statistiek Huishoudelijk afval	De hoeveelheid restafval per bewoner per jaar (kg)
	Hernieuwbare elektriciteit	9,8%	9,3%	n.b.	7,80%	RWS Leefomgeving	Hernieuwbare elektriciteit is elektriciteit die is opgewekt uit wind, waterkracht, zon of biomassa.
	Ziekenhuisopname nav verkeersongeval met een motorvoertuig	13%	n.b.	n.b.	7%	VeiligheidNL (cijfers 2015)	als aandeel van het totaal aantal ongevallen die leiden tot ziekenhuisopnamen.
	Ziekenhuisopname nav vervoersongeval met een fietser	15%	n.b.	n.b.	9%	VeiligheidNL (cijfers 2015)	als aandeel van het totaal aantal ongevallen die leiden tot ziekenhuisopnamen.

Behorende bij onze
verklaring d.d.
11 juni 2018

Verbonden partijen per taakveld

Taakveld	Verbonden partij	Vestigingsplaats	Openbaar belang (doel)	Financieel belang jaarlijkse bijdrage	Realisatie 2017 (x € 1.000,-)
7.3 Afval	Vuilverbrandingsinstallatie Alkmaar en omstreken (VVI)	Alkmaar	Het behartigen van het belang van de verwerking van de door de deelnemende gemeenten in gevolge de 'Afvalstoffenwet' verkregen afvalstoffen.	1.774.200	0
7.4 Milieubeheer	Heerhugowaard en het Hoogheemraadschap	Heerhugowaard	Het saneren van ongezuiverde lozingen van huishoudelijk afvalwater in het buitengebied.	0	
	Coöperatie Coöperatief Stimuleringsfonds Duurzame Energie Coöperatie Regio Alkmaar U.A.	Alkmaar	De Coöperatie heeft als doel te voorzien in bepaalde stoffelijke behoeften van haar Leden, krachtens met hen gesloten Leden Inbreng Overeenkomsten, in het bedrijf dat voor hun behoefte uitoefent of doet uitoefenen, met betrekking tot de doelen zoals opgenomen in artikel 2.1 van de oprichtingsakte van de coöperatie.	n.v.t.	n.b.

Bereikbaarheid

De grote beheerprojecten 2017 zijn alle in voorbereiding, uitvoering of gereed. Veel aandacht ging dit jaar naar de voorbereiding van de projecten: Middenweg-Zuid, Rivierenwijk-Zuid, Middenweg-Centrum, Kerkweg/Veenhuizerweg en 't Kruis.

Op welke onderwerpen lagen de accenten in 2017?

Middenweg-Zuid

Het participatietraject is afgerond en begin 2018 is gestart met de uitvoering van de werkzaamheden.

Rivierenwijk-Zuid

Het participatietraject voor de Rivierenwijk-Zuid is begin 2018 afgerond. Met de klankbordgroepen is een voorlopig ontwerp gemaakt voor de wijk. Bewoners hebben hierop kunnen reageren. Deze reacties worden verwerkt tot een definitief ontwerp. Zodra bewoners hierop hebben gereageerd zal het definitief ontwerp moeten worden vastgesteld.

Middenweg-Centrum

Het afgelopen jaar is gestart met het participatietraject. Een ontwerpgroep bestaande uit bewoners, winkeliers, horeca-ondernemers en belangenbehartigers van de Fietsersbond en de Pater Jan Smits school werken aan een inrichtingsvoorstel voor het college.

Kerkweg/Veenhuizerweg

In 2017 zijn we gestart met een participatietraject rondom de vervanging van de Kerkweg en de Veenhuizerweg. De participatiegroep bestaat uit bewoners en bedrijven.

Berckheidelaan

Met het groot onderhoud van de weg is tevens een aantal maatregelen uitgevoerd ter verhoging van de veiligheid. Hiervoor is provinciale subsidie ontvangen.

Molenwijk en Rivierenwijk-Noord

Het groot onderhoud in de Molenwijk en de Rivierenwijk-Noord is in 2017 grotendeels afgerond. Alleen in de Molenwijk moet nog enig groen worden aangeplant.

't Kruis

Vanwege de vele vragen van bewoners over de parkeermogelijkheden in de omgeving van de Familieschool is het onderhoud aan de kruising Rustenburgerweg/Jan Glijnisweg uitgesteld naar 2018 en is een participatietraject ingezet.

Wat hebben we bereikt?

2.1 Behouden van de in Heerhugowaard gerealiseerde voorzieningen

Activiteiten	Beoogd resultaat	Wat hebben we bereikt?
Het gesprek aangaan met alle betrokkenen over aspecten als mogelijke functieverbredingen van voorzieningen en het ambitieniveau van onderhoud van wijken en wegen, inclusief het maaibeleid.	Met behulp van asset management komen tot een methodische aanpak voor het doelmatig onderhouden van kapitaalgoederen. (Uitgangspunt is toekomstbestendig, maar realistisch beheren.)	<ul style="list-style-type: none"> • Grote beheerprojecten worden gestart met een participatieproces, waarbij de verschillende stakeholders betrokken worden bij de herinrichting. Het participatietraject sluit af met een definitief ontwerp, welke als basis dient voor de uitbestedings- en uitvoeringsfase. • De beheersystemen worden verbeterd en gebruikt als onderlegger voor de onderhoudsvoorzieningen (verbetering control). In 2017 is gewerkt aan de ontwikkeling van het beheerprogramma (wegen, groen, civiele kunstwerken). Er zijn verschillende verbeteringen aangebracht. Begin 2018 moet dit pakket met de BGT kunnen communiceren, zodat mutaties kunnen worden verwerkt en het systeem actueel gehouden kan worden.

2.4 Regelgeving, handhaving

Activiteiten	Beoogd resultaat	Wat hebben we bereikt?
In overleggen praktijkcases bespreken. Juist door zaken breder te leggen is het mogelijk om je eigen <i>'blinde hoek'</i> te leren ontdekken.	Houding die meer inspeelt op mogelijke oplossingen dan op het overheidsgelijk.	Er is een open houding waarbij input van anderen dan de vakspecialist gewaardeerd wordt. Met name het werken met klankbordgroepen in de participatietrajecten geeft veel stof tot dialoog.

2.7 Beheersbaar en toekomstbestendig blijven van het onderhoud van de wijken en wegen binnen de beschikbare budgetten

Activiteiten	Beoogd resultaat	Wat hebben we bereikt?
<p>In 2015 voorbereiden van voorstellen aan de raad voor heroverweging van de ambitieniveaus en de uitgangspunten met als intentie om binnen het uitgangspunt van toekomst-bestendig en realistisch beheer het financiële beslag voor de toekomst te beperken.</p> <p>De voorzieningen zijn in 2016 herzien. In 2017 worden de voorzieningen aangepast aan de actuele situatie.</p>	<p>Actuele onderhoudsvoorzieningen (Uitgangspunt is toekomstbestendig, maar realistisch beheren.)</p>	<p>De beheerprogramma's worden bijgewerkt om de actuele beheersituatie weer te kunnen geven als basis voor de stand van de onderhoudsvoorzieningen.</p>

Wat heeft het gekost?

Bedragen x € 1.000

Bereikbaarheid	Rekening 2016	Begroting 2017	Rekening 2017	Afwijking
Lasten	10.164	9.778	9.669	109
Baten	5.267	1.767	1.866	99
Saldo	-4.897	-8.011	-7.803	208

Toelichting

Toelichting op de lasten:

Op de onderdelen bebording en wegmarkering is minder uitgegeven dan begroot. Een deel van het onderhoud van de dynamische wegafsluitingen is uitgesteld vanwege de renovatie van de Middenweg-Zuid. Daarnaast hebben er minder storingen plaatsgevonden. ca. € 0,1 mln. (v)
Daarnaast neemt het energieverbruik van de openbare verlichting af. Dit is mogelijk het gevolg van het feit dat er meer led-verlichting en lichtdimmers zijn aangebracht. De verwachting is dat dit beeld in de eindafrekening (nog te ontvangen) te zien zal zijn.

Toelichting op de baten:

Er is een hogere bijdrage van derden voor het wegennet ontvangen. ca. € 0,1 mln. (v)

Milieu en leefomgeving

In 2017 is zowel de kadernota fysiek domein als het grondstoffenbeleidsplan door de raad vastgesteld. Op de Rioolheffing en de afvalstoffenheffing wordt ingegaan in paragraaf A (lokale heffingen). De ontwikkelingen met betrekking tot de RUD worden besproken in paragraaf F (verbonden partijen).

Op welke onderwerpen lagen de accenten in 2017?

Kadernota Fysiek Domein

September 2017 heeft de gemeenteraad de “kadernota Fysiek Domein” vastgesteld. De nota heeft als doel om van de buitenruimte een thuis te maken. Hiervoor is een bewuste inrichting nodig, die herkenbaar is voor inwoners en een meerwaarde biedt op sociaal en economisch gebied. De basis voor het onderhoud ligt bij de gemeente, waarbij de inbreng en betrokkenheid van inwoners en bedrijven wordt gewaardeerd en gestimuleerd. Burgerinitiatieven of participatie, Ja graag! Samen kunnen we de buitenruimte maken tot een thuis buitenshuis.

Grondstoffenbeleidsplan

De gemeenteraad heeft in november 2017 het “grondstoffenbeleidsplan 2018-2021” vastgesteld. Het doel is om minder restafval te verbranden door meer grondstoffen gescheiden (aan de bron) in te zamelen. Van nu 240 kg per inwoner naar 150 kg in 2021. Eén onderdeel om dit te bereiken is het invoeren van een rolcontainer voor plasticverpakkingen, blik en drinkpakken (PMD). Deze wordt net als het GFT en restafval 1x per 2 weken aan huis geleverd. Het informeren van inwoner over hoe het nu zit met restafval en grondstoffen krijgt ook meer aandacht de komende jaren.

Wat hebben we bereikt?

2.2 Goede balans tussen groen in de wijk en parkeerruimte

Activiteiten	Beoogd resultaat	Wat hebben we bereikt?
Na de uitvoering van groot-onderhoudsprojecten de balans groen-grijs bespreken en zoeken naar mogelijkheden indien de balans naar een kant doorslaat.	<ul style="list-style-type: none"> • In nauwe samenhang met de herinrichting van wijken. Oog hebben voor de gewenste balans. • Een goede balans tussen de parkeerwensen enerzijds en de wens om in de een groene omgeving te wonen anderzijds.	<p>Binnen de participatieprocessen wordt het ontwerp met bewoners opgesteld. Daarbij worden ook de wensen tussen parkeren en de groene omgeving meegenomen.</p> <p>De balans tussen groen-grijs wordt tijdens het proces bewaakt. Bij de herinrichting van de Molenwijk is 0,5% meer groen aangebracht ten koste van grijs.</p> <p>In het project Rivierenwijk-Zuid is aandacht gegeven aan klimaatadaptatie.</p>

Wat heeft het gekost?

Bedragen x € 1.000

Milieu en leefomgeving	Rekening 2016	Begroting 2017	Rekening 2017	Afwijking
Lasten	14.341	13.006	12.945	60
Baten	10.268	10.660	10.652	-8
Saldo	-4.073	-2.345	-2.294	52

Toelichting

Toelichting op de lasten:

De inzet van het voorlichtingsbudget Inzameling huishoudelijk afval 2017 was gekoppeld aan het vaststellen van het grondstoffenbeleidsplan. Het vaststellen van dit plan is volgend geweest op het vaststellen van de kadernota Fysiek domein. Eind november is het grondstoffenbeleidsplan vastgesteld. Het gevolg hiervan was een onderschrijding van € 50.000 (v) .Dit omdat er onvoldoende tijd en capaciteit was om de campagne voor het einde van het jaar van de grond te krijgen. Voorgesteld wordt om de onderschrijding op de lasten toe te voegen aan de egalisatiereserve afvalstoffenheffing. De komende jaren wordt een beroep gedaan op deze reserve voor de opstartkosten vanuit het nieuwe grondstoffenbeleidsplan. Een onderdeel hiervan betreft de communicatiekosten.

(Gemeentelijk) vastgoed

De doelstelling van de college- en raadsperiode op het gebied van gemeentelijk vastgoed is een *Maximale, efficiënte en effectieve benutting van het gemeentelijk vastgoed*. De achtergrond hiervoor wordt gevormd door een aantal ontwikkelingen, die vragen om een herijking van onze activiteiten, portefeuille en strategie met betrekking tot het gemeentelijk vastgoed.

Op welke onderwerpen lagen de accenten in 2017?

Huis van Heerhugowaard

Zo is het gemeentehuis omgevormd tot het 'Huis van Heerhugowaard'. Gemeentehuis en bibliotheek worden inmiddels voor meerdere maatschappelijke functies gebruikt. Daardoor wordt het vastgoed beter benut en versterken we de verbinding met de samenleving.

Afstoten gemeentelijk Vastgoed

Een andere ontwikkeling betreft het afstoten van gemeentelijk vastgoed waar dat mogelijk is. In 2017 zijn verkocht: het voormalig postkantoor aan de Genestetlaan, het Rondeel, Umbriellaan 1-3 (Focus), Umbriellaan 6 en Middenweg 28. De notariële afronding van de verkoop van de Genestetlaan en Middenweg 28 zal overigens in 2018 plaats vinden.

Verduurzamen Vastgoed

Het vastgoed dat we in portefeuille houden proberen we daar waar kan te verduurzamen. Daarvoor is allereerst geïnventariseerd welke gebouwen in aanmerking komen. Het gaat vooral om sportaccommodaties. Vervolgens is per gebouw een pakket aan (haalbare) maatregelen genoemd. Hieruit is een implementatieplan opgesteld inclusief kostenraming, dat in de commissie Stadsontwikkeling van 9 januari 2018 is toegelicht.

Uitbreiden Waardergolf

De aanbesteding van de uitbreiding van de Waardergolf met een therapiebad en dagbesteding voor de cliënten van Esdégé Reigersdaal heeft niet het gewenste resultaat opgeleverd. De "laagste" aanbidding was ruim boven het budget. Op 27 maart jl. is er een extra krediet door de Raad gevoteerd.

Overgang sporthal Deimos naar gemeente

In het kader van de liquidatie van Stichting Binnensportaccommodaties Heerhugowaard is het eigendom van sporthal Deimos eind december 2017 notarieel overgedragen naar de gemeente.

Onderwijshuisvesting

Nieuwbouw Huygens College

Ook op het gebied van onderwijshuisvesting is er veel in ontwikkeling. Allereerst zijn we uiteraard verheugd dat het is gelukt om invulling te geven aan de brede wens van raad, college en schoolbestuur om de nieuwbouw van het Huygens College mogelijk te maken. De financiering is van het nieuwe gebouw is mogelijk geworden via een zogeheten doordecentralisatieovereenkomst met schoolbestuur SOVON. Op hoofdlijnen houdt dit in dat SOVON een lening middels schatkistbankieren afsluit voor de benodigde investering in de nieuwbouw en de overname van de boekwaarde van de bestaande schoolgebouwen aan de Umbriellaan. De lasten van deze lening worden door ons vervolgens jaarlijks aan SOVON vergoed. Daarmee is het mogelijk geworden om binnen het door de raad beschikbare budget voor nieuwbouw Huygens van € 400.000 te blijven. Momenteel vindt de voorbereiding voor de bouw plaats, medio maart gaat de eerste paal de grond in.

Expertise centrum passend onderwijs

In 2017 hebben is toegewerkt naar een overeenkomst met Heliomare en Aloysius. Door de complexiteit krijgt dit een vervolg in 2018.

Doordecentralisatie onderwijshuisvesting

Ook met de andere schoolbesturen wordt onderzocht welke mogelijkheden doordecentralisatie kan bieden. Daarbij dient er voor beide partijen voordeel te behalen zijn. Maatwerk is het uitgangspunt. Met het Trinitas College is uit het gezamenlijk onderzoek naar voren gekomen dat er, gelet op de specifieke financieringsconstructie van de Trinitas-gebouwen, doordecentralisatie geen wederzijds voordeel oplevert. De Blauwe Loper heeft op dit ogenblik andere prioriteiten waar de aandacht naar uit gaat. Met hen zal later worden onderzocht of doordecentralisatie mogelijk en gewenst is. Voor stichting Atrium met slechts 1 school in Heerhugowaard, wordt doordecentralisatie pas interessant als ook gemeente Langendijk dit op de agenda zou zetten. Stichting Flore tenslotte staat positief tegenover doordecentralisatie en heeft het interne onderzoek naar de voorwaarden waaronder dit mogelijk is bijna afgerond. In 2018 zullen we het overleg met stichting Flore hierover hervatten.

Wat hebben we bereikt?

2.6 Maximale, efficiënte en effectieve benutting van het gemeentelijk vastgoed

Activiteiten	Beoogd resultaat	Wat hebben we bereikt?
Onderzoek naar mogelijke verduurzaming gemeentelijk vastgoed.	Verduurzaming gemeentelijk vastgoed door uitvoering van maatregelen.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Inventarisatie van gebouwen die in aanmerking komen voor verduurzaming. 2. Een pakket aan haalbare maatregelen per object. 3. Een implementatieplan inclusief kostenraming, gepresenteerd in de commissie SO van 9 januari 2018.
Omvormen van gemeentehuis tot Huis van HHW, inclusief aanpassing raadszaal.	Een open, toegankelijk en veel gebruikt gebouw waar iedereen zich welkom voelt.	Het project is per 1 augustus 2017 uitgevoerd.
Daar waar mogelijk afstoten van gemeentelijk vastgoed.	Een gemeentelijke vastgoedportefeuille met vastgoed dat efficiënt en effectief benut wordt.	Op gebouwniveau wordt gekeken waar afstoting mogelijk is.
Verder onderzoek door decentralisatie onderwijshuisvesting.	Maatwerk per bestuur	<p>Met SOVON is een door decentralisatieovereenkomst gesloten voor de nieuwbouw Huygens College en de overdracht van de bestaande gebouwen aan de Umbriellaan.</p> <p>Met het Trinitas College is gezamenlijk geconstateerd dat door decentralisatie financieel niet haalbaar is.</p> <p>Stichting Flore staat positief tegenover doordecentralisatie en doet momenteel onderzoek of en zo ja onder welke voorwaarden dat voor hen mogelijk zou zijn.</p> <p>Stichting De Blauwe Loper heeft nog geen afweging gemaakt of men verder wil met door decentralisatie.</p>

Activiteiten	Beoogd resultaat	Wat hebben we bereikt?
		Stichting Atrium heeft slechts 1 school in HHW en gaat zich pas beraden als ook in de andere gemeenten waar men scholen heeft door decentralisatie aan de orde komt.

Wat heeft het gekost?

Bedragen x € 1.000

(Gemeentelijk) vastgoed	Rekening 2016	Begroting 2017	Rekening 2017	Afwijking
Lasten	8.541	12.642	13.661	-1.019
Baten	2.806	8.148	9.306	1.158
Saldo	-5.736	-4.494	-4.356	138

Toelichting

Toelichting op de lasten

Het afgelopen jaar zijn er Primeurfondswoningen verkocht. Dit was niet gepland. Het gevolg daarvan is dat er kosten voor de verkoop (notaris- en advieskosten) zijn gemaakt ca. € 63.000 (n). Ook zijn er extra advieskosten gemaakt ten behoeve van het vastgoedbeheer voor onze gemeentelijke eigendommen. Dit bedroeg ca. € 42.000 (n). Daarnaast is er een spoedreparatie aan de boeidelen uitgevoerd t.b.v. Vierspan. Hierbij was sprake van een constructiefout. De kosten voor het herstel bedroegen ca. € 52.000 (n).

Toelichting op de baten

De verkoop van Primeurfondswoningen hebben een niet geraamde inkomst van ca. € 227.000 (v) opgeleverd. Daarnaast zijn er niet geraamde huur en pachtinkomsten gerealiseerd binnen het product 'Exploitatie gronden en gebouwen'.

Saldo neutraal.

Afgelopen jaar is een drietal gronden binnen de administratie overgeboekt van materiële vaste activa naar de grondexploitatie de Draai. Het gevolg van deze administratieve overboeking is saldo neutraal. (voordeel op de baten en tegelijkertijd een nadeel op de lasten van ca. € 858.000) In de herziene grondexploitatie de Draai is deze overboeking meegenomen en toegelicht.

Stedelijk ontwikkeling en bereikbaarheid

Binnen dit programma richten we ons op de verdere ontwikkeling van de stad en het buitengebied. Voor de huidige en toekomstige inwoners, bedrijven en instellingen van Heerhugowaard is het belangrijk dat de woon- en werkomgeving aantrekkelijk is en blijft. Het voorzieningenniveau en de mogelijkheden van vrijetijds-besteding en recreatie in de nabijheid moeten optimaal zijn. Zowel de lokale en regionale verbindingen als uitstekende verbindingen via de weg en het spoor met Amsterdam, IJmond en Schiphol en met Hoorn - Enkhuizen zijn van cruciaal belang. Uiteraard om Heerhugowaard aantrekkelijk te houden als woongebied voor mensen die buiten Heerhugowaard of de regio werken. Maar ook om Heerhugowaard als vestigingsgebied voor bedrijven en voorzieningen aantrekkelijk te houden.

Binnen het programma verschuift de aandacht meer en meer naar binnenstedelijke opgaven en de positionering van Heerhugowaard binnen de regio. Heerhugowaard heeft zich de afgelopen jaren verder ontwikkeld tot een volwaardige en meer complete stad in de regio. Meest in het oog springend is de ontwikkeling van het stationsgebied dat zich steeds meer tot een van de vervoers- en voorzieningenknooppunten in de regio transformeert. De relatieve afstand tot de Metropoolregio Amsterdam neemt af.

Binnenstedelijk ontwikkelen is complexer, intensiever, kent meer interactie met de omgeving en heeft een andere verhouding in de kosten en opbrengsten. De begroting beweegt mee in deze ontwikkeling en zal verder transformeren. Het aandeel grondexploitaties maakt de komende jaren plaats voor ontwikkelingen in de bestaande omgeving terwijl er (bijna) geen grondpositie is. In de paragraaf 'Voortgang Projecten' van de bestuursrapportage 2017 was hier al op in gegaan. Daarnaast worden vanaf begin 2017 de interne uren doorbelast met een hoger uurtarief dan waar in de herziene grondexploitaties 2017 vanuit is gegaan. De redenen hiervan zijn met name veranderde regels in het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) en een andere interpretatie van de overheadkosten. Dit betekent een verzwaring aan de lastenkant van de grondexploitaties. In het najaar van 2017 is gestart met het onderzoek doen naar de toerekening van het aandeel overheadkosten in de grondexploitaties.

In de burap van 2018 zullen de verschuiving naar meer binnenstedelijke opgaven en de doorbelasting van uren inclusief de wijze van toedeling van de overhead aan de orde komen.

Wat heeft het gekost?

Stedelijke ontw, bereikbaarh, econ.ontw	Bedragen x € 1.000			
	Rekening 2016	Begroting 2017	Rekening 2017	Afwijking
<i>Lasten</i>				
Economie en toerisme	417	150	150	0
Ruimtelijke ontwikkeling en wonen	26.308	12.717	12.675	43
<i>Totaal lasten</i>	<i>26.725</i>	<i>12.868</i>	<i>12.824</i>	<i>43</i>
<i>Baten</i>				
Economie en toerisme	86	83	71	-12
Ruimtelijke ontwikkeling en wonen	28.623	11.174	11.792	618
<i>Totaal baten</i>	<i>28.708</i>	<i>11.257</i>	<i>11.863</i>	<i>606</i>
Saldo programma	1.984	-1.610	-961	649

Effectindicatoren

Doelstelling	Effectindicator	Realisatie			Benchmark (regio NH)	Bron	Definitie
		2015	2016	2017			
Versterken economisch weefsel	Economische structuur (concurrentievermogen)	38,8	41,4	39	48	Nationale duurzaamheidsmonitor	De indicator economische structuur bestaat uit de subindicatoren aandeel starters, opheffingen, aantal snelgroeiende bedrijven, BRP per hoofd en aandeel topsectoren.
Gezond ondernemingsklimaat	Ruimtelijke vestigingsvoorwaarden	45,8	38,9	54	45	Nationale duurzaamheidsmonitor	De indicator ruimtelijke vestigingsvoorwaarden bestaat uit de subindicatoren voorraad bedrijventerreinen, netto/bruto verhouding oppervlak bedrijventerreinen, aandeel verouderd bedrijventerrein, leegstand winkels en leegstand kantoorruimte.
	% tevredenheid bij ondernemers Heerhugowaard		n.b.	n.b.	nvt	(periodieke) enquête onder ondernemers in Heerhugowaard/ LISA	
	Aantal vergunningplichtige evenementen (diversiteit, aantal bezoekers)			n.b.	nvt	Vergunningensysteem	
Ten minste behoud van besteding en investering	Gemiddeld besteedbaar inkomen inwoners			€ 36.600		CBS	
Voorkomen nivellering leegloop van (aantal) inwoners en bedrijvigheid	Infrastructuur en bereikbaarheid	55,1	56,5	n.b.	51	Nationale duurzaamheidsmonitor	De indicator infrastructuur en bereikbaarheid omvat de sub-indicatoren ontsluiting treinstations, ontsluiting hoofdwegen, laadpalen en schone

Doelstelling	Effectindicator	Realisatie			Benchmark (regio NH)	Bron	Definitie
		2015	2016	2017			
							voertuigen.
Studenten en scholieren keren terug naar hun studie	Kennis	39	36,5	n.b.	42	Nationale duurzaamheidsmonitor	De indicator kennis is opgebouwd uit de sub-indicatoren aandeel hoogopgeleiden, capaciteit WO/HBO, high en medium tech werkgelegenheid en aandeel banen in de creatieve industrie.
Kansrijke arbeidsmarkt	Arbeid	42,3	43,7	n.b.	42	Nationale duurzaamheidsmonitor	De indicator arbeid is opgebouwd uit werkgelegenheidsfunctie (totaal aantal banen op de totale beroepsbevolking), benutting arbeidspotentieel (werkzame beroepsbevolking op de potentiële beroepsbevolking), werkloosheid, ontgroening en vergrijzing (verhouding 15-35-jarigen en 45-65-jarigen in de beroepsbevolking) en arbeids-ongeschiktheid.
	% werkloosheid (25 - 45 jaar)		n.b.	n.b.	5,70%	CBS	
	% werkloosheid (45 - 75 jaar)		n.b.	n.b.	5,60%	CBS	

Doelstelling	Effectindicator	Realisatie			Benchmark (regio NH)	Bron	Definitie
		2015	2016	2017			
Verplichte indicatoren vanuit BBV	Aantal bijstandsgerechtigden	890	n.b.	1.413		CBS	
	Aantal HHW zzp-ers t.o.v. het landelijk gemiddelde	10,40%	n.b.	n.b.	10,10%	waarstaatjegemeente.nl	% ten opzichte van het totaal aantal banen
	Banen	620,4	617,9	627,2	710,2	LISA	Het aantal banen, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.
	Vestigingen	111,3	111,5	110,6	109,5	LISA	Het aantal vestigingen van bedrijven, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.
	Netto arbeidsparticipatie	67,2%	68,5%	68,8%	65%	CBS - Arbeidsdeelname	Het percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking.
	Bruto gemeentelijk product (verwacht/gemeten)		n.b.	n.b.	103	Atlas voor Gemeenten	Bruto gemeentelijk product (BGP) is het product van de toegevoegde waarde per baan en het aantal banen in een gemeente. De verhoudingswaarde tussen verwacht BGP en gemeten BGP geeft aan of er boven verwachting (<100) of beneden verwachting (>100) wordt geproduceerd.
	Funciemenging	49,1	48,9	49,4	50,4	LISA	De funciemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.

Doelstelling	Effectindicator	Realisatie			Benchmark (regio NH)	Bron	Definitie
		2015	2016	2017			
	% werkloze jongeren	1,40%	n.b.	n.b.	1,34%	Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel	Het percentage werkloze jongeren (16- 22 jaar).
	Nieuwbouw woningen	4,4	n.b.	n.b.	6,6	ABF - Systeem Woningvoorraad	Het aantal nieuwbouwwoningen, per 1.000 woningen.

Verbonden partijen per taakveld

Taakveld	Verbonden partij	Vestigingsplaats	Openbaar belang (doel)	Financieel belang jaarlijkse bijdrage	Realisatie 2017 (x € 1.000,-)
	Kaderregeling HAL- samenwerking		Het geven van uitvoering aan de VINEX- taakstelling 1995 - 2004.		0

Behorende bij onze
verklaring d.d.
11 juni 2018

Economie en toerisme

In het collegeprogramma 2014-2018 zijn de ambities genoemd om de economische vitaliteit van Heerhugowaard te vergroten.

Hier is uitvoering aan gegeven door het *strategisch kader economisch domein 'Heerhugowaard onderneemt'* op te stellen. Dit is uitgewerkt in een regionale economische visie (2015) en economische uitvoeringsagenda (2016). De economische uitvoeringsagenda bevat verschillende thema's die binnen het thema Economie en toerisme terugkomen. Dit zijn ook de onderwerpen voor economie en toerisme waar in 2017 het accent op lag.

Op welke onderwerpen lagen de accenten in 2017?

Een groot deel van onze lopende projecten en ontwikkelingen is terug te voeren naar de 44 projecten uit de '*Uitvoeringsagenda Regionaal Economische Visie 2026*'.

Om de regionale economische samenwerking verder te versterken is Heerhugowaard in 2017 samen met de andere gemeenten in Noord-Holland Noord, de provincie en het *Ontwikkelingsbedrijf* een nieuwe Aandeelhoudersovereenkomst en Dienstverleningsovereenkomst aangegaan.

Als aandeelhouder van het Ontwikkelingsbedrijf werkt Heerhugowaard samen met het Regionaal Platform Arbeidsmarktbeleid NHN, onderwijsinstellingen en het Economisch Forum. Het samenwerkingsverband, expertisecentrum Terra Technica, moet ervoor zorgen dat technische opleidingen en de arbeidsmarkt beter op elkaar aansluiten.

In het *toerisme* draait het om de aantrekkelijkheid van de stad. Recreanten en toeristen kennen geen grenzen. Daarom wordt de uitvoering van toeristisch beleid vooral regionaal opgepakt. De visie 'Regio Alkmaar, Parel aan Zee' wordt aan de hand van zeven projecten uitgevoerd. De stichting Holland boven Amsterdam (HbA) zorgt met marketing campagnes voor een zichtbare regio. Voor realisatie van het Sloepennetwerk is subsidie van de provincie verkregen. Er is een Toeristisch Overstap Punt (TOP) in het Park van Luna gerealiseerd. Dit is een punt waar toeristen kunnen overstappen van het ene vervoersmiddel op het andere, bijvoorbeeld van de kano op de fiets. Ook is er in Noord-Holland Noord een visie opgesteld om de bestaande verblijfsaccommodaties (vakantieparken) vitaal te houden.

Ook op het gebied van *detailhandel* is er 2017 veel gebeurd. In 2017 is de regionale detailhandelsvisie door de colleges en raden in Regio Alkmaar vastgesteld. Deze visie geeft handvatten voor samenwerking in de regio en hiermee werken we aan de versterking van onze winkelgebieden.

In 2017 is het proces gestart om de samenwerking tussen de verschillende partners in Middenwaard op te zetten en te verstevigen. De looproutes in Middenwaard aangepast en meer op de wensen van het winkelend publiek ingedeeld. Daarnaast zijn de parkeertarieven verlaagd.

Vanuit de wens van de raad om meer aandacht te geven aan *wijk- en sociale economie*, is in 2017 met de Raad het gesprek gestart over circulaire economie. Een van de uitgangspunten hierbij is om een positieve grondhouding te hebben als het gaat om bijzondere initiatieven voor kringloopwinkels en bijvoorbeeld blurring (initiatieven met een menging van diverse functies), of initiatieven waarbij meer wordt ingespeeld op 'beleving'

De toekomstvisie voor *Alton* is gereed met de ambitie dat Alton in 2030 energieneutraal is. De Ondernemersvereniging Alton is opgericht (OVAL) en daarmee is de herstructurering van Alton ingezet. Hiermee is Alton de best presterende pilot binnen het landelijke programma

Modernisering Teeltareaal van het Ministerie EL&I. Ook wordt de uitrol van Warmtenet verder verkend met de ondernemers en HVC.

Door alle onderwerpen van economie en toerisme heen loopt het *accountmanagement*. Het accountmanagement uit zich door onze deelname aan netwerken met verschillende - ook regionale - partners in de private sector, het onderwijs en overheden maar ook door het zelf bij elkaar brengen van ondernemers onder andere door middel van een ondernemersontbijt. Daarnaast voegen de wekelijks diverse bedrijfsbezoeken veel toe aan kennis over de bedrijven en zijn we in staat snel te schakelen bij veranderingen en vragen van ondernemers. De betrokkenheid en communitybuilding met en door ondernemers zijn steeds meer vormgegeven (denk aan de Boulevard, Middenwaard, het Stationsgebied en Alton). Ondernemers hebben in toenemende mate een rol in gebiedsontwikkeling, onder meer bij aanpassingen in de openbare ruimte, zoals in het Stationsgebied en de aanpak van de Middenweg bij Centrumwaard.

Behorende bij onze
verklaring d.d.
11 juni 2018

Wat hebben we bereikt?

3.1 Behoud van werkgelegenheid in Heerhugowaard

Activiteiten	Beoogd resultaat	Wat hebben we bereikt?
<ul style="list-style-type: none"> • Faciliterende en verbindende rol in het kader van werkgelegenheid • Verminderen van regelpakket, passend in strategie De Vaandel en strategie 'De Boulevard', en aansluitend op de bedoelingen van de Omgevingswet • Stimuleren en faciliteren snel internet (glasvezel)	Zorgen dat bedrijven blijven en ruimte hebben voor uitbreiding, en zorgen voor een goed vestigingsklimaat voor bedrijven	<ul style="list-style-type: none"> • Nieuw, ruimer bestemmingsplan De Vaandel • Op de Boulevard zien we overal transformatie initiatieven ontstaan die passen binnen de gedachte van de strategie voor de Boulevard. We bieden ondernemers hiermee de ruimte om in Heerhugowaard te blijven of zich hier te vestigen. • Samenwerkende overheden, bedrijfsleven en de ondernemers van Alton werken gezamenlijk aan (voorbereiding van) herstructurering en energietransitie. • De samenwerkingsovereenkomst inzake glasvezel met E-fiber is eind september 2017 ondertekend, begin januari is de wervingscampagne voor potentiële klanten gestart.

Wat heeft het gekost?

Bedragen x € 1.000

Economie en toerisme	Rekening 2016	Begroting 2017	Rekening 2017	Afwijking
Lasten	417	150	150	0
Baten	86	83	71	-12
Saldo	-331	-67	-79	-12

Toelichting

N.v.t.

Ruimtelijke ontwikkeling en wonen

Het jaar 2017 was een bewogen jaar voor woon- en ruimtelijke ontwikkeling kwesties. Naast de verder evoluerende rol van de gemeente had men te maken met de effecten van een aantrekkende economie, werkzaamheden aan de N23, de stijgende vraag naar 'moderne' woonruimte en de versnelde energietransitie.

Het overaanbod aan bedrijventerreinen en kantoorlocaties in de regio nam af. Toch is er nog steeds sprake van een regionale overschot aan werklocaties. Daarom vereisen de ontwikkelingen op het bedrijventerrein De Vaandel en de transformatie op de Boulevard de nodige aandacht.

Voortbouwend op de in 2016 bereikte resultaten is de gemeente in 2017 erin geslaagd om de kaders omtrent de *Omgevingsvisie* verder uit te werken en in twee trajecten (beleidsmatig traject en cultuurtraject) in te richten. Beide trajecten zijn bedoeld om tot een breed gedragen omgevingsvisie te leiden en een andere / nieuwe manier van werken te introduceren.

De *Taskforce 'Wonen'* die in 2016 in het leven is geroepen, heeft in 2017 de eerste resultaten geboekt in de vorm van een actuele woonruimtedefinitie en het 'flexibel bestemmen'. Door bij verschillende woonvormen nadruk te leggen op de deeleconomie en op het onderdeel mobiliteit, is de woonruimte anders gedefinieerd. Ook de woonomgeving en verschillende leefstijlen spelen een belangrijke rol in de nieuwe definitie. Op deze manier zijn de moderne concepten van wonen en werken ontstaan voor verschillende transformatiegebieden.

Naast de inzet van Taskforce Wonen is de gemeente een aantal participatietrajecten aangegaan om het thema 'wonen' zo goed en relevant mogelijk voor de inwoners in te vullen. Onder de noemer *Kompas op De Noord 2.0* heeft de gemeente voor de 2e keer samengewerkt met een initiatiefgroep bestaande uit de inwoners van Heerhugowaard-De Noord. Deze samenwerking heeft geresulteerd in een kleinschalig bouwplan genaamd Reinderseiland dat naar verwachting in 2018 zal aanvangen.

Daarnaast is hard gewerkt aan de '*Woonvisie*' die in februari 2018 aan de gemeenteraad is aangeboden.

Op het gebied van bereikbaarheid van Heerhugowaard is in 2017 een belangrijke mijlpaal bereikt. De gemeenteraad is op 29 november akkoord gegaan met de voorgestelde oplossing en kredietvoting voor de *Zuidtangent*. Het is de bekroning van inspanningen die vanaf januari 2017 zijn verricht om tot een oplossingsrichting voor de *Zuidtangent* en het stationsgebied te komen.

In 2017 kwam de *energietransitie* in de nodige stroomversnelling. Onze gemeente moest namelijk als volwaardige partner gaan optreden anders zou ze de regie op dit terrein kunnen verliezen. Daarom is er een proactieve houding aangenomen tijdens gesprekken inzake warmtenet voor Altongebied en er worden voorbereidingen getroffen met betrekking tot het energiepalet.

Op welke onderwerpen lagen de accenten in 2017?

In 2017 lagen de accenten op:

- Evaluatie convenant werklocaties
- Huidige en toekomstige ontwikkelingen op bedrijventerreinen
- Voorbereidingen op Omgevingsvisie
- Ontwikkelen van de Woonvisie Heerhugowaard
- Spooronderdoorgang
- Versnelde energietransitie

Wat hebben we bereikt?

3.2 Aanpak van overaanbod aan bedrijventerreinen in regioverband

Activiteiten	Beoogd resultaat	Wat hebben we bereikt?
Nemen van evenwichtige aanvullende maatregelen in regioverband (naast de al genomen maatregelen in de Vaandel) om het overaanbod van bedrijventerreinen op te lossen	Een passend en gevarieerd aanbod (lokaal en regionaal) van bedrijventerrein	<ul style="list-style-type: none"> • De regionale afspraken zijn vastgelegd in het convenant werklocaties en worden tweejaarlijks geëvalueerd (1e evaluatie heeft eind 2017 plaatsgevonden). • Het overaanbod van bedrijventerreinen en kantorenlocaties in de regio neemt af. Desondanks moet er blijvende aandacht gehouden worden voor de (her)ontwikkeling van bedrijventerrein De Vaandel en de transformatie op De Boulevard

3.3 Toekomstbestendige ontwikkeling Economische Boulevard (Westpoort tot en met De Vaandel)

Activiteiten	Beoogd resultaat	Wat hebben we bereikt?
<p>Uitvoeren van en handelen in de geest van de Strategie De Boulevard en Strategie De Vaandel</p>	<p>Faciliteren en stimuleren van nieuwe en vernieuwende ontwikkelingen op de bedrijventerreinen, inspelend op initiatieven vanuit het bedrijfsleven</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Voor <i>de Vaandel Midden</i> zijn gesprekken gevoerd met twee serieuze kandidaten en verschillende geïnteresseerde partijen. • In <i>de Vaandel Zuid</i> is gewerkt aan plannen voor een expertisecentrum Heliomare/Aloyisius met daarnaast een bijzonder woonconcept dat voor een hoge maatschappelijke waarde zorgt. In 2018 krijgt dat een vervolg. • De Boulevard ontwikkelt zich steeds meer naar een multifunctioneel gebied met flexibele mogelijkheden voor wonen (De Bever, Umbriellelaan 10) en werken. • Samen met ondernemers op de Boulevard wordt uitvoering gegeven aan de Strategie voor de Boulevard.

3.4 Beleidskeuzes op het gebied van: Stedelijke ontwikkeling op lange termijn

Activiteiten	Beoogd resultaat	Wat hebben we bereikt?
<p>Lange termijn structuurvisie / omgevingsvisie voorbereiden voor heel Heerhugowaard, in samenspraak met inwoners, ondernemers en instellingen (ook in het kader van Omgevingswet).</p> <p>Specifieke aandacht (bouwstenen voor omgevingsvisie) voor groene stadshart, economische stadsrand, de Noord / Alton, Stationsgebied en Stadshart.</p>	<p>Een breed gedragen omgevingsvisie</p> <p>Stationsgebied als stedelijk knooppunt inbedden in (boven) regionale programma's, met name Zaancorridor om het Stationsgebied te stimuleren</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Houtskoolschets voor de omgevingsvisie is gereed • Het Stationsgebied maakt deel uit van de (boven)regionale programma's: "Maak Plaats!", De Zaancorridor en 'Omgevingsbeeld Regio Alkmaar, diversiteit als troef (2017)' • Het Stationsgebied kan ontwikkeld worden cf. de Ontwikkelingsstrategie Stationsgebied van september 2016. • Het Stationsgebied Heerhugowaard is als te ontwikkelen knooppunt gekoppeld aan het nieuwe provinciale knooppuntenbeleid (PS, november 2017). • Raadsbesluit oplossingsrichting en kredietvoering Zuidtangent (o.a. bereikbaarheid en veiligheid)
<p>In de woningbouw stimuleren van gebruik van duurzame materialen die <i>'rijpen in de tijd'</i>. Woningbouw voor zeer lange termijn.</p>		<ul style="list-style-type: none"> • Het stimuleren van gebruik van duurzame materialen is ondergebracht bij Duurzaam Bouwloket.

3.4 Beleidskeuzes op het gebied van: Wonen

Activiteiten	Beoogd resultaat	Wat hebben we bereikt?
Maken van (lange termijn) woonvisie voor heel Heerhugowaard.	Woonvisie vaststellen	<ul style="list-style-type: none"> • Resultaten uit 'Woonwensenonderzoek' (door extern bureau) zijn bekend en worden meegenomen. • Dialoog met inwoners en stakeholders. • Woonvisie wordt vastgesteld in de raad van februari 2018.
Positie ten opzichte van corporatie bepalen.	prestatieafspraken met corporaties	<ul style="list-style-type: none"> • Gekoppeld aan de Woonvisie; start in 2018.
Aandacht voor diverse en moderne concepten van wonen en werken	<p>snelle toename van het aantal extra woningen met name voor jongeren</p> <p>verbetering van doorstroming op de woningmarkt</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Door de inspanningen van de Taskforce wonen zijn meerdere woningbouwprojecten in voorbereiding en uitvoering: <ul style="list-style-type: none"> ○ Realisatie van 78 woningen door SEGESTA ○ 43 wooneenheden aan de Umbriellaan 10 ○ 32 studio's aan Stationsweg 1 t.b.v. starters op de woningmarkt ○ 10 wooneenheden op Industriestraat 2a in het Stationsgebied ○ ca. 60 appartementen bij fietsbrug De Krul in het Stationsgebied. • De contracten met de ontwikkelaar in het Stadshart zijn vlot getrokken en wordt daar versneld ontwikkeld.

Activiteiten	Beoogd resultaat	Wat hebben we bereikt?
Aandacht voor levensvatbaarheid de Noord en Veenhuizen	Bestemmingsplanprocedure gestart	<ul style="list-style-type: none"> Planontwikkeling Reinderseiland (Kompas Op De Noord 2.0) is in voorbereiding.

3.5 Verder verbeteren van de bereikbaarheid van Heerhugowaard: Ondertunneling spoor Zuidtangent

Activiteiten	Beoogd resultaat	Wat hebben we bereikt?
Vorbereidende werkzaamheden met strategische partners en omgeving	Uitgewerkt technisch voorstel voor kruising Industriestraat / Zuidtangent, spooronder-doorgang en kruising Stationsplein / Zuidtangent	<ul style="list-style-type: none"> Op 29 november heeft de gemeenteraad ingestemd met de voorgestelde oplossing en kredietvoting voor de Zuidtangent en het stationsgebied. Dat als resultaat van het participatieproces dat in januari 2017 was gestart. Uit dat proces is er een oplossingsrichting voor de Zuidtangent naar voren gekomen. En in september is er een inloopavond georganiseerd over de oplossingen.

3.5 Verder verbeteren van de bereikbaarheid van Heerhugowaard: Kansen op aansluiting op programma hoogfrequent spoor (PHS) optimaliseren

Activiteiten	Beoogd resultaat	Wat hebben we bereikt?
Ontwikkelingen volgen rond rangeer-/opstel terrein De Vaandel	Duidelijkheid over realisatie van het ranger- / opstel terrein	<ul style="list-style-type: none"> Opstel terrein De Vaandel is door de staatssecretaris aangewezen als de voorkeurslocatie. Dat is een belangrijke voorbereidende stap richting de planologische procedure; de Tracéwet procedure start in 2018 ProRail heeft al een variant gekozen die eerst begin 2018 door ministerie goedgekeurd moet worden.
Opbouwen en verstevigen bestuurlijk en ambtelijk netwerk met provincie, ministerie Infrastructuur en Waterstaat (IenW), Prorail, NS inzake Zaancorridor	basis leggen voor de transformatie van het spoor	<ul style="list-style-type: none"> Samenwerking op de Zaancorridor, knooppuntontwikkeling in Heerhugowaard als onderdeel van provinciale knooppuntenbeleid en budget, samenwerking met ProRail vanuit de opdracht om de voorbereiding van de spooronderdoorgang Zuidtangent te treffen. Gemeente Heerhugowaard en Regio Alkmaar hebben geparticipeerd in MIRT NOWA project van IenW waarin de bereikbaarheid van onze regio geanalyseerd is. Gemeente Heerhugowaard heeft geparticipeerd in twee trajecten die onderdeel zijn van het in voorbereiding zijnde landelijke OV Toekomstbeeld 2040.

2.3 Toekomstbestendig duurzaamheidsbeleid

Activiteiten	Beoogd resultaat	Wat hebben we bereikt?
<p>Handelen in de geest van de '<i>Strategie duurzame ontwikkeling</i>' en stimuleren van energieneutraal Heerhugowaard 2030, mede door duurzame innovatie.</p>	<p>Duurzame ontwikkeling van Heerhugowaard met positieve effecten op sociaal, economisch en fysiek domein.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Start stuur- en projectgroep Slim Energienet Heerhugowaard met doel om energietransitie middels slimme energienetten te bevorderen; • Stakeholders van Stationsgebied betrokken bij inbedding van duurzaamheid in ontwikkelingen, waaronder gasloos ontwikkelen; • Status zonnepanelenveld: Verzoek om aansluiting zal vierde kwartaal 2017 worden gedaan (september 2018 aansluiting op het netwerk van Liander) - slime energie net • Gestart met het voorbereiden regionaal standpunt ten behoeve van duurzame nieuwbouw (aanwijzing gasvrije gebieden - besluit december 2017; nieuwbouw alleen gasloos). • Strategische keuze voor warmtenet HVC voorbereid Uitrol warmtenet HVC; aansluiting Zuidwijk/Huijgenhoek(hiervandaan wordt doorgetrokken naar Altongebied; garantie is gegeven; randvoorwaarden in voorbereiding) • Uitrol warmte/ koudenet Waerdse Energiecircuit; aansluiting Burg Azijn.

Wat heeft het gekost?

Bedragen x € 1.000

Ruimtelijke ontwikkeling en wonen	Rekening 2016	Begroting 2017	Rekening 2017	Afwijking
Lasten	26.308	12.717	12.675	43
Baten	28.623	11.174	11.792	618
Saldo	2.314	-1.543	-882	661

Toelichting

Toelichting op de baten:

Het afgelopen jaar is er meer inzet van onze ambtenaren in het Portefeuillehouders Overleg Regio Alkmaar (PORA) geweest. Dit had een incidentele hogere bijdrage van € 37.000 (v) tot gevolg. Daarnaast is er meer ruimtelijk advies verleent aan projectontwikkelaars. Dit had een incidenteel hogere bijdrage van € 59.000(v) tot gevolg. Tevens is er een niet ingecalculerde grondopbrengst van €40.000 (v) voor de verkoop van een stuk grond aan de Kopermolen ontvangen.

Rondom de vergunningen WABO zijn hogere opbrengsten leges gerealiseerd € 448.000 (v). Dit betreft vooral leges t.b.v. nieuwbouw appartementen Stadshart, nieuwbouw appartementen van Foreestraat en het Huygens college. De indiening van deze bouwplannen was ten tijde van het opstellen van de begroting 2017 niet in 2017 voorzien

Sociale samenhang

Binnen dit programma is de focus voor 2017 gericht geweest op de gewijzigde sturing en inrichting van het Sociaal Domein. We herkennen inmiddels vier pijlers Jeugdhulp, WMO, Participatie en Samenleving. Iedere pijler heeft een beleidsagenda en een basisanalyse. De beleidsagenda is een dynamisch document dat integraal is opgesteld. Het is een leidraad in het stellen van prioriteiten. De start is gemaakt met de prioriteit Jeugdhulp, vervolgens de WMO en aansluitend volgt Participatie en begin 2018 Samenleving. De sturing maakt dat integratie een vanzelfsprekendheid is. Kwartaalsgewijs is de politiek meegenomen in de voortgang en ontwikkelingen.

De financiële kaders zijn per kolom georganiseerd. Het doel is om de financiële ondersteuning binnen het Sociaal Domein voor de basis te borgen en waar het kan mee te laten bewegen met de prioriteiten van de bestuurlijke beleidsagenda. Dit kan door de budgetten 'ontschot' te benaderen, zoals binnen de pijlers Jeugdhulp en WMO gebeurt. Het ontschot benaderen van de beleidsvelden is een leidend principe, dat in 2017 is toegepast.

Een leidend principe is ook dat we passende hulp en zorg willen verlenen, van goede kwaliteit tegen een redelijke prijs binnen een duurzaam evenwichtige financiële huishouding.

Rode draad binnen dit programma is

- de ontwikkeling van en binnen de regio,
- verbinding van fysiek, sociaal en economisch domein,
- samenhang binnen sociaal domein;
- integrale aanpak actief burgerschap
- informatie en gegevensmanagement

In 2017 zijn de beleidsdoelen zoals vastgelegd in de begroting en diverse notities behaald; de sociale infrastructuur is versterkt en de inwoners die dat nodig hebben, hebben de nodige ondersteuning ontvangen. Daarbij is het nodig gebleken om op onderdelen stevige maatregelen te nemen. Deze zijn wij niet uit de weg gegaan. Sprekend voorbeeld hiervan zijn de maatregelen op het gebied van de jeugdhulp en recentelijk hebben wij ook stevige beslissingen genomen op het gebied van de organisatie en uitvoering van onder meer de Participatiewet. Het voornemen is om Halte Werk en WNK te laten fuseren om de dienstverlening aan de inwoners verder te optimaliseren.

Op het vlak van Werk, participatie en inkomen resteert weliswaar een nadelig resultaat, maar die zijn ten eerste en vooral verklaarbaar uit de oprichting van Halte Werk. Inmiddels zijn maatregelen getroffen om deze verschillen niet door te laten werken in de toekomstige samenwerking. Ten tweede wordt het verschil mede verklaard door de uitvoering van het transitieplan WNK. Hierbij zijn door bestuurlijke maatregelen de risico's verkleind. De doelstelling van het transitieplan WNK zullen in het begrotingsjaar 2018 worden behaald.

Mede als gevolg van de actualisering voorzieningen groot onderhoud Sport is een vrijval ingeboekt.

Door het treffen van maatregelen en stevig ingrijpen ten aanzien van de jeugdhulp, is het beoogde effect gesorteerd. Bij de maatregelen stond voorop om door inhoudelijke verbeteringen

de financiële grip te verbeteren waarbij de kwaliteit van de jeugdhulp niet ter discussie heeft gestaan.

Ten aanzien van de Wmo moet worden vastgesteld dat de kwetsbare inwoners de zorg hebben gekregen die zij nodig hebben. Inmiddels is een aanvang gemaakt met de transformatie en innovatie (als voor beeld kan worden genoemd de thuisondersteuning). De innovatie die de gemeente heeft gemaakt met betrekking tot de toegang (Het Sociaalplein) heeft geresulteerd in een adequate verlening van de zorg met betrekking tot de Wmo ten behoeve van onze inwoners. Daarbij hebben we middels de intensivering van het mantelzorgbeleid meer inwoners in beeld waardoor we deze beter kunnen ondersteunen.

Vanuit het belang om de inwoners integrale dienst te verlenen, zetten wij ook de middelen ontschot in. Voor Jeugd en Wmo is de een ontschot reserve gevormd. Per saldo wordt hier in 2017 2,0 miljoen aan onttrokken en resteert nog een bedrag van 0,7 miljoen. De verwachting is dat in de toekomst vanaf 2020 de noodzaak om de reserve aan te wenden, niet meer aanwezig zal zijn. Er zal dan gewerkt met één begroting sociaal domein.

Wat heeft het gekost?

Bedragen x € 1.000

Sociale samenhang	Rekening 2016	Begroting 2017	Rekening 2017	Afwijking
<i>Lasten</i>				
Onderwijs	1.215	1.021	1.033	-11
Cultuur en kunst	5.228	4.863	4.858	5
Sport en recreatie	4.951	5.317	5.308	9
Werk, participatie en inkomen	21.618	22.573	22.719	-146
Jeugdhulp en WMO	34.445	33.097	33.977	-880
Jeugdgezondheidszorg	2.529	1.948	1.920	28
<i>Totaal lasten</i>	<i>69.985</i>	<i>68.820</i>	<i>69.815</i>	<i>-995</i>
<i>Baten</i>				
Onderwijs	98	108	111	4
Cultuur en kunst	691	703	701	-2
Sport en recreatie	1.920	1.920	3.748	1.828
Werk, participatie en inkomen	11.178	12.307	12.344	38
Jeugdhulp en WMO	1.567	999	931	-68
Jeugdgezondheidszorg	59	0	0	0
<i>Totaal baten</i>	<i>15.511</i>	<i>16.037</i>	<i>17.837</i>	<i>1.800</i>
Saldo programma	-54.474	-52.782	-51.978	804

Effectindicatoren

Doelstelling	Effectindicator	Realisatie			Benchmark (regio NH)	Bron	Definitie
		2015	2016	2017			
Iedereen doet mee: sociale stijging en binding	Sociale samenhang (maatschappelijke participatie)	48,8	47,8	51	45	Nationale Duurzaamheidsmonitor	De indicator sociale samenhang (maatschappelijke participatie) bestaat uit sociale cohesie, vrijwilligers, opkomst gemeenteraadsverkiezingen, opkomst landelijke verkiezingen en mantelzorg geven.
	Moeite die de gemeente doet om inwoners zoveel mogelijk mee te laten doen aan maatschappij	6,54	n.b.	6,68	6,6	waarstaatjegemeente.nl	
Vergroten sociale cohesie en samenredzaamheid: aanboren, behouden en vergroten van de samenredzaamheid	Kengetal sociale cohesie	6,1	n.b.	n.b.	6,4	Veiligheidsmonitor	De mate waarin burgers vinden dat zij zelf en anderen betrokken zijn bij hun woonbuurt. Dit wordt gemeten aan de hand van de volgende stellingen: 1. men kent elkaar nauwelijks, 2. men gaat prettig met elkaar om, 3. prettige buurt/ saamhorigheid, 4. thuis bij mensen in de buurt, 5. veel contact met buurtbewoners, 6. tevredenheid over samenstelling buurt
Vergroten eigen kracht / zelfredzaamheid: aanboren, behouden en vergroten van de zelfredzaamheid en eigen regie	% Zelfredzaamheid binnenshuis (%matig/ slecht)	7%	n.b.	n.b.	n.b.	Waarstaatjegemeente.nl	
	% Zelfredzaamheid buitenshuis (%matig/ slecht)	8%	n.b.	n.b.	n.b.	waarstaatjegemeente.nl	

Doelstelling	Effectindicator	Realisatie			Benchmark (regio NH)	Bron	Definitie
		2015	2016	2017			
Effectieve ondersteuning (zorg, werk, inkomen) die integraal wordt ingezet en uitgevoerd	Tevreden met ervaring met de toegang	70%	n.b.	n.b.	72%	Cliëntervaringsonderzoek	
	Tevreden met effecten	81%	n.b.	n.b.	75%		
	Tevreden met kwaliteit van ondersteuning	82%	n.b.	n.b.	78%		
Verplichte indicatoren vanuit BBV	Niet-wekelijks sporters	n.b.	46,9	n.b.	50,8	RIVM-Zorgatlas	Het percentage inwoners dat niet sport ten opzichte van het totaal aantal inwoners.
	Bijstandsuitkeringen	23,6	25,4	25,3	40	CBS- Participatie Wet	Het aantal personen met een bijstandsuitkering, per 10.000 inwoners.
	Lopende re-integratievoorzieningen	15,1	11,6	13,0	27,8	CBS - Participatie Wet	Het aantal lopende re-integratievoorzieningen, per 10.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar
	Wmo-cliënten met een maatwerkarrangement	30	30	29	58	CBS - Monitor Sociaal Domein WMO	Een maatwerkarrangement is een vorm van specialistische ondersteuning binnen het kader van de Wmo. Voor de Wmo gegevens geldt dat het referentie-gemiddelde gebaseerd is op 137 deelnemende gemeenten.
	% kinderen in uitkeringsgezin	3,99	n.b.	n.b.	5,26	Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tiel	Het percentage kinderen tot 18 jaar dat in een gezin leeft dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen.
	% achterstandsleerlingen		n.b.	5,38	11,62	Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tiel	Het percentage leerlingen (4-12 jaar) in het primair onderwijs dat kans heeft op een leerachterstand.

Doelstelling	Effectindicator	Realisatie			Benchmark (regio NH)	Bron	Definitie
		2015	2016	2017			
	Voortijdige schoolverlaters totaal (VO 1,7 + MBO) %		1,6	n.b.	3,4	DUO - Dienst Uitvoering Onderwijs	Het percentage van het totaal aantal leerlingen (12 - 23 jaar) dat voortijdig, dat wil zeggen zonder startkwalificatie, het onderwijs verlaat.
	Absoluut verzuim	1,07	1,06	1,79	3	DUO - Dienst Uitvoering Onderwijs	Het aantal leerplichtigen dat niet staat ingeschreven op een school, per 1.000 leerlingen.
	Relatief verzuim	28,05	28,08	14,60	32	DUO - Dienst Uitvoering Onderwijs	Het aantal leerplichtigen dat wel staat ingeschreven op een school, maar ongeoorloofd afwezig is, per 1.000 leerlingen.
	Jongeren met jeugdhulp	9,2	9,6	9,7	8,7	CBS - Beleidsinformatie Jeugd	Het percentage jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp ten opzicht van alle jongeren tot 18 jaar.
	Jongeren met jeugdbescherming	1,6	1,4	1,6	1,1	CBS - Beleidsinformatie Jeugd	Het percentage jongeren tot 18 jaar met een jeugdbeschermingsmaatregel ten opzichte van alle jongeren tot 18 jaar.
	Jongeren met jeugdreclassering	0,4	0,3	0,5	0,4	CBS - Beleidsinformatie Jeugd	Het percentage jongeren (12-22 jaar) met een jeugdreclasseringsmaatregel ten opzichte van alle jongeren (12-22 jaar).

Verbonden partijen per taakveld

Taakveld	Verbonden partij	Vestigingsplaats	Openbaar belang (doel)	Financieel belang jaarlijkse bijdrage	Realisatie 2017 (x € 1.000,-)
7.1 Volksgezondheid	GGD Hollands Noorden	Alkmaar	Het gezamenlijk behartigen van belangen die de schaal van de individuele gemeenten te boven gaan, ten behoeve van de gezondheid van de bevolking in het samenwerkingsgebied.	1.709.463 (excl. VT maar incl.JGZ)	-213
6.3 Inkomensregelingen	Werkvoorzieningschap Noord-Kennemerland (WNK)	Alkmaar	Het uitvoeren van de vernieuwde 'Wet Sociale Werkvoorziening' vanaf 2008.	90.000 (transitiebudget)	-13
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	Recreatieschap Geestmerambacht	Haarlem	Als gemeenschappelijk openbaar lichaam invulling te geven aan: <ul style="list-style-type: none"> • het bevorderen van een evenwichtige ontwikkeling van de openluchtrecreatie; • het tot stand brengen en bewaren van een evenwichtig natuurlijk milieu; • het tot stand brengen en onderhouden van een landschap, dat is afgestemd op het hiervoor geformuleerde. Het gebied is aangegeven in de regeling. 	106.351	1.865
6.3 Inkomensregelingen	Bedrijfsvoeringsorganisatie Halte Werk	Alkmaar	Het uitvoeren van de Participatiewet en daaraan verwante regelingen.	3.365.057 (na verdeling resultaat per gemeente)	119
5.2 Sportaccommodaties	Heerhugowaard Sport NV	Heerhugowaard	Het beheren en exploiteren van (binnen) sportaccommodaties, voorts al hetgeen met één en ander verband houdt, alles in de ruimste zin van het woord.	1.744.985	0

Onderwijs

Op welke onderwerpen lagen de accenten in 2017?

- de totstandkoming van het thuiszitterspact regio Alkmaar en vervolg geven aan
- de thema's uit de regionale transformatieagenda passend onderwijs-jeugdhulp.

Accenten 2017

De omvorming van het peuterspeelzaalwerk naar peuteropvang. Als gevolg van een landelijke wetswijziging en gaat in per 2018. Er is in nauwe samenwerking met de betreffende organisaties een nieuwe subsidieregeling vastgesteld en zijn ouders via verschillende media geïnformeerd over de wijzigingen per 2018.

In het thuiszitterspact hebben de gemeenten en samenwerkingsverbanden onderwijs afspraken vastgelegd om in de komende jaren uitvoering te geven aan de gemeenschappelijke ambitie, te weten in 2020 zit geen enkel kind langer dan drie maanden thuis zonder passend aanbod van onderwijs en/of zorg. In het kader van de transformatieagenda is een regionaal programmaleider passend onderwijs aangesteld, een projectstructuur vastgesteld en zijn diverse onderwijszorgarrangementen in de vorm van pilots gestart.

Wat heeft het gekost?

Bedragen x € 1.000

Onderwijs	Rekening 2016	Begroting 2017	Rekening 2017	Afwijking
Lasten	1.215	1.021	1.033	-11
Baten	98	108	111	4
Saldo	-1.117	-914	-921	-7

Toelichting

N.v.t.

Cultuur en kunst

Op welke onderwerpen lagen de accenten in 2017?

- Er is geïnvesteerd in de culturele loopbaan en vooral van de jeugd.
- Een kwaliteitsslag door de verbreding, verdieping en doorlopende leerlijnen van de culturele en educatieve programma's van Cool en de bibliotheek.

Accenten 2017

In een convenant, getekend op 26 januari jl., zijn de wederzijdse inspanningen van gemeente, onderwijs en culturele organisaties geborgd. De verdiepende programma's op het gebied van cultuur, leesbevordering en mediawijsheid worden verder uitgerold naar alle basisscholen.

Evaluatie cultuurbeleid

Wat heeft het gekost?

Bedragen x € 1.000

Cultuur en kunst	Rekening 2016	Begroting 2017	Rekening 2017	Afwijking
Lasten	5.228	4.863	4.858	5
Baten	691	703	701	-2
Saldo	-4.536	-4.160	-4.157	3

Toelichting

N.v.t.

Sport en recreatie

Op welke onderwerpen lagen de accenten in 2017?

- het zo toegankelijk mogelijk maken van het aangepast sporten.
- Deskundigheidsbevordering. Aangezien via het sociaal plein veelal de (hulp)vragen binnenkomen is het accent gelegd op de deskundigheidsbevordering. Het team toegang kan daardoor beter haar verwijfsfunctie inzetten en de verbinding maken met het aanbod dat er is.
- Het bouwen van het sociaal plein als netwerkorganisatie blijft een continu proces.
- inrichting buitenruimte en accommodaties

Accenten 2017

Met ervaringsdeskundigen zijn op geregelde tijden themabijeenkomsten georganiseerd t.b.v. kennisoverdracht. De regionale samenwerking is dit jaar bestendigd door het aangaan van samenwerkingsovereenkomst. Ook is extra geld ontvangen in het kader van Grenzeloos Actief om de verdere versteviging van de samenwerking in de regio te realiseren.

De voorbereidingen zijn eind 2017 getroffen om ingaande 2018 de effectief bewezen aanpak valpreventie "In balans" aan te kunnen bieden. De regionaal beschikbare expertise en ondersteuning rond communicatie en pr is daarbij ingezet.

De jongeren hebben nadrukkelijk een stem gehad in de aanleg van bootcamp faciliteiten in de openbare buitenruimte.

Evaluatie sportbeleid

Wat hebben we bereikt?

4.6 Integratie van binnen- en buitensport

Activiteiten	Beoogd resultaat	Wat hebben we bereikt?
<p>In navolging op het rijksbeleid Grenzeloos Actief zal de invulling en dan met name de doorverwijzing van inwoners voor het aangepast sporten een lokale aangelegenheid worden. De taak ligt vooral bij Het Sociaalplein en de kracht van de lokale sportaanbieders.</p> <p>Een landelijke infrastructuur onder de naam Uniek Sporten wordt verder uitgerold waardoor er sprake is van een laagdrempelig inzichtelijk aanbod. Accent komt te liggen op kennisoverdracht. De regiogemeenten trekken waar mogelijk gezamenlijk op</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Het sportbeleid is geëvalueerd (5 juli 2016) en de lijnen zijn getrokken waarbij sprake is een verdiepingsslag. Het accent ligt hierbij op de lokale kracht van de sportaanbieders en daarnaast staat de sportieve ontwikkeling van het kind centraal. Heerhugowaard Sport NV zal daarbij in eerste instantie een ondersteunende, faciliterende rol hebben. • De verwachting is het zwembad De Waardergolf in 2017 zal beschikken over een therapiebad in combinatie met de inhuizing van de dagbestedingsactiviteiten van Esdege Reigersdaal.	<ul style="list-style-type: none"> • Begin 2017 is het convenant met het primair onderwijs gesloten om het aanbod en kwaliteit van het beweegonderwijs te verbeteren. • Het samenwerkingsverband Aangepast Sporten regio Alkmaar is als eerste in de regio Noord Holland aangesloten op de nieuwe landelijke website Uniek Sporten. • Ingaande 2017 verzorgt Heerhugowaard Sport ook het sport- en beweegaanbod. • Met het verstrekken van het aanvullend krediet in juni jl. voor de uitbreiding van het zwembad De Waardergolf met een therapiebad en een dagactiviteitencentrum voor samenwerkingspartner Esdége Reigersdaal wordt de volgende fase ingegaan worden voor de realisatie. Oplevering wordt in 2019 verwacht • In realisatiefase is eveneens het opknappen van de sportvoorziening in De Noord. De handbal wordt geïntegreerd in de bestaande voetbal-voorziening. • Op de sportaccommodatie De Vork wordt een afzonderlijk kunstgras korfbalveld aangelegd waarmee het capaciteitsvraagstuk voor de hockey en korfbal vooralsnog duurzaam is opgelost. Oplevering in 1e kwartaal 2018.

Wat heeft het gekost?

Bedragen x € 1.000

Sport en recreatie	Rekening 2016	Begroting 2017	Rekening 2017	Afwijking
Lasten	4.951	5.317	5.308	9
Baten	1.920	1.920	3.748	1.828
Saldo	-3.031	-3.396	-1.560	1.837

Toelichting

Toelichting op de baten:

Voordeel van ca. € 1,5 mln. (v) als gevolg van de actualisatie voorziening Groot Onderhoud Sport nv. Een deel van deze voorziening kan vrijvallen. Daarnaast is er een incidenteel voordeel van ca. € 353.000 (v) ontstaan als gevolg van de liquidatie Stichting Binnensport-accommodaties.

Werk, participatie en inkomen

Op welke onderwerpen lagen de accenten in 2017?

- Vernieuwing van het minimabeleid
- Preventieve schuldhulpverlening (sociale en financiële armoede)
- Van vluchteling naar inwoner (Welzijn)
- Oriëntatie en evaluatie ten behoeve van doorontwikkeling uitvoering Participatie

Accenten 2017

Het beleidskader minimabeleid door de gemeenteraad vastgesteld. De voorstellen zijn gefaseerd ingevoerd met als laatste een nieuwe –digitale- Huygenpas. Er is veel aandacht besteed aan de samenwerking tussen Schuldhulpmaatje, Met Welzijn en Halte Werk, zodat men elkaar weet te vinden en een warme overdracht op het juiste moment in het proces plaats heeft.

Halte Werk is meer dan 2 jaar aan de slag als uitvoerder van de Participatiewet Begin 2017 heeft er een bestuurlijke thermometeractie plaatsgevonden, op basis waarvan een bestuurlijke visie is opgesteld die richting geeft aan de verdere ontwikkeling van Halte Werk. Deze visie is verder uitgewerkt in een Uitvoeringsagenda.

De samenwerking met het COA, die verantwoordelijk is voor het Asielzoekerscentrum dat sinds 2015 in de gemeente is gevestigd, heeft verder vorm gekregen door optimalisering van de ketensamenwerking rond vluchtelingen en statushouders. Er is een project gestart “samen aan de slag” dat beoogt vluchtelingen en statushouders sneller te laten kennismaken met HHW door hen vrijwilligerswerk te laten verrichten.

Voor statushouders die gehuisvest worden in Heerhugowaard zijn participatieprojecten (richting werk en zelfstandigheid) ingekocht. Vluchtelingenwerk voert de maatschappelijke begeleiding uit sinds juni 2017.

Wat hebben we bereikt?

4.7 Sociale en financiële armoede

Activiteiten	Beoogd resultaat	Wat hebben we bereikt?
<ul style="list-style-type: none"> Een gewijzigd pakket voorzieningen wordt geïmplementeerd, waaronder een aangepaste Huygenpas. Er wordt ingezet op, preventieve schuldhulpverlening en op mogelijkheden om integrale hulp te verlenen aan inwoners in een problematische schuldensituatie. 	<ul style="list-style-type: none"> Inkomensondersteuning bieden aan inwoners die onder de armoedegrens leven. Blijvend zorgdragen dat alle kinderen kunnen meedoen in de samenleving. Doorbreken van bestedingspatronen door begeleiding en ondersteuning. 	<ul style="list-style-type: none"> Het beleidskader minimabeleid is in februari door de Raad vastgesteld (RB2017112, 28 februari 2017). 2017 is het jaar van de gefaseerde invoering van de nieuwe voorzieningen in dit beleid geweest. Samenwerking in de toegang tot schuldhulpverlening is geïntensiveerd. Het nieuwe beleidskader Schuldhulp is in december vastgesteld

4.8 Welzijn

Activiteiten	Beoogd resultaat	Wat hebben we bereikt?
<ul style="list-style-type: none"> Doorontwikkeling welzijn binnen sociaal domein. Aanbod participatie en integratie vergunninghouders. 	<p>Betere sociale binding, meer sociale stijging en minder beroep op zorgvoorzieningen.</p>	<ul style="list-style-type: none"> De verdere doorontwikkeling van het outreachend werken van de MET-teams en de resultaatmeting daarvan. De invoering van welzijn op recept is succesvol en een mooi voorbeeld van de verschuiving van de 1^e naar de 0-de lijn. <ul style="list-style-type: none"> Het aanbod participatie en integratie is via een aanbesteding weggezet bij Halte Werk en bij Vluchtelingenwerk. Er is een project gestart waarin vluchtelingen kennis maken met de samenleving door vrijwilligerswerk te gaan doen.

Wat heeft het gekost?

Bedragen x € 1.000

Werk, participatie en inkomen	Rekening 2016	Begroting 2017	Rekening 2017	Afwijking
Lasten	21.618	22.573	22.719	-146
Baten	11.178	12.307	12.344	38
Saldo	-10.440	-10.266	-10.375	-108

Toelichting

Toelichting op de lasten:

Afwijking Wet BUIG.

Deze post bestaat uit de onderdelen:

- Uitkeringen;
- exploitatiebijdrage WNK en
- uitvoeringskosten Halte Werk.

a. Op de post Uitkeringen is ca. € 100.000 minder uitgegeven omdat het werkelijke cliëntenbestand kleiner is dan waar de Rijksbijdrage betrekking op heeft. Daarnaast is de voorziening dubieuze debiteuren WWB vrijgevallen ca. € 127.000

b. De jaarrekening van WNK sluit met een totaal van negatief ca. € 950.000. Dit wordt veroorzaakt door een overschrijding van de component loonkosten in het transitiebudget van ruim € 400.000. Bij het afronden van het transitieplan zijn nog niet alle boventallige werknemers herplaatst, waardoor een voorziening WW-risico noodzakelijk is van ca. € 550.000. Het aandeel van Heerhugowaard hierin bedraagt ca. € 187.000.

c. De uitvoeringskosten Halte Werk zijn hoger dan begroot. Dit heeft de volgende oorzaken: een hogere bijdrage van ca. € 30.000 voor huisvestingskosten en ict, een lager efficiencyresultaat van ca. € 255.000 en er is voor ca. € 55.000 tekort begroot voor 2017.

Minimabeleid:

De onderbesteding van ca. € 120.000 wordt voor het grootste deel veroorzaakt door de vertraging in het benoemen van een projectleider Schuldhulpverlening.

De onderbesteding van ca. € 64.000 op de Burap wordt veroorzaakt doordat er minder gebruik is gemaakt van de Huygenpas.

Besluit bijstandsverlening zelfstandigen:

De onderbesteding van ca. € 111.000 is veroorzaakt doordat er minder uitkeringen zijn verstrekt.

Participatiebudget:

De totale overschrijding van €190.000 wordt veroorzaakt door:

- Hogere kosten inzake Oudkomers door de stijging van het aantal klanten ca. € 80.000.
- Hogere kosten inzake verhoogde asielinstroom van ca. € 110.000. Dit wordt gedekt door een onttrekking uit de bestemmingsreserve verhoogde asielinstroom. Per saldo geeft dit een overschrijding van € 80.000

Jeugdhulp en WMO

Op welke onderwerpen lagen de accenten in 2017?

Jeugd;

- Implementatie regionale transformatieagenda
- inkoopstrategie jeugd; nieuwe bekostiging
- beheersing uitgaven jeugdhulp
- continuïteit vitale functies
- regionale en bovenregionale samenwerking

WMO;

- Resultaatsturing
- Investeren in toegang en algemene voorzieningen
- Onderzoek naar maatwerkvoorzieningen
- Kwalitatief goede en betaalbare hulp waar dat nodig is
- Onderzoek naar sturing op financiën (inkoop en resultaat)

Accenten 2017

- sturing op de financiële beheersing van de jeugdhulp door een pakket van maatregelen, die ook nodig is om een kwaliteitsslag te maken. Dat zal leiden tot beter passende ondersteuning en daarmee tot minder uitgaven. Kwaliteit en financiën gaan daarmee hand in hand.
- Bij het onderdeel wmo ligt ook het accent op preventie ingegeven door de demografische ontwikkelingen en het financieel belang van de gemeente. De transitie is in feite met succes ingevoerd, zorgcontinuïteit is geboden, alsmede de overgang van cliënten. Uitvoering slaagde binnen de financiële kaders. Vanuit strategisch oogpunt is ingaande 2017 het accent gelegd op innovatie en transformatie.
- Regionaal staat de woon-zorg opgave en de visie op beschermd wonen hoog geagendeerd. Er is een duidelijke verbinding met de lokale Woonvisie.

Accenten 2017

Naar aanleiding van het zorgelijke financiële vooruitzicht op jeugdhulp en de analyse over inkomsten en uitgaven, heeft de gemeente bij het ministerie gepleit voor compensatie. Dit is gelukt; de gemeente heeft aanvullende inkomsten gekregen.

Het verbeteren van managementinformatie. Het zicht op de feitelijke inzet van jeugdhulp is inmiddels sterk verbeterd, zodat maandelijks een actueel beeld kan worden gegeven van de toewijzingen van gespecialiseerde hulp. Ook de gegevensverwerking tussen gemeente en aanbieders is sterk verbeterd, wat bijdraagt aan een beter zicht en verbeterde sturingsmogelijkheden van de gemeente.

Een concrete opdracht geformuleerd voor de gemeentelijke toegang. Deze toegang is een belangrijke 'knop' om de instroom in gespecialiseerde jeugdhulp te beheersen.

We wijzen op het resultaat dat meer complexe zaken door de jeugd & gezinscoaches worden opgepakt die voorheen door een gecertificeerde instelling werden opgepakt. We denken dat we

hiermee de betrokken gezinnen beter terzijde staan, maar ook is hiermee een positief financieel effect bereikt.

Tenslotte maatregelen die gericht zijn op het beweging krijgen in de 'keten', waardoor uitstroom uit zware verblijfsvoorzieningen wordt bevorderd.

Hoewel nog niet alle maatregelen volledig tot implementatie zijn gekomen en er meetbare concrete financiële resultaten aan zijn te koppelen, zijn de eerste tekenen bemoedigend.

Met het accent op innovatie en transformatie binnen de WMO is de invoering van resultaatsturing van de WMO een belangrijke stap. Hierin trekken we op met de regio.

Heerhugowaard participeert actief in overlegstructuren de regio op het gebied van visieontwikkeling beschermd wonen en de aanpak woonzorgopgave. Lokaal uit zich dit in de verbinding met het fysieke domein door de totstandkoming van de Woonvisie.

Scholing van de medewerkers uitvoering wmo en participatiewet vindt plaats op het terrein van de zogenaamde 'omgekeerde toets', waardoor hulpvragen nadrukkelijk gezien worden vanuit de situatie van de klant; een belangrijke aanzet tot een cultuurtraject dat zich breder zal manifesteren in de organisatie.

Wat hebben we bereikt?

4.1 Resultaatsturing WMO Begeleiding en Huishoudelijke hulp

Activiteiten	Beoogd resultaat	Wat hebben we bereikt?
Ontwikkelen van instrumenten en implementeren van een nieuw bekostigingssysteem.	Goede kwaliteit zorg voor een nette prijs.	Resultaatsturing voor thuisondersteuning (huishoudelijke hulp) geïmplementeerd 2017 jan.

Activiteiten	Beoogd resultaat	Wat hebben we bereikt?
De transformatieagenda moet richting geven aan de vernieuwing die nodig is om de Jeugdhulp (sector) te verbeteren (effectief en efficiënt). Deze krijgt een plek bij de inkoop 2017 en verder.	Betere beheersing van de afspraken met klanten en zorgaanbieders en beheersing van de kosten.	<ul style="list-style-type: none"> • Het zicht op het zorggebruik en de uitgaven is verbeterd (en wordt nog verder verbeterd). • Er is een analyse gemaakt van de uitvoering van de jeugdhulp en er zijn op basis daarvan maatregelen getroffen. Focus ligt daarbij op sturing van en sturing door de gemeentelijke toegang. • Er is daarnaast een nieuwe (regionale) inkoop opgestart voor 2018 en verder.

4.3 Resultaatsgebieden binnen de Uitvoeringsagenda Sociaal Domein: Innovatie op het gebied van preventie en voorliggende voorzieningen

Activiteiten	Beoogd resultaat	Wat hebben we bereikt?
<ul style="list-style-type: none"> Innovatie wordt bereikt door het ontwikkelen van een zo genaamde innovatie menukaart. Ondersteunende methodes zullen uitgewerkt worden en waar mogelijk als aanjager worden ingezet. 	<p>Door integrale samenwerking van maatschappelijke-, welzijnspartijen en de gemeentelijke organisatie aan de voorkant en de inzet van collectieve laagdrempelige activiteiten (voorliggende voorzieningen) zal minder aanspraak worden gemaakt op duurdere zorg</p>	<p>Het Sociaalplein heeft zich sinds de start in 2015 ontwikkeld tot een netwerksamenwerking van maatschappelijke-welzijnspartijen en de gemeentelijke organisatie. Aan de hand van gemeenschappelijke vraagstukken worden specifieke onderwerpen uitgelicht. Verbeteringskansen worden in methoden, aanpak en samenwerking gezien en opgepakt. De nadruk ligt op preventie, dus de inzet van laagdrempelige algemene voorzieningen. Dit heeft onder andere geleid tot de dagstart, buurtoverleg, welzijn op recept, methode 'beschermjassen', verkenning verbeterde aanpak schuldhulpverlening. De eerste groeikaravaan ging van start; een theatervoorstelling voor aanstaande ouders (met kind tot 1 jaar), om op een aansprekende manier informatie te geven over hechten, huilen, slapen en ontwikkelen stimuleren van hun kind. De Thuishavens, een plek voor jonge moeders, is voortvarend van start gegaan en wordt straks geëvalueerd.</p>

4.3 Resultaatsgebieden binnen de Uitvoeringsagenda Sociaal Domein: Integrale aanpak door samenwerking in de toegang

Activiteiten	Beoogd resultaat	Wat hebben we bereikt?
<ul style="list-style-type: none"> • Door ontmoeting en elkaar (en elkaars werkwijzen) leren kennen, ontstaan verbanden en een natuurlijke samenwerking. • Wij faciliteren deze ontmoetingen. Daarnaast harmoniseren en integreren we de eigen werkprocessen. 	<ul style="list-style-type: none"> • Er is een visie op de toegang ontwikkeld • Uitwerking digitale sociale kaart • Uitwerking buurtgericht werken • Ontwikkelstappen implementatie lokale organisaties 	<p>Zie toelichting voorgaande collegedoelestelling.</p>

4.3 Resultaatsgebieden binnen de Uitvoeringsagenda Sociaal Domein: Taskforce WerkStart

Activiteiten	Beoogd resultaat	Wat hebben we bereikt?
Met behulp van onorthodoxe methodieken worden mensen vanuit de bijstand aan werk geholpen.	Er zijn oplossingen gevonden voor belemmeringen die bijstandsgerechtigden ervan weerhouden actief te participeren.	<p>.Met een drietal pilots wordt ervaring opgedaan.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Pilot Zelfhulpgroep alleen gaanden is afgerond. Alle deelnemers hebben een stap kunnen zetten op de participatieladder, waarbij twee de stap naar betaald werk. 2 & 3. De pilots expeditie toekomst en werkmaatjes zijn inmiddels gestart en lopen nog door tot en met eerste helft

4.3 Resultaatsgebieden binnen de Uitvoeringsagenda Sociaal Domein: Pilot 18-/18+

Activiteiten	Beoogd resultaat	Wat hebben we bereikt?
Op casusniveau domein overstijgend met partners en betrokken wordt gezocht naar oplossingen voor jongeren in de overgang naar volwassenheid.	Met partners en betrokkenen zijn duurzame oplossingen gevonden voor jongeren in de overgang naar volwassenheid.	Regionaal en lokaal is een werkwijze ontwikkeld en geïmplementeerd.

4.3 Resultaatsgebieden binnen de Uitvoeringsagenda Sociaal Domein: Vernieuwing Jeugdzorg

Activiteiten	Beoogd resultaat	Wat hebben we bereikt?
De inkoop Jeugdhulp 2018/ 2020 wordt voorbereid, waarbij uitgangspunt het nieuwe bekostigingssysteem wordt. Gezocht wordt naar vernieuwing in de Jeugdhulp, zodat deze beter aansluit op de behoefte en efficiënter wordt.	De uitvoering van de Jeugdhulp blijft binnen de financiële middelen die we van het Rijk ontvangen.	De inkoop is in gang gezet en de resultaten worden in 2018 zichtbaar.

4.4 Integraal beleidsplan)

Activiteiten	Beoogd resultaat	Wat hebben we bereikt?
Nagedacht wordt over een nieuwe eigentijdse vorm van het inzichtelijk maken van de toekomst van het Sociaal domein.	Alleen waar nodig (door wet- en regelgeving) zijn beleidsplannen, - regels en uitvoeringsplannen per onderwerp.	De beleidagenda van de vier peilers in het Sociaal Domein zullen de basis vormen voor een integrale uitvoering van het sociaal domein dat wordt weergegeven in een beleidsplan

4.5 Het meten van resultaten

Activiteiten	Beoogd resultaat	Wat hebben we bereikt?
De doelenboom (een overzicht van indicatoren waaraan de resultaten van het sociaal domein gemeten kunnen worden) wordt geïmplementeerd.	De doelenboom vormt een integraal onderdeel van alle beleidsactiviteiten.	Geconcludeerd is dat indicatoren opnieuw moeten worden gezien. In de raadsbegroting 2018 is verder implementatie van de doelenboom als activiteit opgenomen.

Wat heeft het gekost?

Bedragen x € 1.000

Jeugdhulp en WMO	Rekening 2016	Begroting 2017	Rekening 2017	Afwijking
Lasten	34.445	33.097	33.977	-880
Baten	1.567	999	931	-68
Saldo	-32.878	-32.098	-33.046	-948

Toelichting

Het is een landelijke trend dat er een groter beroep gedaan wordt op de jeugdzorg. Men weet de weg naar de jeugdzorg beter te vinden. Ook in Heerhugowaard is deze toename van cliënten op jeugdhulp te zien. De oorzaken zijn divers en nog onvoldoende inzichtelijk. Dit heeft ertoe geleid dat er een overschrijding heeft plaatsgevonden op de begrote uitgaven. € 948.000 (n) Deze overschrijding wordt gedekt uit de reserve Decentralisaties AWBZ, Jeugdzorg.

Jeugdgezondheidszorg

Op welke onderwerpen lagen de accenten in 2017?

Jeugdpreventie; In de vorm van

- jeugdgezondheidszorg (jgz) 0-4 jaar
- jeugdgezondheidszorg op het Voortgezet Onderwijs.
- de Opvoedkaravaan,
- jongerencoach,
- VoorZorg,
- Kopp-groep
- Veilig Puberen.

Wat hebben we bereikt?

In 2017 was de 10^e Opvoedkaravaan. Na implementatie van Beschermjassen in Het Sociaalplein, ging deze opvoedkaravaan over Beschermjassen in het onderwijs en kinderopvang.

Professionals uit onderwijs en kinderopvang zijn geïnspireerd door deze werkwijze en hoe deze van waarde is in hun werk.

Veilig Puberen draait in 2017 voor het 2^e jaar. Onder andere is het resultaat dat leerlingen in groep 8 van alle basisscholen en brugklasleerlingen van het Voortgezet Onderwijs 3 lessen in gesprek gaan over Social Media en seksualiteit en nadenken over hoe zij zich gedragen en wat ze daarin tegen kunnen komen

Wat hebben we bereikt?

4.2 Implementatie (regionale) transformatieagenda en inkoopstrategie jeugdhulp, zoals het voorbereiden van een nieuw bekostigingssysteem

Activiteiten	Beoogd resultaat	Wat hebben we bereikt?
De transformatieagenda moet richting geven aan de vernieuwing die nodig is om de Jeugdhulp (sector) te verbeteren (effectief en efficiënt). Deze krijgt een plek bij de inkoop 2017 en verder.	Betere beheersing van de afspraken met klanten en zorgaanbieders en beheersing van de kosten.	<ul style="list-style-type: none"> • Het zicht op het zorggebruik en de uitgaven is verbeterd (en wordt nog verder verbeterd). • Er is een analyse gemaakt van de uitvoering van de jeugdhulp en er zijn op basis daarvan maatregelen getroffen. Focus ligt daarbij op sturing van en sturing door de gemeentelijke toegang. • Er is daarnaast een nieuwe (regionale) inkoop opgestart voor 2018 en verder.

Wat heeft het gekost?

Bedragen x € 1.000

Jeugdgezondheidszorg	Rekening 2016	Begroting 2017	Rekening 2017	Afwijking
Lasten	2.529	1.948	1.920	28
Baten	59	0	0	0
Saldo	-2.470	-1.948	-1.920	28

Toelichting

N.v.t.

Algemeen bestuur, burgerdiensten en algemene baten en lasten

Dit programma gaat over de inrichting van het lokale bestuur, haar inkomsten en uitgavenstromen en haar basale dienstverlening aan de burger.

Bij de lasten van het thema Algemene Baten en Lasten is er sprake van een voordeel van € 192.000. Dit voordeel wordt mede veroorzaakt door uitgestelde ICT investeringen ad. € 200.000. Ook was er sprake van een rentevoordeel van € 173.000 als gevolg van de lage rentestand. Er was een dekkingstekort van € 216.000 op de grexen en een materieel overschrijding van € 82.000.

Wat heeft het gekost?

Bedragen x € 1.000

Algemeen bestuur, burgerdiensten en alg.	Rekening 2016	Begroting 2017	Rekening 2017	Afwijking
<i>Lasten</i>				
Algemeen bestuur	5.415	2.342	2.218	124
Burgerdiensten	1.738	1.395	1.371	24
Algemene baten en lasten	8.710	2.954	2.872	82
<i>Totaal lasten</i>	<i>15.863</i>	<i>6.691</i>	<i>6.461</i>	<i>230</i>
<i>Baten</i>				
Algemeen bestuur	107	136	267	131
Burgerdiensten	942	1.120	1.092	-28
Algemene baten en lasten	13.527	911	969	58
<i>Totaal baten</i>	<i>14.575</i>	<i>2.167</i>	<i>2.328</i>	<i>161</i>
Saldo programma	-1.287	-4.523	-4.133	391

Effectindicatoren

Doelstelling	Effectindicator	Realisatie			Benchmark (regio NH)	Bron	Definitie
		2015	2016	2017			
Dienstverlening	Tevredenheid burger gemeentelijke dienstverlening	6,9	n.b.	7,0	6,5	waarstaatjegemeente.nl (burgerpeiling)	
	Medewerker toonde zich verantwoordelijk om tot een oplossing te komen (% helemaal mee eens)		n.b.	n.b.	66%	waarstaatjegemeente.nl (burgerpeiling)	
	Percentage in één keer goed afgehandelde vragen		n.b.	n.b.		waarstaatjegemeente.nl	
	Oordeel wachttijd/ afhandelingstijd was acceptabel	78%	n.b.	81%	72%	waarstaatjegemeente.nl (burgerpeiling)	
	Tevredenheid bedrijven gemeentelijke dienstverlening		n.b.	n.b.	6,5%	waarstaatjegemeente.nl	
	Tevredenheid burger digitale faciliteiten	6,9	n.b.	7,1	6,6	waarstaatjegemeente.nl	
	Oordeel website en informatie op de website		n.b.	n.b.			
	% elektronische dienstverlening aan burgers		n.b.	64,5%			
	Digitale volwassenheid m.b.t. dienstverlening aan bedrijven	41%	53,7%	51,3%	61,1%	waarstaatjegemeente.nl	
	Communicatie	Tevredenheid burgers over de communicatie/ voorlichting van de gemeente	6,8	n.b.	6,9	6,6	waarstaatjegemeente.nl
Tevredenheid van de burgers over de betrokkenheid bij formulering van beleid		6,1	n.b.	n.b.	6,0	waarstaatjegemeente.nl	
Mate van vertrouwen in de manier waarop de gemeente wordt bestuurd (% (heel) veel vertrouwen)		34%	n.b.	n.b.	22%	waarstaatjegemeente.nl	
Mate van vertrouwen in het college			n.b.	n.b.		waarstaatjegemeente.nl	
Mate van vertrouwen in de gemeenteraad			n.b.	n.b.		waarstaatjegemeente.nl	

Verbonden partijen per taakveld

Taakveld	Verbonden partij	Vestigingsplaats	Openbaar belang (doel)	Financieel belang jaarlijkse bijdrage	Realisatie 2017 (x € 1.000,-)
0.61 OZB woningen	Cocensus	Alkmaar	Samenwerking (uitvoeringswerkzaamheden) op het gebied van belastingen. Het betreft de uitvoering van de wet WOZ (herwaardering), de aanslagoplegging, de afhandeling van bezwaaren beroepschriften, de (dwang)invordering en de afhandeling van verzoeken om kwijtschelding, alsmede de contacten met de Waarderingskamer, CBS, dataland en de gemeentelijke afnemers (belastingdienst en waterschap).	809.100	-14
0.1 Bestuur	NV Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)	Den Haag	Uitoefening van het bedrijf van bankier ten dienste van de overheden.	0	393.000
	NV Houdstermaatschappij GKHN (Gasbedrijf Kop Noord Holland)	Amsterdam	Het beheren van de aandelen van de deelnemende gemeenten in de belegging NV NUON en Alliander N.V..	n.v.t.	n.b.
	Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland-Noord NV	Alkmaar	Optimale benutting van de economische potenties van Noord-Holland Noord door professionele wervingskracht en versterking van de kernkwaliteiten van de regio, die moeten leiden tot extra autonome groei van arbeidsplaatsen in de regio en meer nieuwe vestigingen.	101.817	n.b.

Taakveld	Verbonden partij	Vestigingsplaats	Openbaar belang (doel)	Financieel belang jaarlijkse bijdrage	Realisatie 2017 (x € 1.000,-)
	Vereniging van Nederlandse Gemeenten		<p>1. De Vereniging heeft ten doel haar leden collectief en individueel bij te staan bij de vervulling van hun bestuurstaken.</p> <p>2. De Vereniging heeft voorts tot doel voor de leden of groepen van leden afspraken te maken met andere overheden over het arbeidsvoorwaardenbeleid in de overheidssector en overeenkomsten inzake de arbeidsvoorwaarden van personeel in de sector gemeenten aan te gaan met werknemersorganisaties. De Vereniging bindt een lid dat zijn lidmaatschap heeft opgezegd gedurende de in artikel 6, sub b, bedoelde opzeggingstermijn niet aan overeenkomsten waarvoor de onderhandelingen zijn aangevangen op of na de datum van de opzegging, voor zover het lid in de kennisgeving daarvan de wens niet langer gebonden te worden nadrukkelijk heeft aangegeven.</p> <p>3. De Vereniging heeft tevens ten doel het behartigen van de belangen van haar leden welke samenhangen met de door hen uitgevoerde bestuurs- en beheerstaken alsook de met deze taken samenhangende:</p> <p>a. voorwaarden, tarieven en prijzen voor (onder andere energie gerelateerde) producten en diensten, alsmede;</p> <p>b. de overige aan het gebruik van hierboven genoemde producten gerelateerde kosten en voorwaarden.</p> <p>Dit alles in de meest ruime zin des woords.</p>	65358	

Algemeen bestuur

Op bestuurlijk niveau hebben er in 2017 enkele verschuivingen plaatsgehad. Er is een interim burgemeester aangesteld en er is ook een interim gemeente secretaris aangetrokken. Dit heeft een flinke boost gegeven aan de ontwikkeling en het in control zijn van de organisatie

Verder is de samenwerking met Langedijk weer verder geïntensiveerd. Op diverse terreinen op bestuurlijk niveau, met name in het sociale domein, maar vooral ook ambtelijk. Naast samenwerking op het gebied van inkoop- en verzekeringen is ook een stap gemaakt met het op elkaar afstemmen van systemen en processen van de personeelsadministratie. Zo benutten we elkaars kracht en potentie. De discussie over de bestuurlijke toekomst van Langedijk heeft in december geleid tot de keuze voor een ambtelijke fusie met Heerhugowaard. In Januari 2018 heeft ook uw raad hiermee ingestemd.

Op welke onderwerpen lagen de accenten in 2017?

Huis van Heerhugowaard

Keuzes voor de raadzaal zijn gemaakt en de raadzaal is geheel vernieuwd. De voorbereidingen voor het vervolg en voor een energie neutraal gemeentehuis zijn gestart evenals de voorbereiding van de groene gevel. De omvorming naar de tweede generatie flexkantoor is in voorbereiding.

Één vleugel van het gemeentehuis is naar de maatstaven van nu heringericht.

Actief burgerschap

Het overkoepelende doel en onze ambitie is de buitenwereld naar binnen brengen en vice versa. Communicatie vorm hierbij een essentiële schakel. Actief burgerschap vraagt een andere rol, houding en gedrag van bestuur en organisatie. Noodzakelijke competenties die daarmee samenhangen zijn bijvoorbeeld omgevingsbewustzijn, flexibiliteit, eigenaarschap en een brede scope in een organisatie die ruimte geeft, faciliteert en verbindt.

Er is een uitvoeringsagenda als bijlage bij het Visiedocument Actief Burgerschap 2016 - 2018 opgenomen, wat zorgt voor een praktische invulling aan activiteiten en speerpunten. In 2017 is aan de volgende speerpunten gevolg gegeven:

- Inwoners en organisaties - het gebruik van burgerpanel, sociale initiatieven zijn hier voorbeelden van. Ook zijn er inloopavonden in het kader van de woonvisie en omgevingsvisie georganiseerd.
- Communicatie tussen Raad en inwoners - in het kader van het project opkomstbevordering is hieraan uitvoering gegeven.
- Communicatie tussen ambtenaren en inwoners - dit vindt plaats in participatietrajecten, zoals bij Stationsgebied, Middenweg Zuid en herinrichting Rivierenwijk.

Wat hebben we bereikt?

2.5 Actief burgerschap

Activiteiten	Beoogd resultaat	Wat hebben we bereikt?
<p>Het visiedocument Actief Burgerschap 2016 - 2018 beschrijft de wijze waarop wij actief burgerschap invulling geven. Aanvullend is er een uitvoerings-agenda met onder andere de speerpunten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • framing actief burgerschap • communicatie ambtenaren<-> inwoners • communicatie Raad <-> inwoners • crowdfunding	<p>Een gemeentelijke organisatie met een grote mate van openheid, beweeglijkheid en lenigheid die openstaat voor samenwerking met bewoners. Initiatieven worden gecreëerd door uitwerking van de speerpunten.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Vanuit de resultaten van het onderzoek Duurzaam Presteren zijn acties gedefinieerd om ook vanuit de organisatie actief burgerschap verder te ontwikkelen. O.a. de nieuwe wervingsstrategie is live gegaan en er zijn medewerkersbijeenkomsten georganiseerd met als doel de verbinding in de organisatie te verstevigen. • Het project opkomstbevordering van de gemeenteraad is in uitvoering.

Wat heeft het gekost?

Bedragen x € 1.000

Algemeen bestuur	Rekening 2016	Begroting 2017	Rekening 2017	Afwijking
Lasten	5.415	2.342	2.218	124
Baten	107	136	267	131
Saldo	-5.308	-2.206	-1.951	256

Toelichting

Toelichting op de lasten:

Er zijn lagere lasten voor het algemeen bestuur ca. € 125.000 (v).

Toelichting op de baten:

Daarnaast is er een niet begrote bijdrage op de post Burgemeester en Wethouders van ca. € 148.000 als gevolg van vrijval pensioenvoorziening wethouders (APPA)

Burgerdiensten

In 2017 hebben we een grote stap gezet in de dienstverlening naar onze burgers. De balies zijn hiervoor opnieuw ingericht, het aantal digitale formulieren is wederom toegenomen en we hebben een belangrijke stap gezet in de ontwikkeling van de selfservice. Hiermee kunnen burgers op eenvoudige wijze zaken met de gemeente regelen door middel van apps. Deze richten zich in eerste instantie op de individuele burgers, maar zullen in de toekomst verder worden ontwikkeld om ook gebruikt te kunnen worden door ondernemers en bedrijven.

Op welke onderwerpen lagen de accenten in 2017?

In het afgelopen jaar is er een flinke stap gezet in het actualiseren van de nieuwe website die rond maart 2018 live is gegaan. Hierbij is het burgerportaal in gebruik genomen, waarmee burgers direct een aangifte voor een huwelijksaangifte kunnen regelen en waarmee eenvoudiger en sneller een aangifte van verhuizing kan worden gedaan of een verzoek voor een nieuw reisdocument kan worden ingediend.

Er is extra aandacht geweest voor nieuwe digitale formulieren, waarmee de burgers nog meer zaken digitaal met de gemeente kunnen afhandelen.

Ook vindt er onderzoek plaats of de gemeente meer kan aanbieden via mijn Overheid. Burgers willen met name graag weten wat de status is van een aangevraagd product bij de gemeente. Binnen het Sociaal Domein is er extra aandacht geweest voor het afstemmen van processen en het optimaliseren van de applicaties.

Eind 2017 hebben een aantal medewerkers van het GCC een training gehad in het gebruik van Social Media. Het gebruik hiervan neemt steeds meer toe en onze gemeente is daar nu ook op voorbereid.

Wat hebben we bereikt?

5.1 Continue verbetering van de dienstverlening

Activiteiten	Beoogd resultaat	Wat hebben we bereikt?
Continue verbetering van de dienstverlening	<ul style="list-style-type: none"> • Top 20 producten aan burgers en bedrijven (ruim 80% van alle klantcontacten) doorlichten met betrekking tot betere dienstverlening en dat samen met de gebruikers. • Aansluiten op MijnOverheid en eHerkenning. • Website focussen op digitale dienstverlening en op meest bezochte pagina's en meest gebruikte zoektermen. • Samen met bibliotheek en andere maatschappelijke organisaties het (landelijke) Digitale Hulpplein onder de aandacht brengen (gericht op digitaal vaardigheden). • Verbeteren van de basisregistraties (gegevens correct en veilig) en deze in meer processen als standaard gebruiken. • Binnen het sociaal domein inwoners inzage in eigen gegevens en creëren van integraal klantbeeld (binnen kaders van privacy). 	<ul style="list-style-type: none"> • Burgers geven aan dat ze graag via digitale weg hun aangevraagde product kunnen volgen. Onderzocht wordt of dit via MijnOverheid ingericht kan worden. • Project loopt. De gemeente is voor de gemeentelijke belastingaanslagen aangesloten op Mijnoverheid.nl • De website is opnieuw ingericht en voor burgers en bedrijven toegankelijker gemaakt. • Door andere prioriteiten binnen sociaal domein is dit nog niet opgepakt. • Eenmalige gegevens opslag en meervoudig gebruik, is ons uitgangspunt bij het verbeteren van onze basisregistraties. • Er is in eerste instantie prioriteit aan proces aanvragen en declaraties. Daardoor is dit actiepunt in de tijd nog niet opgepakt.

5.2 Samenwerking om bovenlokale belangen te behartigen of om strategische doelstellingen te realiseren)

Activiteiten	Beoogd resultaat	Wat hebben we bereikt?
<p>Samenwerking om bovenlokale belangen te behartigen of om strategische doelstellingen te realiseren.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Oog hebben en houden voor samenwerkingen gericht op bovenlokale belangen of gericht op strategische doelstellingen. • Verkennen van potentiële samenwerkingen die zich aandienen in welke vorm dan ook. • Harmoniseren van een aantal werkprocessen met de gemeente Langedijk 	<ul style="list-style-type: none"> • Continu proces • Met de gemeente Langedijk wordt op diverse onderdelen samengewerkt. In 2017 is onder andere het accounthoudersoverleg GR van de grond gekomen. Voorbereiding van de voorstellen over de stukken van gemeenschappelijke regelingen wordt gezamenlijk opgepakt. Ook de invoering van de Omgevingswet wordt samen met Langedijk opgepakt.

Wat heeft het gekost?

Bedragen x € 1.000

Burgerdiensten	Rekening 2016	Begroting 2017	Rekening 2017	Afwijking
Lasten	1.738	1.395	1.371	24
Baten	942	1.120	1.092	-28
Saldo	-796	-275	-279	-5

Toelichting

N.v.t.

Algemene baten en lasten

Wat heeft het gekost?

Bedragen x € 1.000

Algemene baten en lasten	Rekening 2016	Begroting 2017	Rekening 2017	Afwijking
Lasten	8.710	2.954	2.872	82
Baten	13.527	911	969	58
Saldo	4.816	-2.043	-1.903	140

Toelichting

N.v.t.

Algemene dekkingsmiddelen

De algemene dekkingsmiddelen betreffen de gemeentelijke inkomsten die vrij besteedbaar en waar dus een bestuurlijke afweging kan worden gemaakt. De besteding van deze inkomsten is niet gerelateerd aan een vooraf bepaald doel (programma). In onderstaande tabel is een specificatie opgenomen van de algemene dekkingsmiddelen.

Bedragen x € 1.000

Algemene dekkingsmiddelen	Rekening 2016	Begroting 2017	Rekening 2017	Afwijking
Algemene uitkering	75.222	73.996	74.621	625
Financieringsfunctie	5.100	2.192	2.209	17
Dividend	183	150	16	-134
Lokale heffingen waarvan de beteding niet gebonden is	10.432	10.663	10.679	16
Totaal algemene dekkingsmiddelen	90.937	87.001	87.525	524

Behorende bij onze
verklaring d.d.
11 juni 2018

ASTRIUM
BYEVEEIDSAATCOOLNTATE

Toelichting

Het voordeel op de algemene dekkingsmiddelen wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door een voordeel op de Algemene Uitkering. De hogere Algemene Uitkering uit het gemeentefonds is hoger dan begroot door de volgende factoren:

- Decentralisatie-uitkering verhoogde asielinstroom;
- De uitkeringsfactor over het uitkeringsjaar 2015 is definitief vastgesteld;
- Hogere integratie-uitkering WMO (oud).

Het afgelopen jaar is het dividend van de N.V. Houdstermaatschappij Gasbedrijf Kop Noordholland (GKNH) niet uitgekeerd. De vennootschap is nu, zoals dat heet, "in liquidatie". Er is overeenkomstig de bepalingen van het BW opgave gedaan aan het Handelsregister van de ontbinding van GKNH. Dat betekent niet automatisch dat de rechtspersoon (hierna GKNH) ophoudt met bestaan. GKNH blijft voortbestaan om het vermogen van de vennootschap te vereffenen. Tijdens deze vereffening worden de lopende zaken afgewikkeld, vorderingen geïnd en schulden betaald. Bij GKNH loopt er bijvoorbeeld nog een kwestie met de fiscus loopt over de heffing van Vennootschapsbelasting. Die discussie moet eerst worden afgewikkeld. Pas daarna kan het eindverslag worden opgesteld en kunnen de liquide middelen overeenkomstig het plan van verdeling, dat uiteraard dezelfde verdeelsleutel zal hebben als de aandelenverhouding binnen GKNH, worden uitgekeerd.

Effectindicatoren

Doelstelling	Effectindicator	Realisatie					Benchmark (regio NH)	Bron	Definitie
		2013	2014	2015	2016	2017			
Verplichte indicatoren vanuit BBV	Woonlasten éénpersoonshuishouden	€ 570	€ 580	€ 604	€ 611	€ 662	COELO, Groningen	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een éénpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten.	
	Woonlasten meerpersoonshuishouden	€ 605	€ 626	€ 645	€ 654	€ 728	COELO, Groningen	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een meerpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten.	
	WOZ-waarde woningen (* € 1.000)	€ 211	€ 202	€ 197	€ 197	€ 201	€ 195	CBS - Statistiek Waarde Onroerende Zaken	De gemiddelde WOZ waarde van woningen.
	Demografische druk	68,20%	69,50%	71,40%	73%	73,2%	71,80%	CBS - Bevolkingsstatistiek	De som van het aantal personen van 0 tot 20 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 20 tot 65 jaar.
	Groene druk	43,60%	43,50%	43,84%	44,10%	44,0%	39,70%	Zorgatlas.nl	De verhouding tussen het aantal personen van 0 tot 20 jaar en het aantal personen van 20 tot 65 jaar. Het is een indicatie voor de verhouding tussen de actuele en de toekomstige beroepsbevolking.
	Grijze druk	24,60%	26,00%	27,58%	28,90%	29,30%	32,20%	Zorgatlas.nl	De verhouding tussen het aantal personen van 65 jaar of ouder en het aantal personen van 20 tot 65 jaar. Dit cijfer geeft inzicht in de verhouding van de ouderen tot het werkende deel van de bevolking.

Overhead

Bedragen x € 1.000

Overhead	Begroting 2017	Rekening 2017	Afwijking
<i>Lasten</i>			
Eenmalige afschrijving investeringen (re	90	90	0
Doorbelasting loonkosten	10.332	10.349	-17
Doorbelasting goederen en diensten	2.985	2.983	2
Doorbelasting overdrachten	31	31	0
Kapitaallasten	1.367	1.367	0
Resultaat (hulp-)kostenplaats	0	-545	545
Doorbelasting goederen en diensten	-521	-521	0
<i>Totaal Lasten</i>	14.284	13.754	530
<i>Doorbelastingen</i>			
Doorbelasting verrekeningen	-1.202	-916	-286
<i>Totaal Doorbelastingen</i>	-1.202	-916	-286
Totaal overhead	13.081	12.837	244

Toelichting

Het voordelig resultaat ad € 244.000 bestaat op hoofdlijnen uit de volgende elementen:

- De gemeentesecretaris heeft van het college de opdracht gehad om een met de organisatie een verandertraject in te gaan. Naar aanleiding van de Burap is in dit kader een budget beschikbaar gesteld van € 400.000 waarbij op voorhand werd gemeld dat het niet uitgegeven deel van het budget via resultaatbestemming zou worden overgeheveld naar 2018. Ultimo 2017 blijkt dat een budget resteert van € 289.000.
- In 2017 zijn de budgetten in het kader van de Werkkostenregeling (WKR) gecentraliseerd. Ultimo 2017 resteert op deze budgetten een voordeel van € 207.000 (16,7% van het beschikbare budget). Het voordeel is hoofdzakelijk behaald op zakelijke maaltijden en consumpties, dienstreizen, vorming en opleiding en bedrijfsgezondheidszorg. Onderzocht zal moeten worden of hier sprake is van een structurele onderschrijding.
- Nadeel in de toerekening van de overhead van grondexploitaties van € 286.000. In 2017 is een verschuiving te zien geweest van inzet van mensen. In plaats van alle uren op grondexploitaties te draaien is een aantal medewerker meer dan was voorzien ook aan het werk geweest voor projecten op binnenstedelijke locaties en het Stationsgebied. Het heeft als effect dat de overhead van die medewerkers niet ten laste van de grondexploitatie komt maar van de gewone exploitatie.

Onvoorzien

Toelichting

Op grond van artikel 25 en 28 van het BBV is het verplicht verantwoording af te leggen over de besteding van de post onvoorzien. In de primaire begroting 2017 is een bedrag van € 75.000 voor de post '*Onvoorziene uitgaven*' opgenomen. De Raad heeft op 24 januari 2017 besloten om daarvan € 60.000 beschikbaar te stellen ter reparatie van woningen en tuinmuurtjes in het uitleggebiet de Draai. (RB2016121)

Vennootschapsbelasting

Als gevolg van de Wet modernisering Vpb-plicht overheidsondernemingen bestaat vanaf 1 januari 2016 voor onze gemeente vennootschapsbelastingplicht voor zover een fiscale onderneming wordt gedreven.

Op basis van uitgevoerde toetsingen is vastgesteld dat onze gemeente vooralsnog alleen belastingplichtig wordt voor haar grondbedrijf. In dit kader heeft de gemeente een openingsbalans opgesteld en een jaarwinstberekeningsmethodiek uitgewerkt. In januari 2018 is een brief verstuurd aan de belastingdienst. Oogmerk van deze brief is om de afbakening (alleen grondbedrijf vennootschapsbelastingplicht), de methodiek voor het opstellen van de openingsbalans en de jaarwinstberekeningsmethodiek nader met de belastingdienst af te stemmen. Deze afstemming met de belastingdienst heeft tot op heden nog niet plaatsgevonden door het uitblijven van een reactie van de belastingdienst.

Als de belastingdienst zich kan vinden in de openingsbalans en de methodiek van berekening jaarwinst zoals in de brief opgenomen zal dat betekenen dat over 2016 en 2017 geen vennootschapsbelasting verschuldigd is door de gemeente Heerhugowaard.

Vennootschapsbelasting	Realisatie Begrotingsjaar	Raming begrotingsjaar na wijziging	Raming begrotingsjaar voor wijziging
Lasten vennootschapsbelasting	€ 0	€ 0	€ 0

Paragrafen

Behorende bij onze
verklaring d.d.
11 juni 2018

Lokale heffingen

Algemeen

U leest hier meer over de lokale heffingen en de gehanteerde tarieven.

De gemeentelijke heffingen vinden hun weerslag in programma 2: 'Stedelijk beheer en duurzaam samenleven' en de 'Algemene dekkingsmiddelen'. De werkzaamheden met betrekking tot de gemeentelijke heffingen zijn belegd bij Cocensus. Het betreft de uitvoering van de wet WOZ (herwaardering), de aanslagoplegging, de afhandeling van bezwaar- en beroepschriften, de (dwang)invordering en de afhandeling van verzoeken om kwijtschelding, alsmede de contacten met de waarderingskamer, CBS, dataland en de gemeentelijke afnemers (belastingdienst en waterschap).

Gerealiseerde inkomsten

Voor de gemeentelijke heffingen geldt dat de realisatiecijfers 2017 nagenoeg gelijk zijn aan de raming van de Bestuursrapportage van oktober 2017.

	Bedragen x € 1.000	
	Begroot 2017	Werkelijk 2017
Onroerende zaakbelasting:		
- Eigenaar woningen	€ 5.556	€ 5.557
- Eigenaar niet-woningen	€ 3.138	€ 3.132
- Gebruiker niet-woningen	€ 2.259	€ 2.290
Rioolheffing	€ 4.376	€ 4.361
Afvalstoffenheffing	€ 5.043	€ 5.096
Parkeerbelasting	€ 281	€ 305
Lijkbezorgingsrechten	€ 87	€ 138
Marktgelden	€ 43	€ 32
Totaal opbrengsten	€ 20.783	€ 20.911

Gerealiseerd beleid

Uit onderzoek van het Centrum voor Onderzoek van de Economie van Lagere Overheden (COELO) van 2017 blijkt wederom dat de gemeente Heerhugowaard onder het landelijk gemiddelde ligt in de zogenaamde woonlastenindex. Heerhugowaard staat op nummer 65 van alle Nederlandse gemeenten (nummer 1 is het goedkoopst, 398 het duurst).

Naam heffing	Specificatie	Tarief	Tarief
		2016	2017
OZB woningen	Eigendom	0,1237%	0,1212%
OZB niet-woningen	Gebruik	0,2367%	0,2470%
	Eigendom	0,2703%	0,2833%
Rioolrecht	Aansluiting	€ 155,58	€ 161,94
	< 25m2	€ 38,90	€ 40,49
	Gebruik/ 1 m2	€ 0,62	€ 0,65
	Afstromend oppervlak/m2	€ 0,15	€ 0,17
Afvalstoffenheffing	Eénpersoons	€ 205,43	€ 205,35
	Tweepersoons	€ 225,60	€ 226,84
	Meerpersoons	€ 245,77	€ 248,34

Ontwikkelingen

De werkzaamheden met betrekking tot de gemeentelijke heffingen OZB, riool- en afvalstoffenheffing zijn belegd bij Cocensus. Dit betreft de uitvoering van de Wet WOZ (herwaardering), de aanslagoplegging, de afhandeling van bezwaar- en beroepschriften, de (dwang)invordering en de afhandeling van verzoeken om kwijtschelding alsmede de contacten met de Waarderingskamer, CBS, dataland en de gemeentelijke afnemers (belastingdienst en waterschap).

Cocensus heeft de Waarderingskamer gerapporteerd over de herwaardering die in het kader van de Wet waardering onroerende zaken (Wet WOZ) zijn uitgevoerd naar de waarde peildatum 1 januari 2017. Het oordeel over de uitvoering van de Wet WOZ door Cocensus wordt als voldoende betiteld.

Toelichting op de heffingen die onderdeel zijn van de ontwikkeling van de woonlasten

1 Onroerende zaakbelasting

N.v.t.

2 Rioolheffing

Taakveld 7.2 Riolering

	Begroting	Werkelijk
Netto kosten		
Kosten riolering inclusief toegerekende rente	€ 3.708.083	€ 3.714.924
Inkomsten, exclusief heffingen	€ -42.000	€ -63.581
Totaal netto kosten	€ 3.666.083	€ 3.651.343
Toe te rekenen kosten		
Overhead inclusief toegerekende rente	€ 461.666	€ 461.666
BTW	€ 247.959	€ 247.959
Totaal toe te rekenen kosten	€ 709.625	€ 709.625
Totaal kosten	€ 4.375.708	€ 4.360.968
Opbrengsten rioolheffing	€ 4.375.708	€ 4.361.040
Dekkingspercentage	100%	100%

3 Afvalstoffenheffing

Taakveld 7.2 Afval

	Begroting	Werkelijk
Netto kosten		
Kosten inzameling inclusief toegerekende rente	€ 4.513.039	€ 4.576.118
Inkomsten, exclusief heffingen	€ -469.010	€ -620.988
Totaal netto kosten	€ 4.044.029	€ 3.955.130
Toe te rekenen kosten		
Overhead inclusief toegerekende rente	€ 477.902	€ 477.902
BTW	€ 521.257	€ 521.257
Totaal toe te rekenen kosten	€ 999.159	€ 999.159
Totaal kosten	€ 5.043.188	€ 4.954.289
Opbrengsten afval	€ 5.043.188	€ 5.096.152
Dekkingspercentage	100%	103%

Toelichting op de overige gemeentelijke belastingen en heffingen

1 Parkeergelden

Taakveld 2.2 Parkeren

	Begroting	Werkelijk
Netto kosten		
Kosten	€ 247.576	€ 256.318
Inkomsten, excl. heffingen	€ -12.273	€ -14.738
Totaal netto kosten	€ 235.303	€ 241.580
Toe te rekenen kosten		
Overhead incl. toegerekende rente	€ 54.196	€ 54.196
BTW		
Totaal toe te rekenen kosten	€ 54.196	€ 54.196
Totaal kosten	€ 289.499	€ 295.776
Opbrengsten parkeren	€ 281.840	€ 305.015
Dekkingspercentage	97%	103%

2 Lijkbezorgingsrechten

De begrote baten voor de leges van 2017 zijn gebaseerd op een historisch bepaald getal. Hierin is geen rekening gehouden met de voorzienbare fluctuaties in begrafenissen en uitgiftes van grafrechten. In 2017 zijn er meer begrafenissen c.q. bijzettingen geweest dan in voorgaande jaren. Daarnaast zijn er opvallend meer verlengingen van grafrechten geweest. Dit heeft tot hogere leges opbrengsten geleid.

Taakveld 7.5 Begraafplaatsen

	Begroting	Werkelijk
Netto kosten		
Kosten	€ 105.591	€ 122.803
Inkomsten, excl. heffingen		
Totaal netto kosten	€ 105.591	€ 122.803
Toe te rekenen kosten		
Overhead incl. toegerekende rente	€ 45.679	€ 45.679
BTW		
Totaal toe te rekenen kosten	€ 45.679	€ 45.679
Totaal kosten	€ 151.270	€ 168.482
Opbrengsten	€ 86.586	€ 138.193
Dekkingspercentage	57%	82%

3 Marktgeden

Taakveld 3.3 Marktgeden

	Begroting	Werkelijk
Netto kosten		
Kosten	€ 43.448	€ 40.121
Inkomsten, excl. heffingen		
Totaal netto kosten	€ 43.448	€ 40.121
Toe te rekenen kosten		
Overhead incl. toegerekende rente	€ 17.807	€ 17.807
BTW		
Totaal toe te rekenen kosten	€ 17.807	€ 17.807
Totaal kosten	€ 61.255	€ 57.928
Opbrengsten marktgeden	€ 42.760	€ 31.873
Dekkingspercentage	70%	55%

4 Leges

Taakveld 0.2 Leges

Legesverordening	Titel 1	Titel 2	Titel 3
Netto kosten			
Kosten	€ 972.136	€ 841.114	€ 177.850
Inkomsten, excl. heffingen			
Totaal netto kosten	€ 972.136	€ 841.114	€ 177.850
Toe te rekenen kosten			
Overhead incl. toegerekende rente	€ 579.787	€ 722.469	€ 142.572
BTW			
Totaal toe te rekenen kosten	€ 579.787	€ 722.469	€ 142.572
Totaal kosten	€ 1.551.923	€ 1.563.583	€ 320.422
Opbrengsten leges	€ 1.162.124	€ 1.585.380	€ 66.550
Dekkingspercentage	75%	101%	21%

De gerealiseerde opbrengst van de leges op de Wabo (Titel 2) bedroegen in totaal € 1,6 mln. Dit is € 0,5 mln. hoger dan oorspronkelijk was begroot. Dit betreft vooral leges t.b.v. nieuwbouw appartementen Stadshart, nieuwbouw appartementen van Foreestraat en het Huygens college. De indiening van deze bouwplannen was ten tijde van het opstellen van de begroting 2017 niet in 2017 voorzien

Behorende bij onze
verklaring d.d.
11 juni 2018

Bezwaar en beroep

	2016	2017	% afwijking
Bezwaar WOZ			
- Ingekomen	379	1	-100%
- Afgedaan	362	231	-36%
- Percentage gereed	96%	98%	2%
- Nog te doen (31 december)	17	7	-59%
Bezwaar heffingen			
- Ingekomen	191	234	23%
- Afgedaan	185	231	25%
- Percentage gereed	97%	99%	2%
- Nog te doen (31 december)	6	3	-50%
Beroep			
- Ingekomen	13	5	-62%
- Afgedaan	1	2	100%
- Percentage gereed	0%	40%	
- Nog te doen (31 december)	12	3	-75%

Kwijtschelding

	2016	2017	% afwijking
Automatische kwijtscheldingen	448	545	22%
Aantal verzoeken, waarvan:	969	1.016	
- nog in behandeling	78	52	-33%
- toegewezen	354	379	7%
- gedeeltelijk toegewezen	3	7	133%
- afgewezen	354	347	-2%
- ingetrokken	180	230	28%
- buiten behandeling	0	1	

Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Aanleiding en achtergrond

In deze paragraaf wordt inzicht gegeven in de geactualiseerde risico-inventarisatie. Op basis van de geïnventariseerde risico's is het weerstandsvermogen berekend.

De tien, in financiële zin, grootste risico's zijn opgenomen in een tabel.

De raad heeft op 26 mei 2015 ([RB2015-030](#)) besloten een streefwaarde voor de ratio weerstandsvermogen te hanteren van 1,1 en een zekerheidspercentage van 80% te hanteren bij de bepaling van de benodigde weerstandscapaciteit. Ook is besloten om bij de bepaling van de beschikbare weerstandscapaciteit, naast de algemene reserve, ook de onbenutte belastingcapaciteit te betrekken.

Risicoprofiel

In het onderstaande overzicht staan de 10 risico's met de hoogste bijdrage aan de berekening van de benodigde weerstandscapaciteit.

In dit overzicht staat, in afwijking van eerdere risicoprofielen, geen risico opgenomen voor de grex De Draai. Voor de Draai bestaan weliswaar risico's maar de financiële inschatting van deze risico's is lager dan de verwachte Netto Contante Waarde na de laatste herziening (circa € 7,0 miljoen positief). De risico's bestaan eruit dat de index voor de kosten en opbrengsten slechter zal zijn dan waarmee in de 9e herziening is gerekend en dat woningen later gerealiseerd worden dan verwacht (afzetrisico).

Hierbij is wel op te merken dat eventuele veranderingen in de toekomst zoals bijvoorbeeld een flink stijgende rente of een economische recessie een groot effect kunnen hebben op de financiële uitkomsten van een grex als de Draai. Als dergelijke veranderingen zich voor gaan doen zal dat leiden tot een verzwaring van het risicoprofiel.

Risico	Kans	Financieel gevolg
Jeugdzorg Het risico bestaat dat het beschikbare budget voor Jeugdzorg, een open einde regeling, niet toereikend is voor de vraag naar jeugdzorg bij inwoners. Er is een plan onderhanden om de kostenontwikkeling van de jeugdzorg bij te sturen maar de kans is er dat de benodigde uitgaven de beschikbare budgetten overschrijden. De inschatting van de maximale omvang van een mogelijke overschrijding van de beschikbare budgetten voor de jaren 2018 en 2019 bedraagt in totaal voor deze 2 jaren circa € 7 miljoen. Hierbij is rekening gehouden met de opgebouwde reserve sociaal domein. Deze reserve is bedoeld om nadelige budgettaire consequenties op te vangen. De kans dat dit maximale budgettaire tekort zich ook daadwerkelijk voor gaat doen wordt op 50% ingeschat.	50%	max.€ 7.000.000
Garantstelling warmtenet Garantstelling aan HVC. In 10 jaar 2.500 woning equivalenten aan te sluiten op warmtenet. € 1.000 per woningequivalent die minder dan 2.500 wordt gerealiseerd te betalen aan HVC	50%	max.€ 2.500.000

Risico	Kans	Financieel gevolg
<p>Zieke bomen</p> <p>Tot op heden worden kosten die verband hebben met zieke bomen (kappen en nieuwe bomen planten e.d.) gedekt uit beschikbare budgetten. Doordat nu zoveel bomen ziek worden (nieuwe ziekten die zich nu ook in Heerhugowaard laten zien) is de kans groter geworden dat te maken kosten om bomen te kappen en vervangen niet meer gedekt kunnen worden uit de reguliere budgetten. De nieuwe risico-inschatting is gebaseerd op het huidige beleid en de huidige inzichten over (mogelijke) aantallen zieke bomen in de gemeente.</p>	50%	max.€ 1.000.000
<p>Garantstellingen</p> <p>De gemeente heeft zich garant gesteld voor financiering van andere organisaties. Een voorbeeld is de garantstelling voor de financiering van de HVC. De exploitatie van de HVC staat onder druk. Dit verhoogt het risico dat aanspraak wordt gemaakt op de afgegeven garantie.</p>	50%	max.€ 1.000.000
<p>Sanering Vanadium</p> <p>Bij de herinrichting van de Rivierenwijk is duidelijk geworden dat het in het verleden gebruikte slakkenzand verontreinigd is met de stof Vanadium. Voor de kosten van sanering, bij vooral de Rivierenwijk, over de periode 2017 t/m 2020 wordt een reserve gevormd van € 2,5 miljoen. Pas vanaf 2025 staan werkzaamheden ingepland waarbij het risico bestaat dat sanering nodig is van verontreinigd slakkenzand. De omvang van dit risico wordt met de huidige kennis op maximaal € 4 miljoen ingeschat</p>	10%	max.€ 4.000.000
<p>Gemeenschappelijke regelingen</p> <p>Begrotingsoverschrijdingen bij gemeenschappelijke regelingen worden doorbelast aan de gemeente Heerhugowaard. Naast het afzonderlijk in het risicoprofiel opgenomen risico voor de gemeenschappelijke regeling WNK bestaat dit risico ook bij andere gemeenschappelijke regelingen zoals de GGD, RHCA en de veiligheidsregio.</p>	80%	max.€ 500.000

Risico	Kans	Financieel gevolg
<p>De Vaandel</p> <p>Het totale gebied de Vaandel is, afhankelijk van de staat van exploitatie opgesplitst in diverse onderdelen. Het deel in exploitatie (BIE) en de delen niet in exploitatie (NIEGG). Deze niet in exploitatie genomen gronden staan verantwoord onder de materiële vaste activa (MVA). Daarnaast is ook nog grond verantwoord onder de MVA waar nog geen concreet plan voor is. Deze laatste gronden staan gewaardeerd voor de agrarische waarde. Voor de BIE is geen risico opgenomen in het risicoprofiel omdat de 8e herziening een positieve Netto Contante Waarde (NCW) laat zien van € 760.000. De ingeschatte risico's zijn op te vangen binnen deze positieve NCW.</p> <p>NIEGG Noord: Indien het opstel terrein en de daarbij behorende voorzieningen en bebouwing niet ontwikkeld zullen worden dient er ca. 3 ha naar de MvA overgeheveld te worden. De te hanteren waarde zal dan € 5 P/M2 zijn, de agrarische waarde. Het risico van deze waarde mutatie is € 430.000 (verschil tussen boekwaarde en agrarische waarde).</p> <p>NIEGG Zuid: In het meest negatieve geval dienen de gronden in zijn geheel overgezet te worden naar de MvA. Er zal dan ca. 2,6 ha worden uitgenomen en naar de MvA worden overgeheveld. De te hanteren waarde zal dan € 5 P/M2 zijn, de agrarische waarde. Het risico van deze waarde mutatie is € 370.000 (verschil tussen boekwaarde en agrarische waarde).</p>	50%	max.€ 800.000
<p>WMO</p> <p>Het risico bestaat dat de beschikbare budgetten voor individuele voorzieningen, zorg in natura en persoonsgebonden budgetten niet toereikend zijn voor de vraag onder inwoners.</p>	50%	max.€ 750.000
<p>BUIG</p> <p>Toegekend budget inkomensdeel WWB niet toereikend. Dit budget houdt niet gelijke tred met de ontwikkeling in het aantal klanten.</p>	70%	max.€ 500.000
<p>Algemene uitkering</p> <p>De hoogte van de algemene uitkering is van jaar tot jaar geen vast gegeven en kan variëren</p>	70%	max.€ 500.000
Totaal grote risico's		€ 18.550.000
Overige risico's		€ 44.549.000
Totaal alle risico's		€ 63.099.000

Op basis van de ingevoerde risico's is een risicosimulatie uitgevoerd. De risicosimulatie wordt toegepast omdat het reserveren van het maximale bedrag (€ 63.099.003 -) ongewenst is. De risico's zullen immers niet allemaal tegelijk en in hun maximale omvang optreden. De uitkomst van deze simulatie is dat, bij een zekerheid van 80% met een bedrag van € 11.385.000 de risico's kunnen worden afgedekt.

Beschikbare weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit bestaat uit de algemene reserve en de onbenutte belastingcapaciteit. De algemene reserve in de balans ultimo 2017 (jaarrekening 2017) is € 20.173.000.

Bij de besluitvorming over de resultaatbestemming 2017 worden mutaties in de algemene reserve voorgesteld. Na verwerking van deze mutaties bedraagt de beschikbare algemene reserve € 22.279.000. De onbenutte belastingcapaciteit is € 438.000. Dit resulteert in een beschikbare weerstandscapaciteit van € 22.717.000.

Relatie benodigde en beschikbare weerstandscapaciteit

Om te bepalen of het weerstandsvermogen toereikend is, dient de relatie te worden gelegd tussen de financieel gekwantificeerde risico's en de gewenste weerstandscapaciteit met de beschikbare weerstandscapaciteit.

De benodigde weerstandscapaciteit die uit de risicosimulatie voortvloeit, kan worden afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit. De uitkomst van die berekening vormt het weerstandsvermogen:

Ratio weerstandsvermogen	=	Beschikbare weerstandscapaciteit	=	€ 22.717.000	=	2,00
		Benodigde weerstandscapaciteit		€ 11.385.000		

De raad heeft op 26 mei 2015 ([RB2015-030](#)) besloten een streefwaarde voor de ratio weerstandsvermogen te hanteren van 1,1.

Kengetallen

Naar aanleiding van de vernieuwing in het BBV zijn alle gemeenten vanaf begrotingsjaar 2017 verplicht een tabel met financiële kengetallen opnemen in de begroting en de jaarstukken. Deze cijfers geven uw raad een globaal inzicht in de verwachte financiële ontwikkelingen van de gemeente. Ook moet er in de begroting een toelichting worden gegeven op de onderlinge verhouding tussen deze kengetallen en wat dat betekent voor de financiële positie van de gemeente.

Omdat het voor gemeenten bijna niet mogelijk is om eigen normen te formuleren heeft de Provincie op 30 november 2015 een brief naar de gemeente gestuurd met een mogelijke categoriale indeling voor deze normen. Deze categoriale indeling is in deze begroting overgenomen om een oordeel te kunnen vormen over de gepresenteerde kengetallen.

Verslagjaar 2017 Kengetallen	Verloop van de kengetallen			Indeling kengetallen provincie		
	Rekening 2016	Begroting 2017	Rekening 2017	Categorie A	Categorie B	Categorie C
Netto schuldquote	54,34%	72,60%	44,74%	<90%	90-130%	>130%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	53,66%	72,70%	43,99%	<90%	90-130%	>130%
Solvabiliteitsratio	43,60%	30,10%	46,15%	>50%	20-50%	<20%
Structurele exploitatieruimte	4,05%	0,15%	3,17%	>0%	0%	<0%
Grondexploitatie	33,86%	50,07%	33,26%	<20%	20-35%	>35%
Belastingcapaciteit	85,91%	87,20%	90,46%	<95%	95-105%	>105%

schuldquote:

De netto schuldquote geeft inzicht in het niveau van de gemeentelijke schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft dus een indicatie van de mate waarin de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie drukken. Een laag percentage is gunstig.

De netto schuldquote voor de gemeente schommelt in de jaarrekening 2017 uitgekomen op 44,29%. Dit is ruim onder de 90%, waarmee de uitkomst in categorie A als zeer gunstig wordt bestempeld.

Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen:

Omdat bij verstrekte leningen onzekerheid bestaat of ze allemaal worden terugbetaald, wordt dit kengetal zowel berekend inclusief als exclusief de doorgeleende gelden. Zo wordt duidelijk wat het aandeel van de verstrekte leningen in de exploitatie is en wat dit betekent voor de schuldenlast. Hoe lager deze percentages, hoe beter.

De netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen is min of meer gelijk aan die van de netto schuldquote. Dit omdat de gemeente bijna geen leningen heeft uitstaan, alleen leningen in het kader van de starterswoningen. De netto schuldquote gecorrigeerd voor alle leningen voor de gemeente is in de jaarrekening 2017 uitgekomen op 43,54%. Dit is ruim onder de 90%, waarmee de uitkomst in categorie A valt dat als zeer gunstig wordt bestempeld.

Solvabiliteit:

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Hoe hoger dit percentage, hoe gunstiger dit is voor de financiële weerbaarheid van de gemeente. Dit cijfer geeft dus een soort toekomstvisie weer.

De verwachting is dat de solvabiliteitsratio van de gemeente is ten opzichte van de jaarrekening 2016 met bijna 3% gestegen en uitgekomen op 46,55%. De gemeente komt nog uit in categorie B, hetgeen een verhoogd risico bestempeld. De verwachting is dat de solvabiliteit de komende jaren verder zal stijgen richting categorie A. Deze stijging wordt vooral veroorzaakt door het afnemen van de schuldpositie van de gemeente.

Structurele exploitatieruimte:

Dit cijfer drukt uit welke structurele ruimte een gemeente heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Wanneer dit cijfer negatief is, betekent het dat het structurele deel van de begroting onvoldoende ruimte biedt om de lasten te blijven dragen. De indexcijfer geeft aan dat de gemeente voor de gehele begrotingsperiode een structureel positieve exploitatie heeft. De jaarrekening van de gemeente geeft een structureel positief beeld van de exploitatieruimte.

Grondexploitatie:

De boekwaarde van de voorraden grond moet worden terugverdiend bij de verkoop. Kenmerkend voor grondexploitaties is dat de looptijd meerdere jaren is. Naarmate de inkomsten verder in de toekomst liggen, brengt dit meer rentekosten en risico's met zich mee. Het cijfer grondexploitatie van 20 % of hoger wordt beschouwd als kwetsbaar.

Door het aantrekken van de woningmarkt zal de komende jaren de boekwaarde van de grondexploitaties omlaag gaan. Dit heeft een positief effect op het kengetal voor de grondexploitaties.

Belastingcapaciteit:

Dit cijfer geeft inzicht in hoe de belastingdruk in de gemeente zich verhoudt ten opzichte van het landelijk gemiddelde. Als dit percentage hoog ligt, betekent het dat de gemeente meer inkomsten uit belastingen zou kunnen verwerven. Of dit wel of niet gebeurt is een beleidskeuze.

Onderhoud kapitaalgoederen

Deze paragraaf van de jaarstukken staat in het teken van de realisatie van het beleidskader betreffende het 'onderhoud van kapitaalgoederen' in 2017.

In deze openbare ruimte vinden activiteiten plaats als wonen, werken en recreëren. Voor deze activiteiten zijn kapitaalgoederen nodig: wegen, riolering, openbare verlichting, groen, gebouwen en civiele kunstwerken. De kwaliteit van het onderhoud hiervan is mede bepalend voor de manier waarop onze inwoners de openbare ruimte ervaren. Dat onderhoud vergt een substantieel deel van de begroting. Een helder en volledig overzicht is van belang voor een goed inzicht in de financiële positie.

De kapitaalgoederen die worden behandeld zijn:

1. wegen
2. riolering
3. waterhuishouding
4. groenvoorziening
5. gebouwen (allen kapitaalgoederen conform artikel 12 BBV)
6. verkeer
7. straatmeubilair
8. openbare verlichting
9. straatreiniging
10. sneeuw- en gladheidbestrijding
11. bermen en bermsloten
12. speelvoorzieningen.

Wat heeft het gekost?

In onderstaand overzicht staan de werkelijk gemaakte kosten m.b.t. het onderhoud van onze activa gepresenteerd. Hierbij valt op dat er m.b.t. straatmeubilair een afwijkend beeld ontstaat als gevolg van de ontvangsten op Abri's en buitenreclame.

Bedragen x € 1.000

	Begroting	Werkelijk
	2017	2017
Gemeenschappelijke en welzijnsgebouwen	1.596	1.350
Verkeer	661	599
Wegen/civiele kunstwerken	5.812	5.737
Straatmeubilair	-29	-24
Openbare verlichting	1.242	1.189
Straatreiniging	249	230
Sneeuw- en gladheidbestrijding	164	175
Waterhuishouding	436	420
Bermen en bermsloten	32	17
Speelvoorzieningen	394	395
Openbaar groen	2.823	2.828
Riolering	3.655	3.651
Totalen	17.035	16.567

Beleidsverantwoording

In de programmaverantwoording van programma 2: 'Stedelijk beheer en duurzaam samenleven' is ingegaan op de afwijkingen tussen begrote en geraamde lasten. Aanvullend op hetgeen reeds staat vermeld in de verantwoording in Programma 2: 'Stedelijk beheer en duurzaam samenleven' worden in deze paragraaf aanvullend nog een aantal bijzonderheden over 2017 gemeld.

Groot onderhoud Wijken:

Dit jaar is het groot onderhoud in de Rivierenwijk-Noord afgerond. In de Molenwijk (J) wordt in het voorjaar van 2018 nog het laatste deel van het groen aangebracht.

In 2017 liepen participatietrajecten in de wijken Middenweg-Centrum en de Rivierenwijk-Zuid, deze zullen in 2018 worden afgerond.

Wegen/civiele kunstwerken

In 2017 is groot onderhoud aan asfaltverharding en kunstwerken uitgevoerd.

Ook is ter voorbereiding van het vervangen van de Kerkweg en de Veenhuizerweg een participatietraject gehouden welke begin 2018 zal worden afgerond.

De voorbereiding van de herinrichting Middenweg-Zuid is afgerond. Begin 2018 is gestart met de uitvoering.

Riolering

Binnen het Groot Onderhoud Wijken is drainage vervangen/aangelegd en is onderhoud aan het rioolstelsel uitgevoerd.

Het overige onderhoud is conform de kaders uitgevoerd.

Waterhuishouding

Het onderhoud is conform de Keur van Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier uitgevoerd.

Openbaar groen

In 2015 is er gestart met het vervangen van de zieke kastanjes in de wijken Zuidwijk en Huygenhoek. In 2017 is ook weer een gedeelte van de kastanjes vervangen. Dit is een project dat doorloopt in 2018.

Naast de Broekerweg zijn 64 grote lindes verplant die in Huygenhoek en Zuidwijk onvoldoende groeiruimte hadden.

In verband met de kastanjabloedingsziekte is de boomstructuur langs de Middenweg ter hoogte van de Edelstenenwijk vervangen. Dit is een project dat door weersomstandigheden nog doorloopt in 2018.

Gemeentelijke- en welzijnsgebouwen

Focus, Umbriellaan 1, wordt per 1-1-2018 in het geheel overgedragen aan schoolbestuur Sovon. Nieuwbouw kinderboerderij is opgeleverd. De herinrichting van het hertenkamp zal medio 2018 gereed zijn.

Taxuslaan 32 is nu volledig bezet als onderwijshuisvesting. Per september 2017 is de Pater Jan Smitschool ingetrokken in een deel van de school. De Regenboog (onderwijs kinderen AZC) is daar ook nog gehuisvest.

Het overige onderhoud is conform de kaders uitgevoerd.

Budgetten dagelijks en groot onderhoud

In november 2010 is het verloop van de Reserve 'Beheer en sociale structuur' in relatie tot NBK 1, 2, groot onderhoud wijken en onderhoud Stad van de Zon door de Raad vastgesteld (RB2010-120). Met dit besluit zijn de tekorten op de (toekomstige) beheer- en onderhoudslasten van de NBK 1 en NBK 2 projecten, groot onderhoud wijken en groot onderhoud Stad van de Zon langjarig afgedekt. Actualisatie van het verloop van deze reserve in relatie tot de (toekomstige) beheer- en onderhoudslasten vindt jaarlijks, als onderdeel van de Beleidsnota reserves en voorzieningen, plaats.

Provinciale subsidies

In 2017 is provinciale subsidie verkregen voor:

- Voorbereiding voor de reconstructie van Middenweg Zuid ca. € 100.000
- Herinrichting Middenweg-Zuid ca. € 775.000
- Bromfiets op de rijbaan Heerhugowaard en Langedijk € 21.000
- Voetpad en oversteekplaats Broekerweg € 17.000

Doelstelling collegeprogramma 2014-2018

In het collegeprogramma 2014 - 2018 'Samen leven' dat in 2014 door het college is vastgesteld is de doelstelling opgenomen dat de wijze waarop het onderhoud en de renovatie ter hand wordt genomen tegen het licht wordt gehouden. Onderzocht is of door scherp te kijken met behoud van een behoorlijke kwaliteit goedkopere oplossingen mogelijk zijn. In 2015 en 2016 zijn alle voorzieningen tegen het licht gehouden.

De inhoudelijke en financiële analyse van de onderhoudsvoorzieningen is een tijdrovende actie. In 2017 zijn alle onderhoudsvoorzieningen (meerjarenplanning) opnieuw geactualiseerd. In 2018 wordt het systeem nog verder verfijnd. Eventuele aanpassingen zullen aan de Raad worden voorgelegd.

Er is een compleet beeld van de kosten die de instandhouding - op een acceptabel kwaliteitsniveau - met zich meebrengt. Hierbij hebben we gerekend met bepaalde intervallen die vanuit technisch oogpunt nodig zijn om ons bezit op peil te houden. Kapitaalvernietiging door achterstallig onderhoud is hierdoor niet aan de orde.

Financiering

Treasury is de beheersing, door sturing en bewaking, van financiële posities en de aan deze posities en stromen verbonden kosten en risico's.

Concreet betekent dit voor Heerhugowaard dat de financiering van het beleid tegen zo gunstig mogelijke voorwaarden plaats vindt en de rente- en kredietrisico's afgedekt worden. De treasuryfunctie binnen Heerhugowaard dient hierbij uitsluitend de publieke taak en geschiedt binnen de financiële kaders van de Wet financiering decentrale overheden (fido) waarbij prudent beheer een basisvoorwaarde is.

Het treasurybeleid is in hoofdlijnen vastgelegd in het 'Treasury-statuut 2014' (RB2014-009 18 februari 2014).

Liquiditeitsprognose

Ten behoeve van de korte, middellange en lange termijn financieringsplanning wordt gewerkt met een liquiditeitsprognose. Die prognose geeft inzicht in de financiële inkomsten- en uitgavenstromen en bestaat uit de volgende onderdelen:

- een jaarprognose, waarbij op maandniveau de verwachte mutaties zijn opgenomen;
- een meerjarenprognose over een periode van tien jaar; daarin wordt per jaar een beeld gegeven van de verwachte financiële ontwikkelingen.

De liquiditeitsprognose is een vast onderwerp in de vergaderingen van de treasurycommissie. In 2017 is de prognose periodiek geactualiseerd waardoor inzicht bestond in de ontwikkelingen van de financiële positie en in de toekomstige financieringsbehoefte.

Leningenportefeuille en rentelasten

In de tabel is een overzicht opgenomen van de samenstelling en omvang van de afgesloten vaste geldleningen per 31 december 2017.

De huidige leningenportefeuille past binnen de gestelde kaders van het Treasurystatuut 2014. Belangrijk hierbij zijn dat de wettelijke kaders zoals de renterisiconorm (zie tabel 6) niet wordt overschreden en dat nieuwe leningen worden afgestemd op de bestaande financiële positie, op de prognose van die positie en op de actuele rentestand.

Op 9 maart 2017 is een nieuwe langlopende lineaire geldlening van € 20 miljoen met een looptijd van 5 jaar en een rentepercentage van 0,08% afgesloten.

Op 3 mei 2017 is een fixe geldlening van € 20 miljoen in een keer afgelost. Hiervoor is in geen nieuwe langlopende lening afgesloten maar zijn er diverse kortlopende kasgeldleningen afgesloten. Ultimo 2017 had de gemeente een kasgeldlening van € 10 miljoen open staan bij de BNGbank NV tegen een negatiefrentepercentage van 0,385%. Het niet meteen afsluiten van een nieuwe geldlening past binnen de gestelde kaders van het treasurystatuut en de wettelijke kaders van de wet Fido.

Leningenoverzicht o/g

Bedragen
x € 1.000

	Jaar afsluiten	Looptijd (in jaren)	Rente per-centage	Boek-waarde 31-12-2016	Opname	Aflos-singen	Boek-waarde 31-12-2017	Betaalde rente
N.V. Bank Nederlandse Gemeenten	2005	25	4,07%	8.400		600	7.800	342
De Nederlandse Waterschapsbank N.V.	2005	25	3,61%	8.400		600	7.800	303
De Nederlandse Waterschapsbank N.V.	2006	25	3,68%	3.000		200	2.800	110
N.V. Bank Nederlandse Gemeenten	2007	30	4,60%	10.250		500	9.750	472
N.V. Bank Nederlandse Gemeenten	2008	20	5,10%	9.000		750	8.250	459
N.V. Bank Nederlandse Gemeenten	2011	6	3,54%	20.000		20.000	0	707
N.V. Bank Nederlandse Gemeenten	2015	5	0,33%	16.000		4.000	12.000	53
De Nederlandse Waterschapsbank N.V.	2017	5	0,08%	0	20.000		20.000	0
Totaal				75.050	20.000	26.650	68.400	2.446

Behorende bij onze
verklaring d.d.
11 juni 2018

In het volgende overzicht is te zien dat de schuldpositie van de gemeente de afgelopen 4 jaar aanzienlijk is verbeterd. Waar de gemeente in 2014 nog een schuld van € 120 miljoen (langlopend € 104 miljoen en kortlopend (€ 16 miljoen) had is deze in de afgelopen jaren teruggelopen tot € 72 miljoen (langlopend € 68 miljoen en kortlopend (€ 4 miljoen).

<i>Ontwikkeling schuldpositie</i>		<i>Bedragen x € 1.000</i>			
	2014	2015	2016	2017	
Vaste geldleningen	-104.350	-107.100	-75.050	-68.400	
Kasgeldleningen	-12.000		-22.000	-10.000	
Liquide middelen	-4.013	-2.907	5.840	5.914	
	-120.363	-110.007	-91.210	-72.486	

Uitzettingen en rentebaten

De tabel geeft inzicht in de samenstelling en grootte van aan derden verstrekte leningen ultimo 2017 en in de van hen ontvangen rente en aflossingen.

Leningenoverzicht u/g

Bedragen x € 1.000

	Jaar afsluiten	Looptijd (in jaren)	Rente per-centage	Boek-waarde 31-12-2016	Opname	Aflos-singen	Boek-waarde 31-12-2017	Ontvangen rente
Startersleningen	2014-2015	3-30 jaar	onbekend	1.099	0	119	980	11
Overige				95		57	38	
Totaal				1.194	0	176	1.018	11

Behorende bij onze
verklaring d.d.
11 juni 2018

ASTRIUM
OVERHEIDSAFDELING

Financieringsstructuur

In de tabel is de financieringsstructuur van de gemeente weergegeven over een periode van vier jaar.

Financieringspostitie Bedragen x € 1.000

	31-12 2014	31-12 2015	31-12 2016	31-12 2017
--	---------------	---------------	---------------	---------------

Vaste financieringsmiddelen

Eigen vermogen	74.099	81.583	98.555	97.419
Voorzieningen	18.555	21.044	16.124	20.417
Onderhandse Geldleningen	104.350	101.700	75.050	68.400
Totaal	a. 197.004	204.327	189.729	186.236

Boekwaarde investeringen

Vaste activa	140.165	142.814	149.001	138.187
Grondexploitaties	71.677	66.428	57.218	54.242
Totaal	b. 211.842	209.242	206.219	192.429

Saldo vaste financieringsmid- delen (a-b)	-14.838	-4.915	-16.490	-6.193
--	----------------	---------------	----------------	---------------

Schulden op korte termijn

Kasgeldleningen	12.000	0	22.000	10.000
-----------------	--------	---	--------	--------

Bij mutatie reserves en voorzieningen en mutatie geldleningen zijn positieve bedragen een toename van de vaste financieringsmiddelen en negatieve bedragen een afname van de financieringsmiddelen.

Bij mutaties investeringen gemeentelijke exploitatie en mutaties grondexploitaties zijn positieve bedragen een afname in de boekwaarde investeringen en de negatieve bedragen en toename van de van de boekwaarde in investeringen.

<i>Specificatie financieringspositie</i>	Bedragen x € 1.000	
Resultaat 2017	+ €	3.828
Dotaties aan reserves en voorzieningen	+ €	26.395
Onttrekkingen reserves en voorzieningen	-/- €	27.066
<i>Mutatie reserves en voorzieningen</i>	+ €	3.157
Mutatie geldleningen	-/- €	6.650
<i>Mutatie geldleningen</i>	-/- €	6.650
Investerings	-/- €	4.866
Bijdrage derden	+ €	1.403
Afschrijvingen	+ €	6.568
Afwaarderingen + Desinvesteringen	+ €	7.709
<i>Mutatie investeringen gemeentelijke exploitatie</i>	+ €	10.814
Rente	-/- €	837
Grondaankopen	-/- €	371
Ontwikkelingskosten	-/- €	4.488
Grondverkopen	+ €	9.546
Overige opbrengsten	+ €	7
Winst en verliesnemingen	-/- €	12
Mutatie verliesvoorzieningen	-/- €	30
Herrubrisering	-/- €	858
<i>Totaal mutatie investeringen grondexploitaties</i>	+ €	2.981

Financiële risico's

Voor de beheersing van onze financiële risico's worden de instrumenten uit het treasurystatuut en van de wet FIDO toegepast.

Renterisico

Met het renterisico wordt bedoeld het gevaar van ongewenste veranderingen van de (financiële) resultaten van de gemeente als gevolg van wijzigingen van het rentepercentage op geldleningen en gelduitzettingen.

Bij de beoordeling van dit risico wordt gebruik gemaakt van de kasgeldlimiet en van de wettelijk verplichte renterisiconorm.

De kasgeldlimiet wordt op basis van de wet FIDO gehanteerd voor de beheersing van de renterisico's op korte termijn. Die limiet is een percentage (8,50%) van de totale omvang van de begroting, uitgedrukt in geld.

Het gemiddelde saldo van de netto vlottende schuld (=het saldo van alle schulden en middelen/vorderingen met een looptijd korter dan één jaar) moet onder deze limiet blijven. De verhouding van de netto vlottende schuld tot de kasgeldlimiet wordt per kwartaal berekend. In de tabel is het verloop van de kasgeldlimiet over 2017 weergegeven.

Verloop kasgeldlimiet 2017

Bedragen x € 1.000

	kwartaal			
	1	2	3	4
1. Berekening kasgeldlimiet:				
Primaire begroting	131.472	131.472	131.472	131.472
Percentage van de begroting	8,50%	8,50%	8,50%	8,50%
Kasgeldlimiet in een bedrag	11.175	11.175	11.175	11.175
2. Vlottende schuld:	16.652	13.807	18.373	18.852
3. Vlottende middelen	18.869	17.465	10.385	11.982
4. Totaal netto vlottende schuld (2-3)	2.217	3.658	-7.988	-6.870
Toegestane kasgeldlimiet (1)	11.175	11.175	11.175	11.175
Ruimte onder kasgeldlimiet	13.392	14.833	3.187	4.305

Uit de tabel blijkt dat de gemeente in 2017 niet door de kasgeldlimiet is gegaan. De belangrijkste reden hiervoor is dat in de laatste twee kwartalen van 2016 was de gemeente door de kasgeldlimiet gegaan. De belangrijkste reden hiervoor was dat in 2016 er een fixe geldlening van € 20 miljoen niet meteen was geherfinancierd met een nieuwe langlopende geldlening maar met kasgeldleningen. Dit is gedaan omdat er nog enige onduidelijkheden waren of en wanneer de gemeente inkomsten uit onder andere de doordecentralisaties van de schoolgebouwen binnen zou krijgen.

Omdat de gemeente in 2016 twee kwartalen (wettelijk maximum) door de kasgeldlimiet was gegaan moest er in het eerste kwartaal van 2017 een consolidatie plaatsvinden. Hierom is er in maart een lineaire lening van € 20 miljoen met een looptijd van 5 jaar en een rentepercentage van 0,08% afgesloten bij de Nederlandse Waterschapsbank (NWB).

Door het aantrekken van deze geldlening kwam de gemeente weer ruimschoots binnen de kasgeldlimiet. In de overige kwartalen van 2017 is de gemeente ook binnen de kasgeldlimiet gebleven. Het was daarom niet noodzakelijk om de fixe geldlening van € 20 miljoen die in mei 2017 was afgelost te herfinancieren met langlopende leningen maar is er voor gekozen om deze te herfinancieren met kortlopende kasgeldleningen. Ultimo 2017 staat er nog een 1 maands kasgeldlening van € 10 miljoen open tegen een rentepercentage van -/ 0,385%.

De renterisiconorm heeft betrekking op het renterisico op lange(re) termijn. Het renterisico is de optelsom van de eventueel hogere rente die: gedurende een jaar moet worden betaald als gevolg van renteherzieningen op bestaande leningen; en/of betaald moet worden door herfinancieringen gedurende het jaar.

De wet FIDO geeft door middel van een renterisiconorm aan hoe hoog deze renteverhogingen gedurende een jaar mogen zijn. Die norm is een gefixeerd percentage (20%) van de totale omvang van de begroting op 1 januari; die norm mag niet worden overschreden.

In 2017 is de renterisiconorm met € 356 duizend overschreden. Zoals de wet Fido voorschrijft moet de gemeente in dit geval de toezichthouder (provincie Noord-Holland) informeren. Dit heeft de gemeente op 8 december 2016 door middel van een ontheffingsverzoek overschrijding renterisiconorm 2017. Op 10 januari 2017 heeft de provincie dit verzoek gehonoreerd.

Tabel 6. Renterisiconorm

Bedragen x € 1.000

		31-12-2014	31-12-2015	31-12-2016	31-12-2017
Renteherziening	1.	0	0	0	0
Aflossingen	2.	2.650	22.650	26.650	26.650
Rente Risico (1 + 2)	3.	2.650	22.650	26.650	26.650
Renterisiconorm	4.	27.772	30.514	30.410	26.294
Ruimte onder renterisiconorm (4>3)	5a.	1.527	3.864	3.760	-356
Overschrijding renterisiconorm (3>4)	5b.				
Berekening renterisiconorm					
Primaire begroting	4a.	120.886	152.572	152.052	131.472
Percentage regeling	4b.	20%	20%	20%	20%
Renterisiconom (4a x 4b)	4.	27.772	30.514	30.410	26.294

Kredietrisico

Het kredietrisico gaat over de kans op een waardedaling van een vordering als gevolg van het niet (tijdig) nakomen van de verplichtingen door de wederpartij.

Deze risico's staan in de tabel. Het gaat dan om aan derden verstrekte gelden (kredieten) en/of garanties voor de rente- en aflossingsverplichtingen van geldleningen.

Uit de tabel blijkt dat het grootste deel van de garantstellingen leningen aan sociale woningcorporaties betreft. Deze leningen zijn gewaarborgd door het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW). Wanneer corporaties hun rente- en aflossingsverplichtingen niet nakomen, kan de geldgever op grond van de garantstelling deze bedragen in eerste instantie verhalen bij het WSW. Deze zal dan in eerste instantie aankloppen op de bij het WSW aangesloten woningcorporaties en vervolgens bij het waarborgfonds.

Als dat borgfonds óók niet in staat is aan deze verplichtingen te voldoen, dan kan de gemeente (als achtervang) worden aangesproken tot het bedrag waarvoor de gemeente garant staat.

Kredietrisico	Bedragen x € 1.000			
	31-12-2014	31-12-2015	31-12-2016	31-12-2017
Garanties				
- Achtervangfunctie woningcorporaties	130.933	119.306	122.823	114.694
- Diverse plaatselijke instanties	27.799	31.326	27.451	46.333
Totaal garanties	158.732	150.632	150.274	161.027

Naast de achtervangfunctie die de gemeente voor de leningen van de sociale woningcorporaties heeft de gemeente garanties voor leningen van diverse plaatselijke instanties afgegeven. Dit zijn vooral garanties aan sportverenigingen, culturele en zorginstellingen, gemeenschappelijke regelingen, garanties voor hypotheek van personeelsleden, de HVC en de SOVON.

In 2017 is er een nieuwe garantie van € 18,96 miljoen afgegeven aan SOVON voor de overname van de praktijkschool Focus en de nieuwbouw van het Huygenscollege.

Schatkistbankieren

Vanaf 1 december 2013 moet de gemeente Heerhugowaard de overtollige middelen boven een drempelbedrag van 0,75% van de begroting aanhouden bij de Nederlandse staat. Dit betekent dat gemiddelde saldo van de bankrekeningen op kwartaalbasis niet hoger dan deze drempel mag zijn. In de tabel staat een berekening van het gemiddelde saldi van de bankrekeningen per kwartaal en hoe deze zich verhouden tot de het drempelbedrag.

Uit onderstaand overzicht blijkt dat de gemeente in 2017 onder de drempel van het verplicht afstorten van de overtollige middelen aan de Nederlandse staat is gebleven.

	Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
--	------------	------------	------------	------------

(1) Berekening drempelbedrag

(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	129.763			
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	129.763			
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	-			
(1) = (4b)*0,0075 + (4c)*0,002 met een minimum van €250.000	Drempelbedrag	973			

(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen

(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	24.499	24.519	25.033	49.095
(5b)	Dagen in het kwartaal	90	91	92	92
(2) - (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	272	269	272	534
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	701	704	701	439
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag				

Bedrijfsvoering

Personeel en organisatie

Ontwikkelingen

Het jaar 2017 stond vooral in het teken van organisatie ontwikkeling in het kader van het rapport Duurzaam presteren. Daarin werd een aantal problemen geschetst die gezamenlijk zijn aangepakt. Onderwerpen die hierbij aan de orde zijn geweest zijn visie, leiderschap, eenduidigheid, communicatie en werkdruk. Daar zijn maatregelen op genomen die in verschillende groepsbijeenkomsten zijn besproken.

We hebben gemerkt dat de arbeidsmarkt weer is aangetrokken. In 2017 stroomden 19 medewerkers uit t.o.v. 9 in het jaar daarvoor.

Daarnaast hebben we als maatregel tegen werkdruk extra vacatures opengesteld. In 2017 waren er 45 vacatures. In 2016 waren dat er 10. Deze zijn ook al gedeeltelijk ingevuld en hebben effect op de gemiddelde leeftijd en het gemiddeld aantal dienstjaren.

Het groter aantal vacatures heeft ook de doorstroom in onze organisatie positief beïnvloed. In 2017 zijn 26 professionals doorgestroomd ten opzichte van 14 in 2016.

Formatie

Belangrijkste punten:

- Inhuur gebeurt alleen bij kritische gevallen en/ of als het vanuit bedrijfseconomische perspectieven aantrekkelijker is om iemand tijdelijk in te huren dan permanent aan te stellen.
- Het verzuim is gestegen in 2017.

	Realisatie 2015	Realisatie 2016	Begroting 2017	Realisatie 2017
Aantal fte's	333,43	299,38	322,19	301,13

Loonkosten

Bedragen x €
1.000

	Realisatie 2014	Realisatie 2015	Realisatie 2016	Begroting 2017	Realisatie 2017
Loonkosten	21.808	19.058	19.364	21.377	20.339

Inhuur

Er vindt alleen dan inhuur plaats in kritische gevallen en/ of als het vanuit bedrijfseconomische perspectieven aantrekkelijker is om iemand tijdelijk in te huren dan permanent aan te stellen.

Bedragen x €
1.000

	Realisatie 2014	Realisatie 2015	Realisatie 2016	Begroting 2017	Realisatie 2017
Inhuur	2.479	3.680	3.374	2.226	4.613

Ziekteverzuim

De prestatienorm voor het ziekteverzuim is voor 2017 vastgesteld op gemiddeld 3,5%, de meldingsfrequentie, het totaal aantal ziekmeldingen in een kalenderjaar gedeeld door het gemiddeld aantal personeelsleden op 1,00.

Het ziekteverzuimpercentage komt in 2017 met 4,67% uit boven onze streefnorm van 3,5%.

De meldingsfrequentie was 0,65 in 2017. Dit is onder de streefnorm van 1,0.

	Realisatie 2015	Realisatie 2016	Begroting 2017	Realisatie 2017
Verzuimpercentage	3,34%	3,70%	3,50%	4,67%
Meldingsfrequentie	0,9	0,6	1,0	0,7

Juridisch

Juridische kwaliteitszorg heeft tot doel om op het juridische taakveld tot verbetering van de bedrijfsvoering te komen. De leidende vraag is dan:

‘Hoe organiseer je kwaliteit?’

De manier waarop dat gebeurt, lijkt in sterke mate op de taakvelden risicomangement en ‘financial control’. Met deze taakvelden wordt dan ook nauw samengewerkt ter bevordering van de integraliteit van de bedrijfsvoering.

Heerhugowaard is, als het gaat over juridische kwaliteitszorg, van de ontwikkelfase in de beheerfase beland. Als gevolg van de organisatieontwikkeling is in 2017 extra aandacht besteed aan het eigenaarschap van juridische processen en tweede-lijn advisering.

De activiteiten van juridische kwaliteitszorg zijn er steeds meer op gericht om de juridische kwaliteit te behouden en uit te breiden tot de regionale werkverbanden.

In 2017 zijn bijeenkomsten met de accounthouders van de verbonden partijen georganiseerd waarbij de expertise rond juridische- en financiële kwaliteit en sturing is vergroot. Hierbij is samengewerkt met Langedijk en er is veelvuldig gebruik gemaakt van regionale netwerken om in een vroegtijdig stadium invloed te genereren.

Informatie

In 2017 is de samenwerking met de gemeente Langedijk op het gebied van ICT en informatievoorziening geïntensiveerd. De functie van Chief Information Security Officer (Ciso) is gezamenlijk ingevuld voor beide gemeenten. Begonnen is met de voorbereiding van de invoering van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) die in mei 2018 van kracht wordt. Daarbij hoort de aanstelling van een Functionaris Gegevensbeheer.

Aansluiting is gezocht bij ENSIA (Eenduidige Normatiek Single Information Audit). Dit heeft tot doel het verantwoordingsproces over informatieveiligheid bij gemeenten verder te professionaliseren.

Met Langedijk is ook gewerkt aan de voorbereiding van de aanschaf van een gezamenlijke nieuwe ICT "bodemplaat", die eind 2018 operationeel moet zijn. Ook is gestart met een gezamenlijke aanpak van de vervanging van "generieke applicaties": de kantoorsoftware en andere organisatiebrede ondersteuningspakketten.

In 2017 is verder gewerkt aan een nieuwe "toptaken" website voor Heerhugowaard die in maart 2018 is gelanceerd.

IB-beleid, doelstellingen en afspraken

In 2015 is het 'Informatiebeveiligingsbeleid gemeente Heerhugowaard 2015' vastgesteld. Dit beleid is gebaseerd op de Baseline Informatiebeveiliging Nederlandse Gemeenten (van VNG/IBD), welke is gestoeld op de internationale standaarden voor informatieveiligheid: NEN/ISO 27001 en NEN/ISO 27002. De Baseline Informatiebeveiliging geeft een specifieke invulling aan de wijze waarop de veiligheid van informatie binnen gemeentelijke organisaties moet zijn geborgd. Het gemeentebestuur heeft zichzelf tot doel gesteld te voldoen aan de minimumvereisten van landelijke en Europese wet- en regelgeving en baseert haar aanpak op een risico-afweging. In het informatiebeveiligingsbeleid is deze ambitie vertaald naar de volgende doelstellingen:

- Eenduidig beleggen van taken en rollen met betrekking tot informatiebeveiliging (IB) binnen de organisatie.
- Bereiken en handhaven van een adequate bescherming van die bedrijfsmiddelen die in eigendom van de gemeente zijn en worden beheerd door de beheerorganisatie.
- Informatie heeft een passend niveau van bescherming. Classificatie van informatie wordt gehanteerd om bij verwerking de noodzaak en juiste niveau van bescherming te kunnen aangeven.
- Bewerkstelligen dat werknemers, ingehuurd personeel en (externe) gebruikers hun verantwoordelijkheden en de gemaakte afspraken inzake informatiebeveiliging begrijpen en geschikt zijn voor de rollen die zij vervullen.
- Het voorkomen van onbevoegde fysieke toegang tot, schade aan of verstoring van het terrein en de informatie van de organisatie.
- Het voorkomen van verlies, schade, diefstal of compromitteren van apparatuur en onderbreking van de bedrijfsactiviteiten. Juiste plaatsing en bescherming van apparatuur.
- Waarborgen van een correcte en veilige bediening van ICT-voorzieningen.
- Een passend niveau van informatiebeveiliging implementeren en bijhouden en dit vastleggen in een (bewerkers)overeenkomst, contracten en/of convenanten.
- Beheersen van de toegang tot informatie.
- Bewerkstelligen dat beveiliging integraal deel uitmaakt bij het stellen van de eisen en de beoordeling bij aanschaf van informatiesystemen.
- Kunnen afleggen van verantwoording of de organisatie in control is met betrekking tot beveiligingsincidenten.
- Bewerkstelligen dat informatiebeveiligingsgebeurtenissen en zwakheden die verband houden met informatiesystemen zodanig kenbaar worden gemaakt dat tijdig corrigerende maatregelen

kunnen worden genomen.

- Onderbreken van bedrijfsactiviteiten tegengaan en kritische bedrijfsprocessen beschermen tegen de gevolgen van omvangrijke storingen in informatiesystemen of rampen.
Tijdig herstel informatievoorziening na calamiteiten.

Algemeen beeld en resultaten afgelopen periode

In 2017 hebben grote malware-aanvallen wereldwijd enorme economische schade aangericht. Gelukkig gingen deze grote aanvallen aan de lokale overheid in Nederland voorbij. Maar incidenten hoeven niet groot te zijn om toch schade aan te richten. De schade voor gemeenten als gevolg van cybercriminaliteit bedraagt namelijk desondanks zo'n €300 mln per jaar. In 2017 hebben zich 236 unieke beveiligingsincidenten voorgedaan bij gemeenten en hebben de gemeenten 2413 kwetsbaarheidswaarschuwingen ontvangen. Door deze waarschuwingen en adequaat handelen kunnen incidenten in de meeste gevallen worden voorkomen. Datalekken zijn lastiger te voorkomen aangezien deze in de meeste gevallen (45%) worden veroorzaakt door menselijk handelen. Een voorbeeld hiervan is het meest voorkomende type datalek: het versturen of afgeven van persoonsgegevens aan een verkeerde ontvanger. Bijvoorbeeld een brief/mail met gevoelige gegevens die bij de verkeerde persoon terecht is gekomen en is geopend. Deze aantallen gecombineerd met de menselijke factor maken dat het niet de vraag is of de gemeente te maken krijgt met een groot beveiligingsincident/datalek, maar eerder wanneer deze gaat plaatsvinden. Een belangrijk deel van informatiebeveiliging richt zich dan ook op bewustwording (van medewerker tot de bestuursorganen van de gemeente) en adequaat handelen in het geval van een incident.

In 2017 is het Actieplan Informatieveiligheid vastgesteld. Samen met de gemeente Langedijk zijn twee functionarissen aangesteld die de CISO-rol vervullen voor beide gemeenten. Hiermee is een belangrijke stap gezet in het borgen van de informatiebeveiliging in de organisatie.

Daarnaast zijn maatregelen genomen op het gebied van personele beveiliging, toegangsbeveiliging en het beheer van beveiligingsincidenten.

Doordat deze rol voor een groot deel van 2017 niet volledig was ingevuld kon beperkt worden gestuurd op de uitvoering van de maatregelen uit het actieplan. Dit heeft ertoe geleid dat uiteindelijk 24 van de 59 maatregelen zijn uitgevoerd.

Disclaimer

Het bereiken van volledige informatieveiligheid, waarbij zich geen incidenten voordoen zonder gevolgen voor de organisatie, is helaas een illusie. De maatregelen op het gebied van informatiebeveiliging bieden vaak alleen bescherming tegen bekende bedreigingen en lopen daardoor achter op de realiteit. Daarnaast is de invloed van menselijk handelen op informatieveiligheid groot. Een alerte signalering van en ingrijpen bij daadwerkelijke incidenten zijn daarom zo mogelijk van nog groter groot belang dan het preventief beveiligen van informatie.

Beheersmaatregelen IB

Een belangrijke beheersmaatregel is, naast het opzetten van de beleidscyclus, het bewustmaken van het management en de medewerkers binnen de gemeentelijke organisatie van hun verantwoordelijkheid ten aanzien van informatieveiligheid en deze te borgen in de werkprocessen. Door deze borging ontstaat een stabiele basis, die een voorwaarde vormt voor de eventuele vervolgstappen naar technische voorzieningen en/of aanvullende procedures. Zowel ten aanzien van de beleidscyclus als de bewustwording zijn in 2017 belangrijke stappen gezet.

Collegeverklaring ENSIA inzake informatiebeveiliging DigiD en SUWInet

Zie separate collegeverklaring ENSIA.

Incidenten

In 2017 zijn binnen de gemeentelijke organisatie 20 beveiligingsincidenten gesignaleerd en geregistreerd. In overleg met het management zijn passende maatregelen genomen om deze incidenten in de toekomst te voorkomen. Deze incidenten hadden betrekking op de volgende categorieën:

- 50% mens
- 30% ICT
- 15% procedure
- 5% extern

Het is de verwachting dat, als gevolg van de inzet op bewustwording binnen de organisatie, meer incidenten als zodanig zullen worden herkend en gemeld. Hierdoor zal het aantal incidenten de komende jaren kunnen toenemen zonder dat dit betekent dat het niveau van informatieveiligheid afneemt.

Meerjarenperspectief

Er zijn 208 mogelijke verbeteracties gewogen op risico's die zij voor de gemeente geven en deze worden planmatig opgepakt. De, 35, in het actieplan 2018 opgenomen verbeteracties zijn geselecteerd aan de hand van de vastgestelde aandachtspunten: informatieveiligheidsbeleid, bewustwording, privacy inclusief meldplicht datalekken en cryptografische maatregelen. Begin 2019 wordt weer een nieuwe risico-inventarisatie & evaluatie (RI&E) uitgevoerd en wordt opnieuw een prioritering gemaakt van de risico's die op dat moment actueel zijn en ondergebracht in een nieuw actieplan met nieuwe verbeterpunten.

Budgetcyclus en risicomanagement

De P&C cyclus (budgetcyclus) bestaat uit een viertal onderdelen.

- Kaderstellen;
- Begroten;
- Tussentijds verantwoorden;
- Jaarlijkse verantwoording;

Het afgelopen jaar hebben we voor de planning en control cyclus de applicatie LIAS aangeschaft. Deze applicatie moet ons helpen bij het stroomlijnen van de totstandkoming van de planning en control producten. Meer doen in minder tijd.

Daarnaast hebben we ook Scrum als nieuwe methodiek geïntroduceerd. Zo hebben we in afgelopen periode ervaring op gedaan met scrum als methode om het jaarrekeningproces te faciliteren. In essentie komt het er op neer dat per P&C document een team wordt samengesteld dat het proces organiseert, de teksten schrijft en de bestuurlijke afstemming faciliteert tussen portefeuillehouders en management.

Het gesprek over de inhoud staat centraal.

Kern van het proces is dat per programma een groepsinterview plaatsvindt met de programmaverantwoordelijken, prestatiehouders en financieel adviseurs van het betreffende begrotingsprogramma. Op deze wijze wordt de verbinding tussen de diverse onderwerpen in een programma meer nadrukkelijk gelegd. Het ondersteunt de gemeentelijke organisatie in een ontwikkeling “van tellen naar vertellen” en faciliteert het gesprek over onze ambities, maatschappelijke opgaven en hoe deze zo effectief als mogelijk te realiseren.

Door continu te zoeken naar verbetermogelijkheden en hiermee ervaring op te doen, pogen we de kwaliteit van de informatievoorziening rondom onze planning en control producten te vergroten en de risico's te minimaliseren. Dan gaat het hierbij zowel om de leesbaarheid van de documenten als de toegankelijkheid ervan via het web.

Communicatie

Met de visie ‘Stad van Kansen/Organisatie van Kansen’ vertrekpunt heeft de gemeenteraad in 2011 de volgende communicatie doelstelling vastgesteld:

‘Communicatie zorgt ervoor dat beleid beter aansluit bij wat de omgeving nodig heeft en waar degenen die het aangaat gemakkelijk kennis van kan nemen. Kortom communicatie zorgt voor een omgevingsgerichte organisatie.’

Hieruit volgen de volgende drie pijlers:

1. Omgevingsgericht: ken je in- en externe omgeving
2. Participatie: betrek je in- en externe omgeving en zet daar waar mogelijk ‘Web 2.0’ in.
3. Communicatie in hart van beleid: communicatie is in het hele beleidstraject ingebed.

Met name het kennen en betrekken van je omgeving staat voorop.

Het focuspunt van participatie kantelt steeds meer van de overheid naar de burger: het initiatief ligt steeds vaker bij de burger. Dit vraagt gemeentebreed om een andere manier van werken, waar communicatie een sleutelrol in speelt.

De gemeente speelt steeds meer een activerende en faciliterende rol. De taal van de ontvanger spreken en het passende medium gebruiken is des te belangrijker: snelle, krachtige kernboodschappen, extra aandacht voor beeld (visuals, foto's, films en vloggen) om een verhaal goed te framen, weggezet op gedifferentieerde kanalen die cross mediaal worden ingezet.

In 2017 is een visie op communicatie ontwikkeld met het hoofduitgangspunt dat inwoners zich verbonden voelen met elkaar en met de stad. Rol van het communicatieteam is signaleren en duiden van de buitenwereld (newsroom) en dit een plek geven in de organisatie, een coach te zijn voor de organisatie om de relatie met de buitenwereld te versterken, een communicatieadviseur te zijn verbonden aan een portefeuille van een wethouder, met de ontwikkeling van de organisatiestijl (zo zijn onze manieren) gebaseerd op onze kernwaarden en het organisatieverhaal.

In samenwerking met de gemeente Haarlem is op innovatieve en creatieve wijze gewerkt aan een moderne nieuwe website voor de gemeente Heerhugowaard. Met minimale middelen is een optimaal resultaat bereikt, dat past binnen de visie op communicatie.

Participatie / Actief Burgerschap

Het college wenst in haar collegeprogramma 2014-2018 een fundamentele andere omgang door de gemeente met de burger. Actief burgerschap is het uitgangspunt op alle beleidsterreinen. In plaats van of vooruitlopend op een programma is in 2017 een start gemaakt met het nieuwe werken volgens de Omgevingswet (ja, mits...) waar het initiatief centraal staat. De nieuwe rol van de raad is in een BOT overleg verkennend behandeld en zal een vervolg krijgen met de nieuwe raad.

Hetzelfde gaat gebeuren bij het Sociaal Domein, de omgekeerde toets, waar de hulpvraag centraal staat en de regels volgend gaan zijn.

Daarnaast is het project Opkomstbevordering uitgevoerd, om te komen tot een bewonersagenda, voordat de raadsverkiezingen van start gaan. Het is een mooie uitdaging om samen de ontwikkeling vorm te geven van de meest adequate behandeling van initiatieven in samenwerking met bewoners, organisatie en raad.

Vanuit het leefbaarheidsfonds wordt in het algemeen het initiatief gestimuleerd, waarbij in 2017 ook de eerste vorm van crowdfunding succesvol is geweest. Het leefbaarheidsfonds wordt geëvalueerd en in 2018 betrokken bij het grotere geheel van gemeentelijke subsidies als sturingsinstrument van het Sociaal Domein.

Bij het grote en complexe project van het Stationsgebied is een bijzondere vorm van communicatie ingezet in samenwerking met vele partijen. Dit heeft geleid tot een vorm van 'community building' op basis van een zorgvuldig afgestemde content strategie. Dit experiment verdient navolging waar dat op een goede manier kan worden toegepast.

Effectindicatoren

Doelstelling	Effectindicator	Realisatie			Benchmark (regio NH)	Bron	Definitie
		2015	2016	2017			
Bedrijfsvoering	Formatie	6,88	6,11	5,77	7,30	Eigen gegevens	Fte per 1.000 inwoners
	Bezetting	5,93	5,85	5,39	7,30	Eigen gegevens	Fte per 1.000 inwoners in %
	Apparaatskosten	515	486	510		Eigen begroting	Kosten per inwoner
	Externe inhuur	17,9%	17,4%			Eigen begroting	Kosten als % van de totale loonsom + totale kosten externe inhuur
	Overhead	onbekend	onbekend	9,89%		Eigen begroting	% van de totale lasten

Verbonden partijen

Inleiding

In deze paragraaf wordt ingegaan op verbonden partijen. Met verbonden partijen worden publiek of privaatrechtelijke organisaties bedoeld waarin de gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft. Met bestuurlijk belang wordt bedoeld het hebben van een zetel in het bestuur of het hebben van stemrecht. Een gemeente heeft een financieel belang wanneer deze middelen ter beschikking heeft gesteld die ze kwijt is in geval van faillissement van de verbonden partij en/ of als financiële problemen bij verbonden partijen kunnen worden verhaald op de gemeente.

Partijen waar alleen een financieel risico aankleeft vindt u in 'Weerstandsvermogen en risicomangement'. Partijen waarmee een bestuurlijk belang is gediend en waaraan geen juridisch afdwingbare verplichtingen kleven maken onderdeel uit van een programma. In deze paragraaf passeren achtereenvolgens die partijen die volgens voorgaande definitie met de gemeente verbonden zijn. In overeenstemming met de voorschriften uit het BBV (artikel 15) wordt voor elke verbonden partij ingegaan op:

- de visie op verbonden partijen in relatie tot de realisatie van de doelstellingen die zijn opgenomen in de begroting;
- de beleidsvoornemens omtrent verbonden partijen.

Kader

Gemeenschappelijke regelingen voeren beleid en beheer uit op gemeentelijke terreinen. Er wordt voor een gemeenschappelijke regeling gekozen indien de gemeente dit beleid niet alleen dan wel niet doeltreffend kan uitvoeren. Wettelijke voorschriften zijn ook een belangrijke reden voor het vormen van een gemeenschappelijke regeling. De deelname in het aandelenkapitaal van een aantal vennootschappen vloeit in hoofdzaak voort uit de van oudsher maatschappelijke belangen die door deze vennootschappen worden nagestreefd.

Op 23 februari 2016 heeft uw raad de kadernota 'Verbonden partijen' (RB2016-137) vastgesteld. In de kadernota zijn de spelregels die gelden voor de verschillende fasen (oprichting, beheersing evaluatie en beëindiging) van een verbonden partij uitgewerkt.

Op grond van artikel 35 van de 'Wet gemeenschappelijke regelingen' worden de raden in de mogelijkheid gesteld om bij de ontwerpbegroting van de gemeenschappelijke regelingen een zienswijze naar voren te brengen.

Beheer verbonden partijen

Met het op afstand zetten van één of meerdere taken van de gemeente Heerhugowaard in verbonden partijen, moet de gemeente het toezicht op verbonden partijen inrichten. De ene verbonden partij brengt meer risico's met zich mee dan de andere partij, waar-door het benodigde toezicht per verbonden partij verschilt. In 2015 en het eerste halfjaar 2016 is op regionaal niveau tijd gestoken in het opzetten en uitvoeren van een risico-inventarisatie van de verbonden partijen binnen de regio Alkmaar. De risico-inventarisatie wordt uitgevoerd aan de hand van een vragenlijst waarin de risico's worden beoordeeld op de volgende 7 deelgebieden:

Omgeving

Welke ontwikkelingen (wet- en regelgeving, afzetmarkt) worden vanuit de omgeving verwacht die van invloed zijn op de verbonden partij?

Politiek bestuurlijk belang

Wat is de invloed van de organisatie op de politieke en maatschappelijke omgeving. In hoeverre is de verbonden partij afhankelijk van de (financiële) bijdrage vanuit de deelnemers in de verbonden partij?

Governance

Hoe is de directie/bestuur van de verbonden partij ingericht? In hoeverre ontvangt de deelnemer van de verbonden partij tijdig signalen vanuit de organisatie en wat is de mate van invloed die een deelnemer op de organisatie kan uitoefenen?

Financieel belang

Hoe is het financiële (meerjaren)perspectief voor de verbonden partij?

Organisatie

In hoeverre is de verbonden partij (organisatorisch) in staat in staat om snel te anticiperen op ontwikkelingen, staat ze open voor aanbevelingen vanuit de deelnemers en voert ze andere taken uit, naast de taken die voortvloeien uit de oprichtingsakte van de verbonden partij?

Control en kwaliteit

In hoeverre is de administratieve organisatie en interne controle binnen de verbonden partij op orde? En hoe is de controlefunctie gepositioneerd binnen de organisatie en is ze een stabiele factor?

Flexibiliteit

In hoeverre is de organisatie (financieel) in staat snel te anticiperen op ontwikkelingen?

Gemeenschappelijke regelingen

Naam	Plaats	Openbaar belang (doel)	Financieel	Peildatum 1-1-2017		Peildatum 31-12-2017		Realisatie
			belang	(bedragen x € 1.000)		(bedragen x € 1.000)		(x € 1.000)
			Financieel belang (jaarlijkse bijdrage)	jaarlijkse bijdrage	EV	VV	EV	VV
								2017
Veiligheidsregio Noord-Holland Noord	Alkmaar	Het gezamenlijk behartigen van belangen die de schaal van de individuele gemeenten te boven gaan, ten behoeve van de veiligheid van de bevolking in het samenwerkingsgebied.	€ 2.928.951	€ 6.568	€ 52.672	€ 5.269	€ 55.995	€ 106
GGD Hollands Noorden	Alkmaar	Het gezamenlijk behartigen van belangen die de schaal van de individuele gemeenten te boven gaan, ten behoeve van de gezondheid van de bevolking in het samenwerkingsgebied.	€ 1.709.463 (excl. VT maar incl.JGZ)	€ 57	€ 10.099	€ -133	€ 10.490	€ -213
Regionaal Historisch Centrum Alkmaar	Alkmaar	Het laten uitvoeren van de wettelijk verplichte taak tot beheer van het gemeentearchief.	€ 176.949 (€3,28 per inwoner)	€ 114	€ 505	€ 196	€ 461	€ 82
Vuilverbrandingsinstallatie Alkmaar en omstreken (VVI)	Alkmaar	Het behartigen van het belang van de verwerking van de door de deelnemende gemeenten in gevolge de 'Afstoffenwet' verkregen afvalstoffen.	€ 1.774.200	€ 24	€ 2.072	€ 24	€ 2.473	€ 0
Werkvoorzieningschap Noord-Kennemerland (WNK)	Alkmaar	Het uitvoeren van de vernieuwde 'Wet Sociale Werkvoorziening' vanaf 2008.	€ 90.000 (transitiebudget)	€ 13	€ 4.592	€ 0	€ 6.484	€ -13
Recreatieschap Geestmerambacht	Haarlem	Als gemeenschappelijk openbaar lichaam invulling te geven aan: <ul style="list-style-type: none"> het bevorderen van een evenwichtige ontwikkeling van de openluchtrecreatie; het tot stand brengen en bewaren van een evenwichtig natuurlijk milieu; het tot stand brengen en onderhouden van een landschap, dat is afgestemd op het hiervoor geformuleerde. Het gebied is aangegeven in de regeling. 	€ 106.351	€ 5.805	€ 2.513	€ 7.670	€ 2.453	€ 1.865

Naam	Plaats	Openbaar belang (doel)	Financieel belang	Peildatum 1-1-2017 (bedragen x € 1.000)	Peildatum 31-12-2017 (bedragen x € 1.000)	Realisatie (x € 1.000)		
		Financieel belang (jaarlijkse bijdrage)	jaarlijkse bijdrage	EV	VV	2017		
Regionale Uitvoeringsdienst Noord-Holland Noord	Hoorn	De regeling is getroffen ter ondersteuning van de deelnemers bij de uitvoering van hun taken op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving. De taken betreffen in elk geval de wettelijk bepaalde taken op het gebied van het omgevingsrecht in het algemeen en de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht in het bijzonder, alsmede de taken op het terrein van vergunningverlening, handhaving en toezicht op grond van de in artikel 5.1 van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht genoemde wetten.	€ 575.322	€ 902	€ 3.451	€ 2.114	€ 5.393	€ 1.212
Cocensus	Alkmaar	Samenwerking (uitvoeringswerkzaamheden) op het gebied van belastingen. Het betreft de uitvoering van de wet WOZ (herwaardering), de aanslagoplegging, de afhandeling van bezwaar- en beroepschriften, de (dwang)invordering en de afhandeling van verzoeken om kwijtschelding, alsmede de contacten met de Waarderingskamer, CBS, dataland en de gemeentelijke afnemers (belastingdienst en waterschap).	€ 809.100	€ 214	€ 6.956	€ 200	€ 5.588	€ -14
Bedrijfsvoeringsorganisatie Halte Werk	Alkmaar	Het uitvoeren van de Participatiewet en daaraan verwante regelingen.	€ 3.365.057 (na verdeling resultaat per gemeente)	€	€ 11.208	€ 0	€ 5.588	€ 119

Behorende bij onze
verklaring d.d.
11 juni 2018

Ontwikkelingen

Veiligheidsregio Noord-Holland Noord

Met wie is een bestuurlijke relatie aangegaan?

De Veiligheidsregio Noord-Holland Noord is een gemeenschappelijke regeling tussen 17 gemeenten in Noord-Holland Noord. De Veiligheidsregio NHN is officieel van start gegaan per 1 januari 2004.

Beleidsvoornemens en ontwikkeling voor 2017

Het voornemen was om een nieuwe gemeenschappelijke regeling vast te stellen met daarin een gewijzigde stemverhouding volgend aan de verdeelsleutel. Het proces tot wijziging is in 2017 gestart. De besluitvorming over dit punt is in Heerhugowaard in november 2017 afgerond. Voor een wijziging van de regeling is een gekwalificeerde meerderheid nodig. Medio februari 2018 was de meerderheid bijna gehaald. Na publicatie treedt de nieuwe regeling in werking. Dat zal in de loop van 2018 plaatsvinden.

De nieuwe financiële verdeelsleutel is in 2017 ingevoerd.

Het jaar 2017 was het derde jaar van de in 2014 opgelegde bezuinigingstaakstelling. De Veiligheidsregio heeft de gevraagde bezuiniging gerealiseerd.

In de begroting 2017 Heerhugowaard is als beoogd resultaat opgenomen dat de Veiligheidsregio na dit jaar een goed presterende en efficiënt ingerichte organisatie zou staan. De regio is hier mee aan de slag gegaan. De organisatie van de Veiligheidsregio heeft gewerkt aan het veranderen van de oude werkwijze naar de nieuwe gewenste werkwijze met een vernieuwde organisatorische opzet, een nieuwe gebiedsindeling, integraal management, samenwerking met de GGD en een nieuw bedrijfsvoeringsmodel passend bij de uitgangspunten van het beleid. In 2016 is het proces al van start gegaan en voortgezet in 2017. Op dit moment is de organisatie op orde en de uitdaging voor volgende jaren worden gebruikt om deze situatie te bestendigen en verder door te ontwikkelen.

In het Algemeen Bestuur is eind 2017 besloten CTER (Contraterrorisme, Extremisme en Radicalisering) taken bij het veiligheidshuis neer te leggen. Hiervoor is een coördinator aangesteld. In 2018 zullen de kosten nog worden gedekt uit de begroting van de Veiligheidsregio maar in 2019 zal uitvoering van deze taken extra kosten met zich meebrengen.

Risico's

Uitstel van de vorming van een gezamenlijke meldkamer voor de regio's Noord-Holland Noord, Zaanstreek-Waterland en Kennemerland is een financieel risico. Het uitstel is een gevolg van de vertraagde invoering van het nieuwe C2000 systeem terwijl de nieuwe meldkamer locatie Haarlem al is ingericht op het nieuwe systeem.

De gevolgen zijn dat de frictiekosten hoger worden en het begrote voordeel kleiner.

Het rijk heeft toegezegd de frictiekosten te zullen vergoeden maar onduidelijk is of dit alle kosten dekt.

Vanuit het rekeningoverschot 2016 is er een reserve gecreëerd van € 525.000,- maar onduidelijk is of dat voldoende is.

Een ander risico is de niet sluitende meerjarenbegroting. Bij de Veiligheidsregio wordt er op aangedrongen een sluitende meerjarenbegroting te presenteren met mogelijke taakstellingen waaraan een plan ten grondslag ligt.

GGD Hollands Noorden

De GGD Hollands Noorden is de gemeentelijke gezondheidsdienst voor 17 gemeenten gebaseerd op een gemeenschappelijke regeling.

De GGD bewaakt, beschermt, bevordert de gezondheid en veiligheid van alle inwoners in Noord Holland Noord. Qua reikwijdte regio is die gelijk met de Veiligheidsregio.

De GGD voert taken uit op het gebied van de Wet publieke gezondheidszorg en een aantal taken op het gebied van andere wetten zoals de Jeugdwet (Jeugdgezondheidszorg, Veilig Thuis) en Wet Huiselijk Geweld (Veilig Thuis), Kinderopvangregelgeving.

Het jaarlijkse uitvoeringsprogramma maakt onderdeel uit van de begroting van de GGD welke jaarlijks wordt vastgesteld. Programmabegroting 2018 is door de raad op 27-6-2017 vastgesteld (RB2017043)

Risico's

In ons risicoparagraaf dient expliciet aandacht te worden besteed aan de GGD. Het weerstandsvermogen van de GGD is namelijk te laag. Als mogelijke risico's worden benoemd: korting op de bijdrage Veilig Thuis en de afname van het aantal 0 – 19 jarigen. De ontwikkelingen hierin worden gemonitord om de effecten in beeld te krijgen. De GGD dient dit transparant te doen en het bestuur daarin tijdig mee te nemen.

In het algemeen is transparantie en tijdig informeren door de raad bij de behandeling van de jaarstukken nadrukkelijk aan de orde gekomen en meegenomen in de zienswijze richting het AB van de GGD.

Regionaal Historisch Centrum Alkmaar

Het Regionaal Historisch Centrum Alkmaar (RHCA) is een samenwerkingsverband van de gemeenten Alkmaar, Bergen, Castricum, Heerhugowaard, Heiloo, Langedijk en Schagen. Het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (HHNK) doet mee op basis van een convenant tussen het RHCA en HHNK. Het RHCA is per 1 juli 2003 gestart.

Elk lid van het algemeen bestuur heeft een aantal stemmen afhankelijk van het aantal inwoners van de gemeente, welke het vertegenwoordigt. Het stemgewicht van Heerhugowaard bedraagt 11,36%. Na de start in 2016, om te komen tot een goed werkend e-depot voor de deelnemende gemeenten, heeft 2017 vooral in het teken gestaan van de inkoopprocedure van e-depotsoftware en hosten. Hierbij is de gemeente Heerhugowaard ook bij betrokken geweest.

Vuilverbrandingsinstallatie Alkmaar en omstreken (VVI)

Het Openbaar Lichaam Vuilverbrandingsinstallatie Alkmaar en omstreken (VVI) is een gemeenschappelijke regeling van de gemeenten: Alkmaar, BUCH, Heerhugowaard, Langedijk en Wormerland.

De VVI is aandeelhouder van de NV Huisvuilcentrale (HVC). HVC is in eigendom van 46 gemeenten en 6 waterschappen. Van de in totaal 2.656 uitgezette aandelen zijn er 484 stuks in bezit bij de VVI gemeenten.

De gemeente Heerhugowaard beschikt over ca. 85 aandelen ad € 45,45. Het totaal aantal aandelen wijzigt jaarlijks, omdat toewijzing van aandelenpakketten plaatsvindt op basis van het aantal inwoners van de VVI-gemeenten.

Deelname in de VVI is een eigen keuze die lang geleden is gemaakt, met als doel om samen een vuilverbrandingsinstallatie te realiseren. Bij vervanging van deze centrale, door HVC is het doel en samenwerking deels veranderd.

De huidige insteek is nog steeds om samen te zorgen voor de best mogelijke verwerking van het brandbare huishoudelijke afval. Dit gaat echter nu als één van de grootste aandeelhouders in HVC.

Hiervoor heeft de VVI, als aandeelhouder, een ballotageovereenkomst afgesloten met HVC. Directe zeggenschap over de te varen koers heeft plaats gemaakt voor gezamenlijk standpuntbepaling en waar mogelijk (bestuurlijk) lobbyen bij andere aandeelhouders. De kracht van de VVI is dat de deelnemende gemeenten makkelijker kennis kunnen uitwisselen, op zowel bestuurlijk als ambtelijk niveau. Binnen de VVI wordt op basis van solidariteit de geografische ligging ten opzichte van HVC verrekend, waardoor de kosten van de afvalverwerking (inclusief transport) gelijk zijn. Dit alles bevordert de samenwerking binnen de regio.

Risicoprofiel

Het risicoprofiel van de VVI is laag. De verbintenissen en verplichtingen tussen de gemeente en de VVI zijn beperkt in (financiële). Dit maakt uittreden tot een reële mogelijkheid.

De kracht van de VVI zit in het verbinden van deelnemers en het faciliteren van het platform dat dit mogelijk maakt. De deelnemers zijn zelfstandig in hun beleidskeuzes.

De VVI heeft geen personeel in dienst. Ondersteuning wordt bij HVC ingehuurd. De financiële bijdrage vanuit de gemeente aan de VVI (als organisatie) is beperkt (ca. € 6.600 per jaar).

Het feit is wel dat de VVI aandeelhouder is van HVC. Hier zitten financiële verplichtingen aan vast (via ballotageovereenkomst).

Zo staan aandeelhouders gezamenlijk garant voor de gezamenlijke exploitatie van HVC door onderlinge verrekening van een eventueel nadelig saldo, op het moment dat het eigen vermogen niet langer toereikend is (art. 7 van overeenkomst).

De aandeelhouders staan garant voor de leningen van HVC en de door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders vastgestelde financieringsstructuur (art. 9 van overeenkomst).

Van een hoofdelijke garantstelling per aandeelhouder is sinds eind 2017 geen sprake meer.

Iedere aandeelhouder staat garant naar rato van de aandelen.

Alle gemeentelijke aandeelhouders (aandeelhouder A) staan op deze manier samen garant voor een leningen totaal van 600 miljoen.

Bij HVC is echter ook sprake van garantstelling op basis van de ballotageovereenkomst. Over de uitstaande leningen wordt jaarlijks 1% provisie afgedragen aan de aandeelhouders.

Dit wordt via de VVI verdeelt naar rato van het aantal inwoners.

Ontwikkelingen in 2017

De tekst van de gemeenschappelijke regeling VVI is medio 2017 aangepast en unaniem door de gemeenteraad op 26-9-2017 vastgesteld (RB2017071).

De aanpassingen was noodzakelijk, omdat het aantal deelnemende gemeente de afgelopen jaren is gewijzigd door fusie en uittredingen.

Daarnaast moesten zaken uit hogere regelgeving nog worden verwerkt, waaronder het dualisme en de wet gemeenschappelijke regelingen.

Werkvoorzieningschap Noord-Kennemerland (WNK)

Het WNK is opgericht om op regionaal niveau de Wet Sociale Werkvoorziening uit te voeren.

Het bedrijfsplan WNK personeelsdiensten 2014 - 2018 zit in de afrondende fase. De gemeentelijke bijdrage is in 2017 naar € 0 terug gebracht, zoals in het transitieplan is afgesproken. Belangrijkste ontwikkeling is dat de samenwerking met HalteWerk (participatie-wet) is geïntensiveerd en zal in 2018 verder worden uitgebouwd.

Recreatieschap Geestmerambacht

Met wie is een bestuurlijke relatie aangegaan?

Het Recreatieschap Geestmerambacht is een openbaar lichaam dat op basis van een gemeenschappelijke regeling tussen de gemeente Alkmaar, Bergen, Heerhugowaard en Langedijk functioneert.

Het bestuur van het recreatieschap heeft een overeenkomst met Recreatie Noord-Holland afgesloten voor beleid-, beheer- en uitvoeringswerkzaamheden.

Kader

Het Recreatieschap heeft op basis van de doelstellingen in de gemeenschappelijke regeling een doelenboom opgesteld voor de beheergebieden Geestmerambacht en Park van Luna.

Deze doelstellingen worden in vier uitvoeringslijnen uitgewerkt:

- 1) Behoud volwaardig en uniek recreatielandschap
- 2) Vergroten gebruik
- 3) Versterken duurzaamheid
- 4) Vergroten maatschappelijk draagvlak

Beide recreatiegebieden (Geestmerambacht en Park van Luna) zijn duurzaam, volwaardig en uniek. Ze zijn verweven met de regio en bieden verschillende recreatiemogelijkheden voor inwoners uit de wijde regio.

Risicoprofiel

Het risicoprofiel van het Recreatieschap Geestmerambacht is neutraal.

De provincie Noord-Holland en de gemeente Schagen zijn uit de regeling getreden en de overgebleven deelnemers hebben zich unaniem uitgesproken over het behouden van dit recreatiegebied. Financiële risico's die aan de uittreding zijn gebonden, zijn verlaagd sinds er een minnelijke schikking met de provincie is bereikt. Gemeente Schagen heeft nog niet haar bereidheid geuit om met het schap een minnelijke overeenstemming te bereiken.

Ontwikkelingen in 2017

Door in gesprek met provincie te blijven is er eind 2017 een minnelijke schikking inzake provinciale uittreedsom bereikt. Deze schikking is door beide partijen in februari 2018 bekrachtigd. Daarnaast is er in 2017 gewerkt aan het tot stand brengen van een transformatieplan voor het recreatieschap, waarin de nieuwe inkomstenbronnen worden geïdentificeerd en de volledige beheerkosten in kaart worden gebracht. Dit plan moet in 2018 nog nader worden uitgewerkt.

Regionale Uitvoeringsdienst Noord-Holland Noord (RUD NHN)

De Regionale Uitvoeringsdienst Noord-Holland Noord (RUD NHN) is een gemeenschappelijke regeling tussen 17 gemeenten in Noord-Holland Noord en de Provincie Noord-Holland. De RUD NHN is officieel van start gegaan per 1 juli 2013. Door de gemeenteraad is ingestemd met het besluit tot toetreding van de RUD NHN op 18 juni 2013 (RB2013-075).

Elk lid van het algemeen bestuur heeft een vastgesteld aantal stemmen, waarbij de stemverdeling voor de gemeenten is gebaseerd op de combinatie van inwoneraantal en in te brengen budget en het aantal stemmen voor de Provincie is gebaseerd op het in te brengen budget. Het stemgewicht van Heerhugowaard bedraagt 5,36%. De doelstellingen waren voor 2017 concreet. Ze waren gericht op kwaliteit van het afhandelen van de milieutaken binnen de gestelde termijnen. De inzet was het uitvoeren van de taken met minimaal dezelfde kwaliteit, met minder inzet.

Cocensus

Cocensus is een gemeenschappelijke regeling die de uitvoerings-werkzaamheden van de gemeentelijke belastingen verricht voor de gemeenten Alkmaar, Bergen, Den Helder, Haarlem, Haarlemmer-meer, Heerhugowaard, Hillegom, Langedijk, Beverwijk, Wormer-land en Oostzaan. Het stemgewicht wordt vastgesteld aan de hand van de jaarlijkse bijdrage aan Cocensus. Het stemgewicht van Heerhugowaard bedraagt 8,33%.

Ontwikkeling in 2017

De belangrijkste ontwikkeling in 2017 betreft de verdere ontwikkelingen binnen de belastingapplicatie (Gouw7), waarbij het digitaal portaal van Cocensus in de nieuwe aanslagronde in 2018 kan worden ontsloten via DigiD. Daarnaast is het zaakstelsel vernieuwd en zijn er workflows ontwikkeld voor het bezwaar- en het kwijtscheldingsproces. In de infrastructuur is geanticipeerd op de Wet Bescherming Persoonsgegevens en de Wet Datalekken door het plaatsen van een nieuwe firewall. In 2016 hebben burgers als gevolg van de aansluiting van Cocensus op MijnOverheid.nl voor de eerste keer gebruik kunnen maken van het digitaal ontvangen van de aanslagen gemeentelijke belastingen 2016. Werden in 2016 nog ongeveer 18% van alle belastingaanslagen digitaal aangeboden, in 2017 was dit percentage al gegroeid naar ruim 35%

Halte Werk

In 2017 is er naar aanleiding van een evaluatie een uitvoeringsagenda opgesteld, die heeft geleid tot een betere samenwerking tussen HalteWerk en de deelnemende gemeenten. Belangrijkste ontwikkeling is dat de samenwerking met WNK Personeelsdiensten in de uitvoering van de participatie wet is geïntensiveerd en zal in 2018 verder worden uitgebouwd.

Vennootschappen met gemeentelijke deelname

Naam	Plaats	Openbaar belang (doel)	Financieel belang	Peildatum 1-1-2017 (bedragen x € 1.000)		Peildatum 31-12-2017 (bedragen x € 1.000)		Realisatie (x € 1.000)
Financieel belang (jaarlijkse bijdrage)			jaarlijkse bijdrage	EV	VV	EV	VV	2017
NV Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)	Den Haag	Uitoefening van het bedrijf van bankier ten dienste van de overheden.	€ 0	€ 4.486.000		€ 4.953.000	€	€ 393.000
					149.483.000		135.041.000	
NV Houdstermaatschappij GKHN (Gasbedrijf Kop Noord Holland)	Amsterdam	Het beheren van de aandelen van de deelnemende gemeenten in de belegging NV NUON en Alliander N.V..	€ n.v.t.	€ 30.280	€ 2.570	€ n.b.	€ n.b.	€ n.b.
Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland-Noord NV	Alkmaar	Optimale benutting van de economische potenties van Noord-Holland Noord door professionele wervingskracht en versterking van de kernkwaliteiten van de regio, die moeten leiden tot extra autonome groei van arbeidsplaatsen in de regio en meer nieuwe vestigingen.	€ 101.817	€ 890	€ 2.087	€ n.b.	€ n.b.	€ n.b.
Heerhugowaard Sport NV	Heerhugowaard	Het beheren en exploiteren van (binnen) sportaccommodaties, voorts al hetgeen met één en ander verband houdt, alles in de ruimste zin van het woord.	€ 1.744.985	€ 45	€ 1.468	€ 45	€ 1.323	€ 0

Behorende bij onze
verklaring d.d.
11 juni 2018

NV Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)

De gemeente Heerhugowaard is aandeelhouder van de bank NV Bank Nederlandse Gemeenten (BNG). De gemeente heeft zeggenschap in de BNG via het stemrecht op de BNG aandelen van de gemeente. 50% van de aandelen is in bezit van gemeenten en provincies. De andere 50% heeft het Rijk in bezit. Heerhugowaard heeft 9.789 aandelen met een nominale waarde van € 2,50.

NV Houdstermaatschappij Gasbedrijf Kop Noord Holland (GKNH)

De gemeente Heerhugowaard is samen met 27 andere gemeenten aandeelhouder van de NV Houdstermaatschappij GKNH. Het totaal aantal aandelen bedraagt 4.646. Heerhugowaard heeft 327 aandelen.

Ontwikkelingen 2017

In vervolg op het besluit op 20 juni van de aandeelhouders van de NV Houdstermaatschappij GKNH zijn op 18 december 2017 de aandelen die de Houdstermaatschappij had in het kapitaal van Alliander, verdeeld over de bij de Houdstermaatschappij betrokken gemeenten. Kort daarna hebben de gemeenten de notariële akte van de overdracht van de aandelen rechtstreeks van de notaris ontvangen.

De vennootschap is nu, zoals dat heet, "in liquidatie" Er is overeenkomstig de bepalingen van het BW opgave gedaan aan het Handelsregister van de ontbinding van GKNH.

Dat betekent niet automatisch dat de rechtspersoon (hierna GKNH) ophoudt met bestaan. GKNH blijft voortbestaan om het vermogen van de vennootschap te vereffenen. Tijdens deze vereffening worden de lopende zaken afgewikkeld, vorderingen geïnd en schulden betaald. Bij GKNH loopt er bijvoorbeeld nog een kwestie met de fiscus loopt over de heffing van Vennootschapsbelasting. Die discussie moet eerst worden afgewikkeld. Pas daarna kan het eindverslag worden opgesteld en kunnen de liquide middelen overeenkomstig het plan van verdeling, dat uiteraard dezelfde verdeelsleutel zal hebben als de aandelenverhouding binnen GKNH, worden uitgekeerd.

Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord NV

Met wie is een bestuurlijke relatie aangegaan
Heerhugowaard is aandeelhouder van het Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord NV.

Kader

Regionale economische samenwerking:

Raadsbesluit RB2017021, ten behoeve van voortzetting bestaand beleid en voor opdracht verlening aan ONHN is de gemeenteraad akkoord gegaan de bijdrage aan het Ontwikkelingsbedrijf tot en met 2021 voort te zetten, dit in het kader van RB2015028, Heerhugowaard onderneemt, strategisch kader economisch domein.

Risicoprofiel

Tot een maximum van de jaarlijkse bijdrage (€114.000,-) in het geval van faillissement Ontwikkelingsbedrijf.

Ontwikkelingen in 2017

In 2017 is door de Raad besloten is tot voortzetting van de regionale economische samenwerking en hier in elk geval tot en met 2021 aan bij te dragen. De samenwerking heeft als doel het

versterken van de strategische organisatie van en onderlinge afstemming tussen ondernemers, onderwijsinstellingen, kennisinstellingen, en lokale en provinciale overheden in de regio Noord-Holland Noord ten einde een positief vestigings- en ondernemersklimaat in Noord-Holland Noord verder te ontwikkelen. Daarbij wordt de samenhang bevordert in Noord-Holland Noord zodat de regio effectief kan handelen bij samenwerkingsmogelijkheden met andere regio's in Nederland of daarbuiten. Deelname is eigen keuze vanuit bovengenoemde doelen.

Heerhugowaard Sport NV

Heerhugowaard Sport N.V. is door de gemeente per 1 januari 2016 opgericht ten behoeve van het beheer en exploitatie van de gemeentelijke sportaccommodaties en het faciliteren van activiteiten op het gebied van sport en bewegen, waarbij de gemeente 100% lokale aandeelhouder is.

Voor ogen staat een efficiënte benutting van de accommodaties. Ingaande 2017 is naast het faciliteren van accommodaties tevens sportondersteuning erbij gekomen. Met de tak sport en bewegen wordt ingezet op het meer laten bewegen en sporten. Beroep wordt daarbij gedaan op de eigen kracht van de verenigingen en inwoners. Met het onderwijs wordt nadrukkelijk ingezet op de sportieve ontwikkeling van het kind door de kwaliteit van het bewegingsonderwijs waar mogelijk te verbeteren. Het stimuleren van een gezonde leefstijl is een vast thema. Het aanbod dat Heerhugowaard Sport in korte tijd heeft ontwikkeld met de lokale sportaanbieders is divers, vraaggericht en laagdrempelig.

Risicoprofiel

Laag. De gebouwen zijn in eigendom van de gemeente. De betreffende kapitaallasten, reserves en voorzieningen groot onderhoud zijn onderdeel van de gemeentelijke boekhouding.

Deelname in coöperaties

Naam	Plaats	Openbaar belang (doel)	Financieel belang	Peildatum 1-1-2017 (bedragen x € 1.000)		Peildatum 31-12-2017 (bedragen x € 1.000)		Realisatie (x € 1.000)
Financieel belang (jaarlijkse bijdrage)			jaarlijkse bijdrage	EV	VV	EV	VV	2017
Coöperatie Coöperatief Stimuleringsfonds Duurzame Energie Coöperatie Regio Alkmaar U.A.	Alkmaar	De Coöperatie heeft als doel te voorzien in bepaalde stoffelijke behoeften van haar Leden, krachtens met hen gesloten Leden Inbreng Overeenkomsten, in het bedrijf dat voor hun behoefte uitoefent of doet uitoefenen, met betrekking tot de doelen zoals opgenomen in artikel 2.1 van de oprichtingsakte van de coöperatie.	€ n.v.t.	€ 462	€ 6	€ n.b.	€ n.b.	€ n.b.

Behorende bij onze
verklaring d.d.
11 juni 2018

Naam	Plaats	Openbaar belang (doel)	Financieel belang	Peildatum 1-1-2017 (bedragen x € 1.000)	Peildatum 31-12-2017 (bedragen x € 1.000)	Realisatie (x € 1.000)		
		Financieel belang (jaarlijkse bijdrage)	jaarlijkse bijdrage	EV	VV	EV	VV	2017
Vereniging van Nederlandse Gemeenten		<p>1. De Vereniging heeft ten doel haar leden collectief en individueel bij te staan bij de vervulling van hun bestuurstaken.</p> <p>2. De Vereniging heeft voorts tot doel voor de leden of groepen van leden afspraken te maken met andere overheden over het arbeidsvoorwaardenbeleid in de overheidssector en overeenkomsten inzake de arbeidsvoorwaarden van personeel in de sector gemeenten aan te gaan met werknemersorganisaties. De Vereniging bindt een lid dat zijn lidmaatschap heeft opgezegd gedurende de in artikel 6, sub b, bedoelde opzeggingstermijn niet aan overeenkomsten waarvoor de onderhandelingen zijn aangevangen op of na de datum van de opzegging, voor zover het lid in de kennisgeving daarvan de wens niet langer gebonden te worden nadrukkelijk heeft aangegeven.</p> <p>3. De Vereniging heeft tevens ten doel het behartigen van de belangen van haar leden welke samenhangen met de door hen uitgevoerde bestuurs- en beheerstaken alsook de met deze taken samenhangende:</p> <p>a. voorwaarden, tarieven en prijzen voor (onder andere energie gerelateerde) producten en diensten, alsmede;</p> <p>b. de overige aan het gebruik van hierboven genoemde producten gerelateerde kosten en voorwaarden.</p> <p>Dit alles in de meest ruime zin des woords.</p>	€ 65358	€ 65.568	€ 81.228			

Ontwikkelingen 2017

Bestuurlijke relaties

Per 1 januari 2017 zijn twee nieuwe gemeenten lid geworden van de coöperatie: gemeente Heiloo en gemeente Uitgeest.

Koers

De koers van de coöperatie is in 2017 aangescherpt ten behoeve van het richten van de activiteiten van DECRA voor de toekomst. Dit heeft geresulteerd in "DECRA 2.0": DECRA als revolverend fonds en ontwikkelaar waarbij ook ruimte is voor kansrijke projectvoorstellen die een financieel zetje nodig hebben. Projecten dienen een substantiële bijdrage te leveren aan de duurzaamheidsdoelstellingen van de gemeenten en een gezonde rendements-risicoverhouding te kennen zodat het fonds op langere termijn kan bestaan en de impact kan groeien.

Activiteiten

Omdat DECRA burgerparticipatie mogelijk wil maken, én een revolverend karakter heeft, is het 37 % aandeel van DECRA in de windmolen Boekelermeer in 2017 verkocht aan de burgercoöperaties in de regio. Via de burgercoöperaties worden certificaten uitgegeven aan de burgers van de DECRA gemeenten zodat zij kunnen profiteren van de duurzame energieopwekking van de windmolen.

DECRA verkent momenteel nieuwe projecten in de DECRA gemeenten om op te starten of te faciliteren.

Overzicht verbonden partijen

Behorende bij onze
verklaring d.d.
11 juni 2018

Gemeenschappelijke regelingen

Naam	Plaats	Openbaar belang (doel)	Financieel belang	Peildatum 1-1-2017 (bedragen x € 1.000)		Peildatum 31-12-2017 (bedragen x € 1.000)		Realisatie (x € 1.000)
		Financieel belang (jaarlijkse bijdrage)	jaarlijkse bijdrage	EV	VV	EV	VV	2017
Veiligheidsregio Noord-Holland Noord	Alkmaar	Het gezamenlijk behartigen van belangen die de schaal van de individuele gemeenten te boven gaan, ten behoeve van de veiligheid van de bevolking in het samenwerkingsgebied.	€ 2.928.951	€ 6.568	€ 52.672	€ 5.269	€ 55.995	€ 106
GGD Hollands Noorden	Alkmaar	Het gezamenlijk behartigen van belangen die de schaal van de individuele gemeenten te boven gaan, ten behoeve van de gezondheid van de bevolking in het samenwerkingsgebied.	€ 1.709.463 (excl. VT maar incl.JGZ)	€ 57	€ 10.099	€ -133	€ 10.490	€ -213
Regionaal Historisch Centrum Alkmaar	Alkmaar	Het laten uitvoeren van de wettelijk verplichte taak tot beheer van het gemeentearchief.	€ 176.949 (€3,28 per inwoner)	€ 114	€ 505	€ 196	€ 461	€ 82
Vuilverbrandingsinstallatie Alkmaar en omstreken (VVI)	Alkmaar	Het behartigen van het belang van de verwerking van de door de deelnemende gemeenten in gevolge de 'Afstoffenwet' verkregen afvalstoffen.	€ 1.774.200	€ 24	€ 2.072	€ 24	€ 2.473	€ 0
Werkvoorzieningschap Noord-Kennemerland (WNK)	Alkmaar	Het uitvoeren van de vernieuwde 'Wet Sociale Werkvoorziening' vanaf 2008.	€ 90.000 (transitiebudget)	€ 13	€ 4.592	€ 0	€ 6.484	€ -13
Recreatieschap Geestmerambacht	Haarlem	Als gemeenschappelijk openbaar lichaam invulling te geven aan: <ul style="list-style-type: none"> het bevorderen van een evenwichtige ontwikkeling van de openluchtrecreatie; het tot stand brengen en bewaren van een evenwichtig natuurlijk milieu; het tot stand brengen en onderhouden van een landschap, dat is afgestemd op het hiervoor geformuleerde. Het gebied is aangegeven in de regeling. 	€ 106.351	€ 5.805	€ 2.513	€ 7.670	€ 2.453	€ 1.865

Naam	Plaats	Openbaar belang (doel)	Financieel belang	Peildatum 1-1-2017 (bedragen x € 1.000)	Peildatum 31-12-2017 (bedragen x € 1.000)	Realisatie (x € 1.000)		
		Financieel belang (jaarlijkse bijdrage)	jaarlijkse bijdrage	EV	VV	2017		
Regionale Uitvoeringsdienst Noord-Holland Noord	Hoorn	De regeling is getroffen ter ondersteuning van de deelnemers bij de uitvoering van hun taken op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving. De taken betreffen in elk geval de wettelijk bepaalde taken op het gebied van het omgevingsrecht in het algemeen en de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht in het bijzonder, alsmede de taken op het terrein van vergunningverlening, handhaving en toezicht op grond van de in artikel 5.1 van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht genoemde wetten.	€ 575.322	€ 902	€ 3.451	€ 2.114	€ 5.393	€ 1.212
Cocensus	Alkmaar	Samenwerking (uitvoeringswerkzaamheden) op het gebied van belastingen. Het betreft de uitvoering van de wet WOZ (herwaardering), de aanslagoplegging, de afhandeling van bezwaar- en beroepschriften, de (dwang)invordering en de afhandeling van verzoeken om kwijtschelding, alsmede de contacten met de Waarderingskamer, CBS, dataland en de gemeentelijke afnemers (belastingdienst en waterschap).	€ 809.100	€ 214	€ 6.956	€ 200	€ 5.588	€ -14
Bedrijfsvoeringsorganisatie Halte Werk	Alkmaar	Het uitvoeren van de Participatiewet en daaraan verwante regelingen.	€ 3.365.057 (na verdeling resultaat per gemeente)	€	€ 11.208	€ 0	€ 5.588	€ 119

Behorende bij onze
verklaring d.d.
11 juni 2018

Vennootschappen met gemeentelijke deelname

Naam	Plaats	Openbaar belang (doel)	Financieel belang	Peildatum 1-1-2017 (bedragen x € 1.000)	Peildatum 31-12-2017 (bedragen x € 1.000)	Realisatie (x € 1.000)		
		Financieel belang (jaarlijkse bijdrage)	jaarlijkse bijdrage	EV	VV	EV	VV	2017
NV Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)	Den Haag	Uitoefening van het bedrijf van bankier ten dienste van de overheden.	€ 0	€ 4.486.000	€ 4.953.000	€ 393.000		
				149.483.000	135.041.000			
NV Houdstermaatschappij GKHN (Gasbedrijf Kop Noord Holland)	Amsterdam	Het beheren van de aandelen van de deelnemende gemeenten in de belegging NV NUON en Alliander N.V..	€ n.v.t.	€ 30.280	€ 2.570	€ n.b.	€ n.b.	€ n.b.
Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland-Noord NV	Alkmaar	Optimale benutting van de economische potenties van Noord-Holland Noord door professionele wervingskracht en versterking van de kernkwaliteiten van de regio, die moeten leiden tot extra autonome groei van arbeidsplaatsen in de regio en meer nieuwe vestigingen.	€ 101.817	€ 890	€ 2.087	€ n.b.	€ n.b.	€ n.b.
Heerhugowaard Sport NV	Heerhugowaard	Het beheren en exploiteren van (binnen) sportaccommodaties, voorts al hetgeen met één en ander verband houdt, alles in de ruimste zin van het woord.	€ 1.744.985	€ 45	€ 1.468	€ 45	€ 1.323	€ 0

Behorende bij onze
verklaring d.d.
11 juni 2018

Deelname in coöperaties en verenigingen

Naam	Plaats	Openbaar belang (doel)	Financieel belang	Peildatum 1-1-2017 (bedragen x € 1.000)	Peildatum 31-12-2017 (bedragen x € 1.000)	Realisatie (x € 1.000)		
		Financieel belang (jaarlijkse bijdrage)	jaarlijkse bijdrage	EV	VV	EV	VV	2017
Coöperatie Coöperatief Stimuleringsfonds Duurzame Energie Coöperatie Regio Alkmaar U.A.	Alkmaar	De Coöperatie heeft als doel te voorzien in bepaalde stoffelijke behoeften van haar Leden, krachtens met hen gesloten Leden Inbreng Overeenkomsten, in het bedrijf dat voor hun behoefte uitoefent of doet uitoefenen, met betrekking tot de doelen zoals opgenomen in artikel 2.1 van de oprichtingsakte van de coöperatie.	€ n.v.t.	€ 462	€ 6	€ n.b.	€ n.b.	€ n.b.
Vereniging van Nederlandse Gemeenten		<p>1. De Vereniging heeft ten doel haar leden collectief en individueel bij te staan bij de vervulling van hun bestuurstaken.</p> <p>2. De Vereniging heeft voorts tot doel voor de leden of groepen van leden afspraken te maken met andere overheden over het arbeidsvoorwaardenbeleid in de overheidssector en overeenkomsten inzake de arbeidsvoorwaarden van personeel in de sector gemeenten aan te gaan met werknemersorganisaties. De Vereniging bindt een lid dat zijn lidmaatschap heeft opgezegd gedurende de in artikel 6, sub b, bedoelde opzeggingstermijn niet aan overeenkomsten waarvoor de onderhandelingen zijn aangevangen op of na de datum van de opzegging, voor zover het lid in de kennisgeving daarvan de wens niet langer gebonden te worden nadrukkelijk heeft aangegeven.</p> <p>3. De Vereniging heeft tevens ten doel het behartigen van de belangen van haar leden welke samenhangen met de door hen uitgevoerde bestuurs- en beheerstaken alsook de met deze taken samenhangende:</p> <p>a. voorwaarden, tarieven en prijzen voor (onder andere energie gerelateerde) producten en</p>	€ 65358	€ 65.568	€ 81.228			

Naam	Plaats	Openbaar belang (doel)	Financieel belang	Peildatum 1-1-2017 (bedragen x € 1.000)	Peildatum 31-12-2017 (bedragen x € 1.000)	Realisatie (x € 1.000)		
		Financieel belang (jaarlijkse bijdrage)	jaarlijkse bijdrage	EV	VV	EV	VV	2017

diensten,
alsmede;
b. de overige aan het gebruik van hierboven
genoemde producten gerelateerde kosten en
voorwaarden.
Dit alles in de meest ruime zin des woords.

Behorende bij onze
verklaring d.d.
11 juni 2018

Grondbeleid

Inleiding

Op grond van artikel 16 BBV bevat de paragraaf grondbeleid tenminste:

- Een visie op het grondbeleid in relatie tot realisatie van de doelstellingen van de programma's die zijn opgenomen in de begroting;
- Een aanduiding van de wijze waarop de gemeente het grondbeleid uitvoert;
- Een actuele prognose van de te verwachten resultaten op de grondexploitaties;
- Een onderbouwing van de winstneming;
- De beleidsuitgangspunten omtrent de reserves in relatie tot de risico's van de grondzaken.

In voorliggende paragraaf wordt achtereenvolgens op de hierboven genoemde aspecten ingegaan.

Visie

Grondbeleid is een sturingsmiddel voor de gemeente. Het gaat bij dat beleid om het stimuleren of uiteindelijk afdwingen van gewenst gebruik van grond door de inzet van de instrumenten die de gemeente hiervoor beschikbaar heeft.

Het gewenst gebruik van grond wordt ontleend aan de doelen die zijn opgenomen in de raadsprogramma's en de daaraan ten grondslag liggende beleidsnotities op het gebied van wonen, et cetera.

De werking van het grondbeleid heeft voornamelijk effect op de doelstellingen die zijn opgenomen in het coalitieakkoord 2014-2018 '*Samen leven*' en onder programma 3. '*Stedelijke ontwikkeling en bereikbaarheid*'.

De basis voor het grondbeleid ligt in de kaderstellende beleidsnota's '*Structuurvisie 2020*' (actualisatie van het '*Structuurbeeld 2005 - 2015*') vastgesteld in de raad van 27 september 2011 (RB2011-076), en de '*Bouwstenen Hoofdwegenstructuur Heerhugowaard*' en de '*Woningbehoefte*' (beiden raad februari 2004).

Beleid

De raad heeft op 24 juni 2008 de kadernota 'Grondbeleid 2008: Grond onder de voeten' (RB2008074) vastgesteld. In deze nota wordt achtereenvolgens ingegaan op de diverse aspecten van grondbeleid:

- Verwerving inclusief strategische verwerving;
- Tijdelijk beheer;
- Gronduitgifte, inclusief grondprijnsbeleid;
- Kostenverhaal;
- Financieel management.

In de notitie grondexploitaties 2016 en de nota faciliterend grondbeleid van de commissie BBV (maart 2016) zijn daarnaast stellige uitspraken en aanbevelingen gedaan over de grondexploitaties en de verwerking in begroting en jaarrekening.

In de opzet van onze grondexploitaties en de te nemen maatregelen zijn deze notities leidraad, in combinatie met de op 24 juni 2008 vastgestelde nota 'Grondbeleid 2008' en de 26 mei 2009 vastgestelde nota 'Grondprijnsbeleid 2009: Prijsvorming op gegronde basis' (RB2009045).

De kaders bieden voldoende ruimte en aanleiding om naar solide en creatieve oplossingen te zoeken en om in te spelen op de wijzigende omstandigheden. Uitgangspunt voor de bepaling van de grondprijzen is dat de uitgifte van gronden tegen marktconforme (grond)prijzen plaatsvindt. In september 2016 zijn *algemene erfpachtvoorwaarden* door de gemeenteraad vastgesteld in aanvulling op de nota Grondbeleid (RB2016075).

Bij actief grondbeleid bestaat de mogelijkheid om naast de kosten voor het bouwrijpmaken van de uit te geven kavels ook de kosten voor het aanleggen en inrichten van de openbare buitenruimte en de afdracht voor 'Bovenwijkse voorzieningen' bij de marktconforme verkoopopbrengsten van bouwgrond te betrekken. De voorschriften voor de systematiek van afdracht voor de Nota Bovenwijkse Kosten zijn in 2016 gewijzigd en zijn daarom in 2017 (RB2017006) opnieuw vastgelegd.

In de situaties dat de gemeente geen grondexploitatie voert verhaalt de gemeente de gemaakte kosten. Dit gebeurt op minnelijke wijze (privaatrechtelijk) en als dat niet mogelijk is kan de gemeente alsnog via de 'Grondexploitatiewet' een bijdrage in de te maken en reeds gemaakte kosten afdwingen (publiekrechtelijk).

Bij ontwikkeling van gebieden als onderdeel van de 'Structuurvisie 2020' (actualisatie van het 'Structuurbeeld 2005-2015', raad 27 september 2011) of een actualisatie hiervan, zal bij de beoordeling over het toepassen van actief dan wel passief grondbeleid en het bepalen van de verwervingsstrategie ook de werking van de 'Grondexploitatiewet' worden betrokken.

Prognose resultaten

Het BBV schrijft voor dat de presentatie van de te verwachten resultaten in de paragraaf grondbeleid dient te gebeuren tegen nominale waarde. Wanneer bij de berekening van de voorziening voor de verliesgevende grondexploitaties een andere waarderingsgrondslag wordt gehanteerd (de contante waarde), dan moet het effect hiervan op de te verwachten resultaten voor zowel de negatieve als de positieve grondexploitaties worden toegelicht in de paragraaf grondbeleid.”

De resultaten van de grondbedrijfcomplexen zijn in de MPG en in de jaarrekening weergegeven op eindwaarde en op netto contante waarde (NCW). De hoogte van de verliesvoorzieningen is gebaseerd op de netto contante waarde. Om deze reden worden zowel de resultaten zijn op netto contante waarde, op eindwaarde en op nominale waarde weergegeven.

- De nominale waarde is de waarde van een post op het moment waarop de grondexploitatie is opgesteld (de actuele waarde van een post). In de nominale waarde zijn de effecten van de inflatie en rente niet verwerkt.
- De reële waarde is de nominale waarde, vermeerderd met inflatie tot het moment waarop die post gerealiseerd wordt.
- De eindwaarde van een post in de grondexploitatie is de reële waarde, vermeerderd met rentekosten dan wel -opbrengsten tot het einde van de looptijd van de grondexploitatie.
- De netto contante waarde van de eindwaarde, verdisconteerd met rente tot het moment van opstellen van de grondexploitatie of de datum van de laatste herziening.

Complex	Verwachte einddatum exploitatie	Nog te realiseren opbrengsten gecumuleerd en geïndexeerd excl. renteopbrengst	Nog te maken kosten gecumuleerd en geïndexeerd excl. rentekosten	Verwacht resultaat op nominale waarde	Verwacht resultaat op eindwaarde	Prognose resultaat jaarstukken 2017 NCW per 1-1-2018	verlies- of winstneming	Mutatie verlies voorziening
Actief grondbeleid								
G.749 Zandhorst III	31-12-18	658	165	662	666	653	0	0
G.763 De Horst e.o.	31-12-20	710	29	672	670	603	0	0
G.771 De Vaandel	31-12-26	8.405	2.238	1.419	897	759	0	0
G.780 De Draai	31-12-30	130.196	73.531	11.584	8.913	7.006	0	0
G.800 HHW-Zuid (Stedelijk gebied)	31-12-23	29.040	13.684	7.961	8.941	8.001	0	0
G.802 Middenweg 4	31-12-18	0	-37	70	70	69	0	0
G.842 Stadshart	31-12-26	7.758	5.682	-5.583	-6.802	-5.757	0	30
G.850 Beveland	31-12-18	933	125	997	1.001	982	0	0
SUBTOTAAL		177.700	95.417	17.782	14.356	12.316	0	30
Passief grondbeleid								
G.733 Middenweg 30	31-12-18	47	0	0	0	0	0	0
G.753 Broekhorn	31-12-18	35	0	0	0	0	-6	0
G.786 Tamarixplantsoen	31-12-18	5	0	3	3	3	0	0
G.797 Acacialaan	31-03-19	19	59	0	0	0	-12	0
G.803 Middenweg 27	31-12-18	0	21	0	0	0	0	0
G.xxx van Foreeststraat	31-12-19	939	328	616	624	566	0	0
SUBTOTAAL		1.045	408	619	627	569	-18	0
Totaal		178.745	95.825	18.401	14.983	12.885	-18	30

Behorende bij onze
verklaring d.d.
11 juni 2018

Winst- en verliesneming

De bepalingen van de Commissie BBV zijn nader uitgewerkt naar een lokale afweging tussen het voorzichtigheidsbeginsel en het realisatiebeginsel.

In de praktijk betekent dit dat onder de volgende voorwaarden tussentijds winst kan worden genomen;

- er is sprake van een positieve boekwaarde (gerealiseerde opbrengsten zijn hoger dan gerealiseerde kosten); en
- de nog te maken kosten kunnen ruimschoots worden afgedekt door deze positieve boekwaarde.

Het verschil tussen de positieve boekwaarde en nog te maken kosten wordt als tussentijdse winst aangeduid. De tussentijdse winst wordt bepaald bij de jaarstukken.

Met bovenstaande in ogenschouw kan er in 2017 geen tussentijdse winst worden gerealiseerd.

Voor één complex geldt dat er een verlies dient te worden genomen. Voor dit complexen geldt dat er bij de huidige uitgangspunten een tekort is ontstaan in de exploitatie van dit complex en het niet aannemelijk is dat dit tekort nog zal verdwijnen.

Vanuit de grondexploitaties is gebleken dat voor het volgende complex een verlies dient te worden genomen:

G 757 Broekhorn	€	6.000
G 797 Acacialaan	€	12.000
Totaal	€	18.000

Conform de bepalingen opgenomen in het BBV moeten verwachte verliezen direct ten laste van het resultaat worden gebracht.

Het is echter mogelijk dat er in de toekomst aanpassingen worden gedaan binnen de plannen (zoals wijzigingen in het programma, bezuinigingen binnen het plan, et cetera) waardoor het voorziene verlies zal slinken of zelfs zal verdwijnen. Jaarlijks wordt bekeken of de getroffen voorzieningen nog toereikend zijn.

Vanuit de grondexploitaties zijn de volgende mutaties in de voorzieningen waar te nemen:

G 842 Stadshart	€	30.000
Totaal	€	30.000

Per saldo is het financiële effect op het rekeningresultaat 2017 als volgt:

Winstnemingen 2017	€	0
Verliezen 2017	-/- €	18.000
Mutatie voorzieningen 2017	€	30.000
Totaal	€	12.000

Risicobeheersing

Dat aan het voeren van een grondexploitatie risico's kleven is de laatste jaren ondubbelzinnig duidelijk geworden. Dat het geen exacte wetenschap is ook. Dat maakt het noodzakelijk goed duidelijk te maken op basis waarvan een grondexploitatie is opgebouwd. Zo kunnen we inschatten hoe groot de risico's de komende tijd zijn en of er aanvullende maatregelen nodig zijn. Dit is belangrijk om te weten omdat ze effect hebben op de balans en reservepositie.

Het betekent dat we een meest waarschijnlijk geacht scenario voorleggen dat is gebaseerd op marktanalyse, prijsontwikkeling, eigen beleidsvoornemens en van andere overheden, woningbouwprognoses en dergelijke. Hierbij hanteren we de zogenaamde P's als waardebepalers: Programma, Prijs, Planning, Parameters en Plaats. Daarnaast wordt in beeld gebracht wat de effecten zijn als een van de P's anders uitpakt. Deze scenario analyses maken we in het voortraject van een herziening.

We komen zo tot een meest waarschijnlijk geachte scenario waarin de onzekerheden zo veel als mogelijk zijn gereduceerd en onderbouwd en beïnvloedingsopties zijn benoemd. Zo kunnen we ook een alternatief scenario maken. In de paragraaf 'Weerstandsvermogen en risicobeheersing' nemen we het verschil tussen die scenario's als risicobedrag op.

Indien in het meest waarschijnlijk geachte scenario een grondexploitatie met een negatief resultaat zal sluiten, wordt er een verliesvoorziening getroffen ter grootte van het verwachte negatieve resultaat op netto contante waarde.

Jaarrekening

Behorende bij onze
verklaring d.d.
11 juni 2018

Overzicht baten en lasten

In het onderstaand overzicht van baten en lasten over het jaar 2017 zijn ter vergelijking ook de cijfers over 2016 (jaarrekening) en de actuele begroting 2017 (inclusief de reeds gemelde effecten bij de bestuursrapportage) weergegeven. De toelichting op hoofdlijnen (> € 50.000) op de rekeningcijfers ten opzichte van de oorspronkelijke begroting zijn gegeven bij de afzonderlijke programma's in het jaarverslag. Voor een nadere onderbouwing verwijzen wij u naar de toelichting bij de desbetreffende programma's in het jaarverslag.

Bedragen x €
1.000

	Rekening 2016	Begroting 2017 primair	Begroting 2017 na wijziging	Rekening 2017	
Lasten					
1	Leefbaarheid en veiligheid	5.491	4.998	5.195	5.095
2	Stedelijk beheer en duurzaam samenleven	33.046	26.554	35.426	36.276
3	Stedelijke ontwikkeling en bereikbaarheid	26.725	14.990	12.868	12.824
4	Sociale samenhang	69.985	65.330	68.820	69.815
5	Algemeen bestuur, burgerdiensten en algemene baten en lasten	15.863	5.938	6.691	6.461
Totaal lasten		151.110	117.810	129.000	130.471
Baten					
1	Leefbaarheid en veiligheid	6	10	24	55
2	Stedelijk beheer en duurzaam samenleven	18.341	12.592	20.575	21.823
3	Stedelijke ontwikkeling en bereikbaarheid	28.708	13.860	11.257	11.863
4	Sociale samenhang	15.511	14.587	16.037	17.837
5	Algemeen bestuur, burgerdiensten en algemene baten en lasten	14.575	1.035	2.167	2.328
Totaal baten		77.141	42.084	50.060	53.906
Saldo					
1	Leefbaarheid en veiligheid	-5.485	-4.988	-5.171	-5.040
2	Stedelijk beheer en duurzaam samenleven	-14.706	-13.962	-14.851	-14.452
3	Stedelijke ontwikkeling en bereikbaarheid	1.984	-1.130	-1.610	-961
4	Sociale samenhang	-54.474	-50.743	-52.782	-51.978
5	Algemeen bestuur, burgerdiensten en algemene baten en lasten	-1.287	-4.903	-4.523	-4.133
Saldi programma's		-73.968	-75.726	-78.937	-76.564
	Algemene dekkingsmiddelen	90.937	85.357	87.001	87.525
	Overhead	0	-12079	-13.081	-12.837
	Onvoorzien uitgaven	0	-75	-16	0
Het gerealiseerd saldo van baten en lasten		16.969	-2.523	-5.033	-1.876
	Mutaties reserves	-5.593	2.879	6.492	5.912
Resultaat na bestemming		11.376	356	1.459	4.035

Overzicht incidentele baten en lasten

Op grond van artikel 28 lid c van het BBV is onderstaand overzicht van de incidentele baten en lasten opgenomen.

bedragen x € 1.000

Programma	Opsomming (niet limitatief) van incidentele baten en lasten volgens de BBV	Lasten	Baten
Programma 1	in 2017 heeft er eenmalig een restitutie plaatsgevonden van de oprichtingskosten van de RUD		31
Programma 1	Voor 2017 wordt voorzien in een tekort van € 125.000. Dit komt door de frictiekosten van de regionalisering brandweer.	125	
Programma 2	Van de woningen in het primeurfonds zijn verschillende woningen verkocht. Het gaat hierbij om 11 reprint woningen en 9 woningen aan de Bergmolen. Voor de verkoop zijn onder andere taxatie en verkoopkosten gemaakt.	65	227
Programma 2	In het kader van het herstel van trespa-boeidelen van het Vierspan zijn incidentele lasten ter grootte van € 52.000 gemaakt. Het betreft een onvoorzien uitgave in kader spoedaanvraag constructiefout.	52	
Programma 3	Grond van een woonwagen aan de kopermolen is verkocht.		40
Programma 3	De grondverkoop binnen de grondexploitaties bedroegen in 2016 € 9.546.000.	9.546	9.546
Programma 3	Verlaging van de verliesvoorziening Stadshart en het nemen van kleine verliezen in Acacialaan en Broekhorn	18	30
Programma 4	Alg gevolg van een actualisering van de voorziening groot onderhoud sportaccommodaties is er incidenteel € 1.483.000 vrij komen te vallen		1.483
Programma 4	Bij de liquidatie van de stichting Binnensport Heerhugowaard zat een exploitatieresultaat van de voor gaande jaren. Dit is als winst geboekt in de exploitatie van de gemeente		353
Programma 4	In 2017 is de verkoop van de Focus aan Sovon afgerond. De opbrengsten waren € 7.357000, door de herzieningstermijn van 10 jaar moest een deel van de opbrengst worden afgedragen aan de belastingdienst (€ 220.000). Door de verkoop van het gebouw de Focus de restant investering in een keer wroden afgeschreven.	6.724	7.136
Programma 4	De jaarrekening van WNK sluit met een totaal van negatief ca. € 950.000. Dit wordt veroorzaakt door een overschrijding van de component loonkosten in het transitiebudget van ruim € 400.000. Bij het afronden van het transitieplan zijn nog niet alle boventallige werknemers herplaatst, waardoor een voorziening WW-risico noodzakelijk is van ca. € 550.000. Het aandeel van Heerhugowaard hierin bedraagt ca. € 187.000.	187	
Algemeen	Incidentele personeelslasten/ tijdelijke inhuur.	4.416	
Treasury	Bij de liquidatie van de stichting Binnensport Heerhugowaard zijn twee kleine langlopende leningen overgenomen. Deze leningen zijn in een keer afgelost, hiervoor is een eenmalige boeterente betaald.	108	
Mutaties in reserves	Incidentele toevoegingen en onttrekking aan reserves. Voor een nadere toelichting verwijzen wij u naar het overzicht specificaties van de mutaties in reserves op.	13.874	23.251
		35.115	42.097

Overzicht toevoegingen en onttrekkingen reserves

Bedragen x € 1.000

	Toevoeging		Onttrekking	
	Incidenteel	Structureel	Incidenteel	Structureel
Algemene reserve	5.733		-5.161	
Totaal mutatie Algemene reserve	5.733		-5.161	

Bedragen x € 1.000

	Toevoeging		Onttrekking	
	Incidenteel	Structureel	Incidenteel	Structureel
• Bovenwijkse voorzieningen (NBK 1) hoofdinfrastructuur	9.617	298	-125	
• Bovenwijkse voorzieningen gebouwen (NBK 2)	83		-268	-60
• Reserve beheer & sociale structuur		1.587	-801	-2.512
• Grote projecten	405	2.470		-4.917
• Decentralisatie huisvesting onderwijs				-39
• BWS en overwinstregeling	105		-22	
• Erfgoedreserve			-10	
• Kunstgrasvelden & Accommodaties		24		-96
• Reserve Schoolwoningen				-329
• WMO				
• Impulsregeling combinatiefuncties	170			-20
• Duurzaamheid	134	51	-84	-26
• Milleniumgemeente				
• IKS (co-financiering)				
• ISV-2				
• Rente egaliseringsreserve			-235	

Behorende bij onze
verklaring d.d.
11 juni 2018

Bedragen x € 1.000

	Toevoeging		Onttrekking	
	Incidenteel	Structureel	Incidenteel	Structureel
• Reserve voortgezet onderwijs	451			
• Reserve GGD				
• Egalisatiereserve tariefsverhoging Omgevingsvergunning.				
• Reserve Vervanging zieke kastantjes Zuidwijk/Huigenhoek			-60	
• Reserve marketing De Vaandel				
• Reserve School en Sporthal De Draai		157	-1	-475
• Reserve Digitalisering archieven			-6	
• Decentralisaties AWBZ, Jeugdzorg	840		-2.877	
• Integrale gebiedsontwikk.Stationsgebied			-164	
• Transitie-/frictiekosten ISD/SSC	517		-486	
• Transitiekosten WNK	42		-42	
• Groei op het spoor				
• Terras Filosoof				
• Videosysteem raadszaal				-10
• Bijdrage spelen Rivierenwijk				
• Actief burgerschap			-37	
• Onderwijshuisvesting AZC leerlingen			-117	
• Reserve BYOD		124		
• Reserve Arbitrage Stadshart			-43	
• Reserve Verduurz. gem gebouwen				
• Reserve Parkeermaatregelen			-420	
• Reserve OZB het nieuwe MC			-237	
• Reserve Middenweg Zuid			-1.510	
• Reserve De Vaandel - Heliomare				

Behorende bij onze
verklaring d.d.
11 juni 2018

Bedragen x € 1.000

	Toevoeging		Onttrekking	
	Incidenteel	Structureel	Incidenteel	Structureel
• Reserve E-depot	6			
• Reserve Vanadium			-62	
• Reserve Volkstuinen HHW zuid				
• Reserve verhoogde asielinstroom	339		-6	
• Reserve ontschot werken			-927	
• Reserve nieuwbouw Huygenscollege				
• Reserve bewonersparticipatie	54			
• Reserve opkomstbevordering	54		-53	
• Reserve omgevingswet	686			
• Reserve Dotatie Sportvoorziening	3.427			-137
• Reserve Westpoort	100			
• Reserve fietsverbinding Middenweg	30		-30	
• Reserve bedrijfsvoering Sociaal Domein	400		-93	
• Reserve voorschoolse voorziening peuters	58			
Totaal mutatie Bestemmingreserves	17.518	4.710	-8.713	-8.621
Totaal mutatie reserves	23.251	4.710	-13.874	-8.621
		5.466		

Behorende bij onze
verklaring d.d.
11 juni 2018

Toelichting

Uit bovenstaande tabel blijkt dat de reserves per saldo zijn toegenomen met een bedrag van € 5.466.000. Deze toename kan als volgt worden gespecificeerd:

Toename als gevolg van resultaatbestemming 2016	€ 11.378.000
Afname reserves ten gunste van exploitatie	<u>-€ 5.912.000</u>
Per saldo gemuteerd op reserves	€ 5.466.000

Uit het overzicht van baten en lasten blijkt dat via de exploitatie per saldo een bedrag van € 5.912.000 wordt gemuteerd op de reserves. Dit bedrag is bestaat uit 2 componenten, dotaties en onttrekkingen. Het bedrag ad € 5.912.000 kan als volgt worden gespecificeerd:

	Begroot	Werkelijk	Verschil
Storting reserves	€ 14.912.000	€ 16.693.000	€ 1.781.000
Onttrekking reserves	<u>-€ 21.404.000</u>	<u>-€ 22.605.000</u>	€ 1.202.000
Saldo mutatie reserves	-€ 6.492.000	-€ 5.912.000	€ 579.000

Per saldo is € 1.781.000 meer gestort in de reserves dan begroot. Op hoofdlijnen kan dit als volgt worden verklaard:

- Binnen programma 4 Sociale Samenhang is een voordeel gemeld als gevolg van een gedeeltelijke vrijval van de voorziening Groot onderhoud gebouwen in beheer Sport NV van € 1.483.000. Conform de Voorjaarsnota 2017 is dit bedrag gestort in de Algemene reserve.
- In de Voorjaarsnota 2017 (2.3.2.N) is opgenomen dat vanaf 2017 jaarlijks een aanvullende dotatie aan de Reserve NBK 1 zal plaatsvinden van € 298.000. Vanaf de begroting 2018 zijn hiervoor de beschikbare middelen in de begroting opgenomen. Omdat deze middelen in 2017 nog niet beschikbaar waren, leidt dit in de jaarrekening 2017 tot een nadeel van € 298.000.

Per saldo is € 1.202.000 meer onttrokken aan de reserves dan begroot. Op hoofdlijnen kan dit als volgt worden verklaard:

- Ter dekking van de overschrijding op de budgetten binnen het Sociaal Domein heeft een aanvullende onttrekking plaatsgevonden aan de reserve Decentraalsaties AWBZ, Jeugdzorg van € 1.036.000
- Ter dekking van de overschrijding van de transitiekosten van WNK heeft een onttrekking plaatsgevonden van € 42.000 aan de reserve Transitiekosten WNK
- Een overschrijding op het participatiebudget (nieuwkomers) ad € 109.000 is gedekt door een onttrekking aan de reserve Verhoogde asielinstream.

Wet normering bezoldiging topfunctionarissen

Op 1 januari 2013 is de 'Wet Openbaarmaking uit Publieke middelen gefinancierde Topinkomens (Wopt)' uit 2006 vervangen door de 'Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT)'. Het inkomen van een topfunctionaris in de (semi)publieke sector voor 2017 is vastgesteld op € 181.000.

(Semi)publieke instellingen moeten jaarlijks de bezoldigingsgegevens en eventuele ontslagvergoedingen van hun functionarissen publiceren in de financiële jaarverslagen. Instellingen moeten altijd openbaar maken wat (gewezen) topfunctionarissen verdienen en hoeveel ontslagvergoeding zij hebben ontvangen. Of dit nu meer of minder is dan de toepasselijke norm.

De aangewezen topfunctionarissen binnen de gemeentes zijn de gemeentesecretaris en de raadsgriffier.

Uit de tabel blijkt dat beide functionarissen onder de norm van € 181.000 blijven.

Leidinggevende topfunctionarissen, gewezen topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13^e maand van de functievervulling

bedragen x € 1	JG den Hertog	EA Schreiner
Functiegegevens	gemeentesecretaris	griffier
Aanvang en einde functievervulling in 2017	01/01 – 31/12	01/01 – 31/12
Deeltijdfactor in fte	1,0	1,0
Gewezen topfunctionaris?	nee	nee
(Fictieve) dienstbetrekking?	nee	nee
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	113.682	75.684
Beloningen betaalbaar op termijn	16.787	11.704
<i>Subtotaal</i>	<i>130.469</i>	<i>87.388</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	181.000	181.000
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	N.v.t.	N.v.t.
Totale bezoldiging	130.469	87.388
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.

bedragen x € 1	JG den Hertog	EA Schreiner
Gegevens 2016		
Aanvang en einde functievervulling in 2016	01/01 – 31/12	01/01 – 31/12
Deeltijdfactor 2016 in fte	1,0	1,0
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	110.261	74.132
Beloningen betaalbaar op termijn	14.464	8.993
Totale bezoldiging 2016	124.725	83.125

bedragen x € 1	H Wijnveen	AS Flijnders
Functiegegevens		
	loco-griffier	commissiegriffier
Aanvang en einde functievervulling in 2017	01/01 – 31/12	01/01 – 31/12
Deeltijdfactor in fte	1,0	0,89
Gewezen topfunctionaris?	nee	nee
(Fictieve) dienstbetrekking?	nee	nee
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	75.478	48.538
Beloningen betaalbaar op termijn	10.698	6.269
<i>Subtotaal</i>	<i>86.176</i>	<i>54.807</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	181.000	181.000
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	N.v.t.	N.v.t.
Totale bezoldiging	86.176	54.807
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2016		
Aanvang en einde functievervulling in 2016	01/01 – 31/12	01/01 – 31/12
Deeltijdfactor 2016 in fte	1,0	0,89
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	70.351	44.413
Beloningen betaalbaar op termijn	9.052	5.089
Totale bezoldiging 2016	79.403	49.502

1b. Leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking in de periode kalendermaand 1 t/m 12

bedragen x € 1	AS Meijer
Functiegegevens	Waarnemend gemeentesecretaris
Kalenderjaar	2017
Periode functievervulling in het kalenderjaar (aanvang – einde)	31/03 – 31/12
Aantal kalendermaanden functievervulling in het kalenderjaar	9
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	
Maximum uurtarief in het kalenderjaar	€ 176
Maxima op basis van de normbedragen per maand	221.000
Individueel toepasselijke maximum gehele periode kalendermaand 1 t/m 12	221.000
Bezoldiging	
Werkelijk uurtarief lager dan het (gemiddeld) maximum uurtarief?	Ja
Bezoldiging in de betreffende periode	117.804
Totale bezoldiging gehele periode kalendermaand 1 t/m 12	117.804
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	N.v.t.
Totale bezoldiging, exclusief BTW	117.804
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.

Waarderingsgrondslagen

Grondslagen consolidatie, waardering en resultaatbepaling

Inleiding

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) daarvoor geeft.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden. De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden. Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als bate genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar gesteld wordt.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen ofwel schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskostengerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt; daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie ten behoeve van gepensioneerden, overlopende vakantiegeld- en verlofaanspraken en dergelijke. Voor arbeidskostengerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen.

Balans

Vaste activa

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- ofwel vervaardigingsprijs verminderd met de afschrijvingen en waardeverminderingen die naar verwachting duurzaam zijn. De kosten van onderzoek en ontwikkeling worden in 5 jaar afgeschreven. De afschrijving van de geactiveerde kosten van onderzoek en ontwikkeling vangt aan bij ingebruikneming van het gerelateerde vaste actief. Afsluitkosten van opgenomen geldleningen worden afgeschreven in de looptijd van de betrokken geldlening.

Materiële vaste activa met economisch nut

Art.59 BBV

1. Alle investeringen worden geactiveerd.
2. In afwijking van het eerste lid worden kunstvoorwerpen met een cultuur-historische waarde niet geactiveerd.

In erfpacht uitgegeven gronden

De in erfpacht uitgegeven percelen zijn gewaardeerd tegen de eerste uitgifteprijs (dit is de waarde die bij eerste uitgifte als basis voor de canonberekening in aanmerking is genomen). Percelen waarvan de erfpacht eeuwigdurend is afgekocht, zijn tegen een geringe registratiewaarde opgenomen.

Oud NIEGG gronden

De nog niet in exploitatie genomen bouwgronden (NIEGG) zijn gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs, dan wel lagere marktwaarde.

Overige investeringen met economisch nut

Deze materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht; in die gevallen wordt op het saldo afgeschreven. Conform de kaders opgenomen in de 'Nota vaste activa 2017' (RB2016-124 d.d. 28 februari 2017) worden slijtende investeringen vanaf het moment van ingebruikneming lineair dan wel annuïtair tot nihil afgeschreven in de verwachte gebruiksduur. Voor investeringen die zijn aangeschaft voor de vaststelling van deze nota geldt het moment van ontvangst van de eerste factuur. Op grondbezit met economisch nut (buiten de openbare ruimte) wordt niet afgeschreven. Bij de waardering wordt in voorkomende gevallen rekening gehouden met een bijzondere vermindering van de waarde, indien deze naar verwachting duurzaam is. Dergelijke afwaarderingen worden teruggenomen als ze niet langer noodzakelijk blijken.

De gehanteerde afschrijvingstermijnen zijn (in jaren):

Activa	Methode	Termijn
Immateriële vaste activa:		
Kosten van onderzoek en ontwikkeling	Lineair	5 jaar
Bijdragen in activa in eigendom van derden	Lineair	20 jaar
Materiële vaste activa:		
In erfpacht uitgegeven gronden	Geen	Geen
Gronden en terreinen	Geen	Geen
Woonruimten	Lineair	15-50 jaar
Bedrijfsgebouwen	Lineair	5-40 jaar
Grond, weg-, en waterbouwkundige werken	Lineair	10-60 jaar
Vervoersmiddelen	Annuitair/lineair	7-10 jaar
Machines, apparaten en installaties	Annuitair/lineair	2-15 jaar
Overige materiële vaste activa	Annuitair/lineair	5-40 jaar
Investerings in de openbare ruimte met een meerjarig economisch nut:		
Rioleringswerken	Lineair	5-60 jaar

De hier genoemde afschrijvingstermijnen sluiten aan met de afschrijvingstabel opgenomen in 'Nota vaste activa 2017' (RB2016-124 d.d. 28 februari 2017). Het is mogelijk dat op basis van genomen raadsbesluiten de werkelijke afschrijvingstermijnen afwijken. Voor het onderdeel installaties is er in de Nota vaste activa een typfout geslopen waardoor afschrijvingen op dit onderdeel een duur kennen van slechts 10 jaar. Dit wordt medio 2018 naar de oorspronkelijke waarde hersteld.

Investerings in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut.

Overeenkomstig de op 28 februari 2017 door de gemeenteraad vastgestelde 'Nota vaste activa 2017' (RB2016-124) worden infrastructurele werken in de openbare ruimte, zoals wegen, pleinen, bruggen, viaducten en parken geactiveerd en afgeschreven in 18 jaar.

Financiële vaste activa

Kapitaalverstrekkingen aan gemeenschappelijke regelingen en leningen u/g zijn opgenomen tegen nominale waarde. Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's (kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen.

Bijdragen aan activa van derden zijn gewaardeerd tegen het bedrag van de verstrekte bijdragen, verminderd met afschrijvingen. De verleende bijdragen worden afgeschreven in de periode waarin het betrokken actief van de derde op basis van de door de gemeente gestelde voorwaarden moet bijdragen aan de publieke taak.

Vlottende activa

Behorende bij onze
verklaring d.d.
11 juni 2018

Vorraden

De als onderhanden werken opgenomen bouwgronden in exploitatie (BIE) zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs, dan wel de lagere marktwaarde. De vervaardigingsprijs omvat de kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend (zoals grondaankopen en kosten van bouw- en woonrijp maken), alsmede een redelijk te achten aandeel in de rentekosten en de administratie- en beheerskosten. Winsten uit de grondexploitatie worden slechts genomen indien en voor zover die met voldoende mate van betrouwbaarheid als gerealiseerd aangemerkt kunnen worden. Zolang daarvan geen sprake is, worden de verkregen verkoopopbrengsten ten volle op de vervaardigingskosten in mindering gebracht. Hiervoor gelden de voorwaarden uit de nota Grondbeleid. Gereede producten worden gewaardeerd tegen de kostprijs of tegen de marktwaarde indien de marktwaarde lager is dan de kostprijs. De kostprijs bestaat uit de verrekenprijzen van grond- en hulpstoffen en de loon- en machinekosten die aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend.

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. De voorziening wordt statisch bepaald op basis van de geschatte inningskansen.

Liquide middelen en overlopende posten

Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen.

Vaste passiva

Voorzieningen

Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting ofwel het voorzienbare verlies. De pensioenverplichting ten behoeve van de wethouders is echter tegen de contante waarde van de (reeds opgebouwde) toekomstige uitkeringsverplichtingen gewaardeerd. De onderhoudsegalisatievoorzieningen stelen op een meerjarenraming van het uit te voeren groot onderhoud aan (een deel van) de gemeentelijke kapitaalgoederen, waarin rekening is gehouden met de kwaliteitseisen die ter zake geformuleerd zijn. In de paragraaf C. 'Onderhoud kapitaalgoederen' die is opgenomen in het jaarverslag is het beleid ter zake nader uiteengezet.

Art.44 BBV

1 Voorzieningen worden gevormd wegens:

- a. verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs te schatten;
- b. op de balansdatum bestaande risico's ter zake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten;
- c. kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong mede vindt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren;

d. de bijdragen aan toekomstige vervangingsinvesteringen, waarvoor een heffing wordt geheven als bedoeld in [artikel 35, eerste lid, onder b.](#)

2 Tot de voorzieningen worden ook gerekend van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden, met uitzondering van de voorschotbedragen, bedoeld in [artikel 49, onderdeel b.](#)

3 Voorzieningen worden niet gevormd voor jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume.

Vaste schulden

Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rente typische looptijd van één jaar of langer.

Vlottende passiva

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Vennootschapsbelasting

Met ingang van 1 januari 2016 is de wet vennootschapsbelasting voor overheidsondernemingen van kracht geworden. Deze wet bepaalt dat overheidsondernemingen die economische activiteiten ontplooiën op een markt waarop ook niet-overheidsondernemingen (private ondernemingen) actief zijn, op dezelfde wijze aan de heffing van vennootschapsbelasting worden onderworpen als die private ondernemingen. In Heerhugowaard heeft in 2016 en 2017 een inventarisatie plaatsgevonden van mogelijke economische activiteiten. Hieruit is naar voren gekomen dat vooral de activiteiten in de grondexploitatie voldoen aan de criteria voor vennootschapsbelasting. Deze zijn opgenomen in de fiscale openingbalans. Ten behoeve van de bepaling van de af te dragen vennootschapsbelasting wordt jaarlijks een fiscale winstberekening opgesteld. Op grond van de bepalingen in het BBV worden geen verlieslatenties opgenomen. Op grond van de ingenomen standpunten van de gemeente is er in 2017 nog geen last met betrekking tot de vennootschapsbelasting verantwoord. Ten aanzien van de last (van nihil)

geldt dat er sprake is van een onzekerheid omdat de belastingdienst de standpunten nog niet heeft bevestigd.

Borg- en Garantstellingen

Voor zover leningen door de gemeente gewaarborgd zijn, is buiten telling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen. Overigens is in de toelichting op de balans nadere informatie opgenomen.

Balans

Behorende bij onze
verklaring d.d.
11 juni 2018

Bedragen x € 1.000

Vaste activa	31-12-2017	31-12-2016
<i>Immateriële vaste activa</i>	2.385	2.448
Kosten van onderzoek en ontwikkeling	5	6
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	2.380	2.442
<i>Materiële vaste activa</i>	134.566	145.177
Investeringen met een economisch nut		
• In erfpacht uitgegeven gronden	758	758
• overige investeringen met een economisch nut	115.212	124.382
• waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	12.459	13.751
Investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	6.137	6.286
<i>Financiële vaste activa</i>	1.236	1.376
Kapitaalverstrekkingen aan:		
• Deelnemingen	218	218
Overige langlopende leningen	1.018	1.158
<i>Totaal vaste activa</i>	138.187	149.001

Behorende bij onze
verklaring d.d.
11 juni 2018

Bedragen x € 1.000

Vlottende Activa	31-12-2017	31-12-2016
<i>Voorraden</i>	54.253	57.240
Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	54.236	57.218
Gereed product en handelsgoederen	17	22
<i>Uitzettingen met een rentetypische-looptijd korter dan één jaar</i>	14.428	16.046
Vorderingen op openbare lichamen	5.003	7.694
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	5.074	5.056
Rekening-courantverhoudingen met niet-financiële instellingen	1.308	773
Overige vorderingen	3.043	2.523
<i>Liquide middelen</i>	822	784
Kassaldi	14	3
Banksaldi	808	781
<i>Overlopende activa</i>	1.819	2.996
• Rijk	0	31
• Overige Nederlandse overheidslichamen	108	148
Vooruitbetaalde en nog te ontvangen bedragen	1.711	2.817
<i>Totaal vlottende activa</i>	71.322	77.066
<i>Totaal activa</i>	209.509	226.067

Behorende bij onze
verklaring d.d.
11 juni 2018

Bedragen x € 1.000

Vaste passiva	31-12-2017	31-12-2016
<i>Eigen vermogen</i>	96.678	98.555
Algemene reserve	20.173	19.600
Bestemmingsreserves	72.470	67.577
Gerealiseerd resultaat	4.035	11.378
<i>Voorzieningen</i>	20.417	16.124
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	2.467	2.595
Egalisatievoorzieningen	17.737	13.150
Van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden	161	161
Bijdragen aan toekomstige vervangingsinvesteringen, waarvoor een heffing wordt geheven	52	218
<i>Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer</i>	68.671	75.383
Binnenlandse banken en overige fin. instellingen	68.400	75.050
Waarborgsommen	271	333
<i>Totaal vaste passiva</i>	185.766	190.062

Behorende bij onze
verklaring d.d.
11 juni 2018

Bedragen x € 1.000

Vlottende passiva	31-12-2017	31-12-2016
Netto-vlottende schulden met een rente-typische looptijd korter dan één jaar	13.871	25.694
Overige kasgeldleningen	10.000	22.000
Banksaldi	0	0
Overige schulden	3.871	3.694
Overlopende passiva	9.872	10.311
Vooruitontvangen bedragen	113	127
Van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen, nog te besteden voorschotten op specifieke uitkeringen		
• Rijk	0	0
• Overige Nederlandse overheidslichamen	512	696
Nog te betalen bedragen	9.247	9.488
Totaal vlottende passiva	23.743	36.005
Totaal passiva	209.509	226.067

Behorende bij onze
verklaring d.d.
11 juni 2018

Bedragen x € 1.000

	31-12-2017	31-12-2016
Gewaarborgde geldleningen	114.847	122.996
Garantstellingen	46.180	27.278

Behorende bij onze
verklaring d.d.
11 juni 2018

Toelichting op de vaste activa

Behorende bij onze
verklaring d.d.
11 juni 2018

Immateriële vaste activa

De post immateriële vaste activa kan als volgt worden gespecificeerd:

Bedragen x € 1.000

	Boekwaarde 31-12-2017	Boekwaarde 31-12-2016
Kosten van onderzoek en ontwikkeling	5	6
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	2.380	2.442
Totaal immateriële vaste activa	2.385	2.448

Behorende bij onze
verklaring d.d.
11 juni 2018

Het onderstaande overzicht geeft het verloop weer van de immateriële vaste activa gedurende het jaar 2017

Bedragen x € 1.000

	Boekwaarde 31-12-2017	Investerings	Desinvesteringen	Afschrijvingen	Bijdragen van derden	Afwaardering en	Boekwaarde 31-12-2016
Kosten van onderzoek en ontwikkeling	5	0	0	-1	0	0	6
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	2.380	152	-131	-83	0	0	2.442
Totaal immateriële vaste activa	2.385	152	-131	-84	0	0	2.448

Behorende bij onze
verklaring d.d.
11 juni 2018

Materiële vaste activa

De post materiële vaste activa kan als volgt worden gespecificeerd.

:

Bedragen x € 1.000

	Boekwaarde 31-12-2017	Boekwaarde 31-12-2016
Investerings met een economisch nut		
• in erfpacht uitgegeven gronden	758	758
• investeringen met een economisch nut	115.214	124.382
• investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	12.457	13.751
Investerings met een maatschappelijk nut	6.137	6.286
Totaal materiële vaste activa	134.566	145.177

Het onderstaande overzicht geeft het verloop weer van de in erfpacht uitgegeven gronden gedurende het jaar 2017

Behorende bij onze
verklaring d.d.
11 juni 2018

	Boekwaarde 31-12-2017	Investeringen	Desinvesteringen	Afschrijvingen	Bijdragen van derden	Afwaardering
Gronden in erfpacht	758					
Totaal in erfpacht uitgegeven gronden	758	0	0	0	0	

Behorende bij onze
verklaring d.d.
11 juni 2018

Het onderstaande overzicht geeft het verloop weer van de overige materiële vaste activa met een economisch nut gedurende het jaar 2017

Behorende bij onze
verklaring d.d.
11 juni 2018

Bedragen x € 1.000

	Boekwaarde 31-12-2017	Investerin gen	Desinvesterin gen	Afschrijvin gen	Bijdragen van derden	Afwaarderin gen	Boekwaarde 31-12-2016
Gronden en terreinen	23.605	160	-858	0	0	0	24.303
Woonruimten	53	0	0	-3	0	0	56
Bedrijfsgebouwen	79.966	1.523	-4.985	-3.143	0	0	86.571
Vervoermiddelen	408	283	0	-97	0	0	222
Machines, apparaten en installaties	7.676	893	-1.400	-1.287	-10	0	9.480
Overige materiële vaste activa	3.506	515	-209	-550	0	0	3.750
Totaal overige materiële vaste activa	115.214	3.374	-7.452	-5.080	-10	0	124.382

Behorende bij onze
verklaring d.d.
11 juni 2018

ASTRIUM
N.V. VERKEERS- en
VERVOERMAATSCHAPPIJ

De (des)investeringen in overige materiële vaste activa met een economisch nut kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Investeringen

De investeringen in Huis van Heerhugowaard bedroegen in 2017 € 630.000. Daarnaast is in 2017 de Stichting Binnensport Accommodaties geliquideerd. De stichting was eigenaar van sporthal Deimoshal. Deze sporthal is overgenomen tegen boekwaarde (€ 412.000). In 2017 is de renovatie van kinderboerderij De Bongelaar gerealiseerd. De nieuwbouw van de stal kostte € 150.000.

Desinvesteringen

In 2017 is er een doordecentralisatieovereenkomst onderwijshuisvesting met SOVON afgesloten. Onderdeel van deze overeenkomst is de overname van de boekwaarden van de gebouwen aan de Umbriëllaan. De desinvestering bedraagt € 6.724.000.

Daarnaast zijn er gronden overgeheveld van de materiële vaste activa naar de grondexploitatie De Draai voor een bedrag van € 858.000.

Het onderstaande overzicht geeft het verloop weer van de overige investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven

Bedragen x € 1.000

	Boekwaarde 31-12-2017	Investerings	Desinvesterings	Afschrijvingen	Bijdragen van derden	Afwaarderingen	Boekwaarde 31-12-2016
Rioolinvesteringen	9.724	804	0	-388	-1.393	0	10.701
Inzameling huishoudelijk afval	2.424	135	0	-436	0	0	2.725
Exploitatie jachthaven	189	0	0	-7	0	0	196
Begraven	122	0	0	-7	0	0	129
Totaal overige materiële vaste activa	12.459	939	0	-838	-1.393	0	13.751

Behorende bij onze
verklaring d.d.
11 juni 2018

Het onderstaande overzicht geeft het verloop weer van de investeringen met een maatschappelijk nut

Behorende bij onze
verklaring d.d.
11 juni 2018

Bedragen x € 1.000

	Boekwaarde 31-12-2017	Investerings	Desinvesteringen	Afschrijvingen	Bijdragen van derden	Afwaarderingen	Boekwaarde 31-12-2016
Gronden en terreinen	260	0	0	-10	0	0	270
Grond-, weg-, en waterbouwkundige werken	5.825	402	-7	-527	0	0	5.957
Overige materiële vaste activa	52	0	0	-7	0	0	59
Totaal materiële vaste activa	6.137	402	-7	-544	0	0	6.286

Behorende bij onze
verklaring d.d.
11 juni 2018

ASTRIUM
OVERSEEDS ACCOUNTANTS

Financiële vaste activa

De post financiële vaste activa kan als volgt worden gespecificeerd:

Bedragen x € 1.000

	Boekwaarde 31-12-2017	Boekwaarde 31-12-2016
Kapitaalverstrekkingen aan:		
• deelnemingen	218	218
Overige langlopende leningen	1.018	1.158
Totaal financiële vaste activa	1.236	1.376

Bedragen x € 1.000

	Boekwaarde 31-12-2017	Investerings	Desinvesteringen	Afschrijvingen	Bijdragen van derden	Afwaarderingen	Boekwaarde 31-12-2016
Kapitaalverstrekkingen aan:							
• deelnemingen	218						218
Overige langlopende leningen	1.018	0	-119	-21	0		1.158
Totaal financiële vaste activa	1.236	0	-119	-21	0	0	1.376

Behorende bij onze
verklaring d.d.
11 juni 2018

Toelichting op de vlottende activa

Behorende bij onze
verklaring d.d.
11 juni 2018

Vorraden

De balanspost voorraad kan als volgt worden gespecificeerd:

Bedragen x € 1.000

	Boekwaarde 31-12-2017	Boekwaarde 1-1-2017	Herrubricering	Boekwaarde 31-12-2016
Grond en hulpstoffen:				
Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	54.236	57.218		57.218
Gereed product en handelsgoederen	17	22		22
Totaal voorraden	54.253	57.240	0	57.240

Behorende bij onze
verklaring d.d.
11 juni 2018

ASTRIUM
OVERZEEDSE ADVISORIS

De bouwgronden in exploitatie kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Bedragen x € 1.000

Bouwgronden in exploitatie	Balans-waarde 31-12-2017	Voor-ziening verlies-latend complex	Boek-waarde 31-12-2017	Investerings			Opbrengsten		Herrubri-tering	Winst-/verlies-neming	Boek-waarde 31-12-2016
				Grond aan-kopen	Rente	Ontwik-kelings-kosten	Grond-verkopen	Overige			
Middenweg 30	47		47	0	1	0 0	0	-35	0	0	81
Zandhorst III	-170		-170	0	0	0 0	0	-3	0	0	-167
Broekhorn	35		35	0	0	79 0	0	-48	0	-6	10
De Horst	11		11	0	0	2 0	0	0	0	0	9
De Vaandel Midden	4.927		4.927	0	69	270 0	-2	-13	0	0	4.603
De Draai	40.904		40.904	371	672	3.399 0	-8.899	-61	858	0	44.564
Tamarixplantsoen/Ter Kimme	2		2	0	0	8 0	0	0	0	0	-6
Poort Halfweg	0		0	0	0	0 0	0	0	0	0	0
Acacialaan	-39		-39	0	0	19 0	0	112	0	-12	-158
Heerhugowaard-Zuid	6.577		6.577	0	99	576 0	-645	-54	0	0	6.601
Middenweg 4	-34		-34	0	-1	28 0	0	0	0	0	-61
Middenweg 27 - Zonnestein	-21		-21	0	0	10 0	0	0	0	0	-31
Stadshart	2.187	-5.757	7.944	0	0	102 0	0	95	0	0	7.747
Beveland	-190		-190	0	-3	0 0	0	0	0	0	-187
Totaal Bouwgronden in exploitatie	54.236	-5.757	59.993	371	837	4.493	-9.546	-7	858	-18	63.005

In de tabel prognose resultaat in paragraaf G: Grondbeleid is opgenomen een raming van de nog te maken kosten en opbrengsten. Daarnaast is er opgenomen het geraamde eindresultaat en de berekeningswijze hiervoor.

Winst/verliesnemingen

Acacialaan:

Op de Acacialaan is een klein verlies genomen van € 12.000.

Broekhorn:

Op de Broekhorn is een klein verlies genomen van € 6.000.

Herrubricering

De Draai:

Vanuit de materiële vaste activa zijn enkele stukjes grond overgeheveld naar de grondexploitatie de Draai. Het gaat om in totaal € 858.000.

Verliesvoorziening

Stadshart:

Na actualisatie van de grondexploitatie Stadshart kan de verliesvoorziening met € 30.000 worden verlaagd.

Verloopoverzicht verliesvoorzieningen

Bedragen x € 1.000

Verliesvoorzieningen	Boekwaarde 31-12-2017	Onttrekking	Toevoeging	Boekwaarde 31-12-2016
Stadshart	5.757	30		5.787
Totaal verliesvoorzieningen	5.757	30	0	5.787

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

De balanspost uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar kan als volgt worden gespecificeerd:

	<i>Bedragen x € 1.000</i>	
	Boekwaarde 31-12-2017	Boekwaarde 31-12-2016
Vorderingen op openbare lichamen	5.003	7.694
Uitzettingen in Rijks schatkist met een rente typische looptijd korter dan één jaar	5.074	5.056
Rekening-courantverhoudingen met niet-financiële instellingen	1.308	773
Overige vorderingen	3.043	2.523
Totaal uitzettingen meteen rente typische looptijd van korter dan één jaar.	14.428	16.046

Met ingang van 1 januari 2014 is de wet Schatkistbankieren van kracht geworden. Dit betekent dat gemeenten hun overtollige liquide middelen verplicht moeten uitzetten bij ofwel de Nederlandse staat of bij openbare lichamen als bedoeld in artikel 1, onderdeel a, van de Wet financiering decentrale overheden als zij boven een bepaald drempelbedrag uitkomen. Uit onderstaande tabel blijkt dat de liquide positie van de gemeente Heerhugowaard zodanig was dat in 2017 geen verplichting is ontstaan om overtollige liquide middelen weg te zetten bij de hierboven genoemde partijen.

	Drempelbedrag	Gemiddeld aangehouden buiten 's Rijks schatkist	Ruimte onder drempelbedrag
1e kwartaal	973	272	701
2e kwartaal	973	269	704
3e kwartaal	973	272	701
4e kwartaal	973	534	439

Het onderdeel "Vorderingen openbare lichamen" kan als volgt worden gespecificeerd:

Bedragen x € 1.000

	Balans waarde 31-12-2017	Voorziening oninbaar- heid	Boek waarde 31-12-2017	Balans waarde 31-12-2016
• Rijk	4.724		4.724	6.081
• Gemeenten	101		101	519
• Gemeenschappelijke regelingen	149		149	1.094
• Waterschappen	29		29	0
Totaal Vorderingen op openbare lichamen	5.003	0	5.003	7.694

Vorderingen openbare lichamen

De vordering op het rijk bestaat vooral uit een vordering aan de Fiscus. Deze is met ruim € 1,3 miljoen afgenomen. Dit wordt vooral veroorzaakt doordat er in het vierde kwartaal aanzienlijk meer (grond) verkopen hebben plaatsgevonden dan het jaar ervoor, hierdoor moet de gemeente meer belasting afdragen. Daarnaast zijn de suppletieaangiften over de jaren 2013 tot en met 2016 verwerkt. Hierdoor is de vordering op het rijk lager geworden.

De vordering op gemeenschappelijke regelingen is vooral lager geworden doordat de bijdrage die Halte werk aan de gemeente moet voldoen over het jaar 2017 reeds in 2017 is betaald en niet zoals in 2016 pas in 2017.

Het onderdeel "Overige vorderingen" kan als volgt worden gespecificeerd:

Liquide middelen

De balanspost liquide middelen kan als volgt worden gespecificeerd:

Bedragen x € 1.000

	Boekwaarde 31-12-2017	Boekwaarde 31-12-2016
Kassaldi	14	3
Banksaldi	808	781
Totaal liquide middelen	822	784

Overlopende activa

De balanspost overlopende activa kan als volgt worden gespecificeerd:

Bedragen x € 1.000

	Boekwaarde 31-12-2017	Boekwaarde 31-12-2016
Nog van Europese en Nederlandse overheidslichamen te ontvangen voorschotten op specifieke uitkeringen		
• Rijk	0	31
• Overige overheidslichamen	108	148
Vooruitbetaalde bedragen	640	629
Nog te ontvangen bedragen	1.071	2.188
Overlopende activa	1.819	2.996

De nog van Europese en Nederlandse overheidslichamen te ontvangen voorschotten op specifieke uitkeringen kunnen als volgt worden gespecificeerd

Bedragen x € 1.000

	Boekwaarde 31-12-2017	Toevoe- gingen	Ontvangen bedragen	Boekwaarde 31-12-2016
Rijk				
• Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz)	0	0	-31	31
Overige overheidslichamen				
• Voetpad van Veenweg	0		-24	24
• Octoplusplan De Vlindertuin	2			2
• Verkeerslokaal Voortgezet Onderwijs	0		-2	2
• Traffic Skills Verkeerscarrousel	0		-2	2
• Verkeersmaatregelen Sparrenlaan	0		-5	5
• Fietsroute de Helix	27			27
• Campagne 'Dat is heel normaal' - dl 2	58	10	-13	61
• Kenniskring sociale Wijkteams	0		-25	25
• Bromfietster op de rijbaan	21		21	0
Totaal	108	10	-81	179

Niet uit de balans blijvende rechten

Aan de actiefzijde van de balans wordt conform artikel 40b BBV de buiten de balanstelling het bedrag opgenomen waarvan het recht bestaat op verliescompensatie krachtens de Wet op de vennootschapsbelasting 1969.

	Voor verrekening	Verrekening	Resterend
Verlies over 2016	€ 2.688.226	€ 0	€ 2.688.226
Nog te verrekenen verliezen			€ 2.688.226

Toelichting op de vaste passiva

Behorende bij onze
verklaring d.d.
11 juni 2018

Eigen vermogen

Het eigen vermogen per 31-12-2017 kan als volgt worden gespecificeerd:

Bedragen x € 1.000

	Boekwaarde 31-12-2017	Boekwaarde 31-12-2016
Algemene reserve	20.173	19.600
Bestemmingsreserves	72.470	67.577
Gerealiseerd resultaat	4.035	11.378
Totaal eigen vermogen	96.678	98.555

Het verloop van de Algemene Reserve kan als volgt worden weergegeven

Bedragen x € 1.000

	Boekwaarde 31-12-2017	Toevoeging			Onttrekking		Boekwaarde 31-12-2016
		Rente	Overige toevoegingen	Bestemming rekeningresultaat vorig jaar	Overige onttrekkingen	Vermindering ter dekking van afschrijvingen	
Algemene reserve	20.173		5.055	679	-5.161		19.600
Totaal Algemene reserve	20.173		5.055	679	-5.161		19.600

Het verloop van de bestemmingsreserves kan als volgt worden weergegeven

	Boekwaarde 31-12-2017	Toevoeging			Onttrekking		Boekwaarde 31-12-2016
		Rente	Overige toevoegingen	Bestemmi ng rekeningre sultaat vorig jaar	Overige onttrekkingen	Verminderin g ter dekking van afschrijvinge n	
• Bovenwijkse voorzieningen (NBK 1) hoofdinfrastructuur	18.423	173	483	9.259	-125		8.633
• Bovenwijkse voorzieningen gebouwen (NBK 2)	3.904	83			-268	-60	4.149
• Reserve beheer & sociale structuur	4.340		1.587		-3.313		6.066
• Grote projecten	13.912	405	2.470			-4.916	15.953
• Decentralisatie huisvesting onderwijs	112					-39	151
• BWS en overwinstregeling	171		20	85	-22		88
• Erfgoedreserve	38				-10		48
• Kunstgrasvelden & Accommodaties	450		24			-96	522
• Reserve Schoolwoningen	3.301					-329	3.630

	Boekwaarde 31-12-2017	Toevoeging			Onttrekking		Boekwaarde 31-12-2016
		Rente	Overige toevoegingen	Bestemmi ng rekeningre sultaat vorig jaar	Overige onttrekkingen	Verminderin g ter dekking van afschrijvinge n	
• WMO							
• Impulsregeling combinatiefuncties	281	170			-20		131
• Duurzaamheid	1.191		184		-109		1.116
• Milleniumgemeente							
• IKS (co-financiering)	110						110
• ISV-2	178						178
• Rente egalisereserve	235				-235		470
• Reserve voortgezet onderwijs	1.170		268	183			719
• Reserve GGD							
• Egalisereserve tariefsverhoging Omgevingsvergunning.							
• Reserve Vervanging zieke kastantjes Zuidwijk/Huigenhoek	41				-60		101
• Reserve marketing De Vaandel	6						6
• Reserve School en Sporthal De Draai	4.121		157		-1	-475	4.440
• Reserve Digitalisering archieven					-6		6
• Decentralisaties AWBZ, Jeugdzorg	675		840		-2.877		2.712
• Integrale gebiedsontwikk.Stationsgebied	819				-164		983
• Transitie-/frictiekosten ISD/SSC	274			517	-486		243
• Transitiekosten WNK				42	-42		

Behorende bij onze
verklaring d.d.
11 juni 2018

	Boekwaarde 31-12-2017	Toevoeging			Onttrekking		Boekwaarde 31-12-2016
		Rente	Overige toevoegingen	Bestemmi ng rekeningre sultaat vorig jaar	Overige onttrekkingen	Verminderin g ter dekking van afschrijvinge n	
• Groei op het spoor	14						14
• Terras Filosoof							
• Videosysteem raadszaal	90					-10	100
• Bijdrage spelen Rivierenwijk							
• Actief burgerschap	88				-37		125
• Onderwijshuisvesting AZC leerlingen	440				-117		557
• Reserve BYOD	256		124				132
• Reserve Arbitrage Stadshart	73				-43		116
• Reserve Verduurz. gem gebouwen	200						200
• Reserve Parkeermaatregelen					-420		420
• Reserve OZB het nieuwe MC	474				-237		711
• Reserve Middenweg Zuid	7.245				-1.510		8.755
• Reserve De Vaandel - Heliomare	1.000						1.000
• Reserve E-depot	74		6				68
• Reserve Vanadium	2.445				-62		2.507
• Reserve Volkstuinen HHW zuid	381						381
• Reserve verhoogde asielinstream	576		156	183	-6		243
• Reserve ontschot werken	13				-927		940
• Reserve nieuwbouw Huygenscollege	853						853
• Reserve bewonersparticipatie	54		54				
• Reserve opkomstbevordering	1		54		-53		

Behorende bij onze
verklaring d.d.
11 juni 2018

	Boekwaarde 31-12-2017	Toevoeging			Onttrekking		Boekwaarde 31-12-2016
		Rente	Overige toevoegingen	Bestemmi ng rekeningre sultaat vorig jaar	Overige onttrekkingen	Verminderin g ter dekking van afschrijvinge n	
• Reserve omgevingswet	686		686				
• Reserve Dotatie Sportvoorziening	3.290		3.427		-137		
• Reserve Westpoort	100		100				
• Reserve fietsverbinding Middenweg				30	-30		
• Reserve bedrijfsvoering Sociaal Domein	307			400	-93		
• Reserve voorschoolse voorziening peuters	58		58				
Totaal Bestemmingreserves	72.470	831	10.698	10.699	-11.410	-5.925	67.577

Behorende bij onze
verklaring d.d.
11 juni 2018

ASTRIUM
OVERSPEDSACOUNTANTS

In de onderstaande tabel worden de mutaties per reserve nader toegelicht

Behorende bij onze
verklaring d.d.
11 juni 2018

Reserve	Doel reserve	Mutatie	Toelichting
Algemene Reserve	Deze reserve is de basis van het financiële weerstandsvermogen van de gemeente.	5.734	<p>Toevoegingen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vanuit de resultaatbestemming 2016 (RB 2017026) is een bedrag toegevoegd van € 679.000 • Overeenkomstig de Beleidsnota reserves en voorzieningen 2017 is een aantal reserves/voorzieningen (gedeeltelijk) vrijgevallen ten gunste van de Algemene Reserve. Dit betreft in totaal een bedrag van € 5.055.000
		5.161	<p>Onttrekkingen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Op basis van de Voorjaarsnota 2017 (RB 2017026) is er vanuit de Algemene Reserve voor een bedrag van € 5.053.000 overgeheveld naar nieuwe en reeds bestaande reserves • Op basis van de Voorjaarsnota 2016 (amendementen B en E) is in totaal € 108.000 overgeheveld naar de Reserve bewonersparticipatie en Reserve opkomstbevordering

Bovenwijkse
voorzieningen –
hoofdinfrastructuur (NBK
1)

Het doel van deze reserve is de
dekking van de investeringen in de
hoofdinfrastructuur van de
bovenwijkse voorzieningen.

9.915 **Toevoegingen**

- Vanuit de resultaatbestemming 2016 (RB 2017026) is een bedrag toegevoegd van € 9.259.000
- Conform de Beleidsnota reserves en voorzieningen 2017 is € 173.000 rente toegevoegd aan de reserve.
- Op basis van RB2017006 wordt er met ingang van 2018 jaarlijks € 298.000 gedoteerd aan de reserve
- Vanuit diverse exploitatie-overeenkomsten zijn NBK-bijdragen aan derden in rekening gebracht (€ 185.000) welke in deze reserve zijn gestort

125 **Onttrekkingen**

- Dit betreffen onttrekkingen ter dekking van kosten die voortkomen uit NBK-1 gerelateerde projecten. In 2017 betroffen dit voornamelijk voorbereidingskosten voor de spoorse doorsnijding van de Zuidtangent.

Bovenwijkse
voorzieningen -
gebouwen (NBK 2)

Het doel van deze reserve is de
dekking van de investeringen in de
gebouwen van de bovenwijkse
voorzieningen.

83 **Toevoegingen**

- Conform de Beleidsnota reserves en voorzieningen 2017 is € 83.000 rente toegevoegd aan de reserve.

328 **Onttrekkingen**

- Ter dekking van de kapitaallasten jachthaven Broekhorn en gebouwen De Vork is een bedrag van € 60.000 onttrokken aan de reserve.
- De bijdrage aan de functieverbreding van het Poldermuseum ad € 262.000 is overeenkomstig de Beleidsnota reserves en voorzieningen 2017 ten laste van de reserve gebracht.

Reserve beheer en sociale structuur

Het doel van deze reserve is de dekking van de (beheers)lasten van voorzieningen als gevolg van de groei van de gemeente op het sociaal en maatschappelijk veld.

1.587 **Toevoegingen**

- Overeenkomstige de begroting 2017 is een bedrag van € 1.587.000 in de reserve gestort.

3.312 **Onttrekkingen**

- Aan de reserve is € 2.511.000 onttrokken voor pieklasten beheer en onderhoud.
- Overeenkomstig de Beleidsnota reserves en voorzieningen 2017 is een bedrag van € 801.000 overgeheveld naar de Algemene Reserve

Grote projecten

De reserve is ingesteld voor de dekking van de lasten van investeringen die voortvloeien uit de grote projecten.

2.875 **Toevoegingen**

- Conform de innovatie methode wordt een jaarlijks oplopend bedrag gedoteerd aan de reserve. Voor 2017 betreft dit een bedrag van € 2.470.000.
- Conform de Beleidsnota reserves en voorzieningen 2017 is € 405.000 rente toegevoegd aan de reserve.

4.916 **Onttrekkingen**

- Ter dekking van kapitaallasten die voortvloeien uit de grote projecten (zwembad, Trinitascollege, nieuwbouw gemeentehuis, COOL en brandweerkazerne) is € 4.917.000 onttrokken.

Behorende bij onze
verklaring d.d.
11 juni 2018

ASTRIUM
OVERHEIDSAACQUANTATE

Decentralisatie
huisvesting onderwijs

Het doel van de reserve is de dekking van huisvestingsvoorzieningen voor het onderwijs en voor het onderhoud van gymzalen in Heerhugowaard.

BWS en
overwinstregeling

Doel van deze reserve is het dekken van kosten welke gemaakt worden in het kader van ruimtelijke ontwikkeling en wonen gerelateerd aan ISV-programma

Erfgoedreserve

Doel van deze reserve is het beschikbaar hebben van middelen om de doelstellingen van het Erfgoedprogramma te kunnen realiseren.

39 **Onttrekkingen**

- Ter dekking van kapitaallasten brandalarmsystemen diverse scholen is € 39.000 onttrokken aan de reserve.

105 **Toevoegingen**

- Vanuit de resultaatbestemming 2016 (RB 2017026) is een bedrag toegevoegd van € 85.000
- Vanuit het krediet groot onderhoud Herinrichting wijken is een bijdrage ad € 20.000 geleverd voor de Nieuwsbrief Infostroom. Vooruitlopend op het doen van uitgaven in dit kader is het bedrag gestort in de reserve

22 **Onttrekkingen**

- Ter dekking van het inrichten van 4 ontmoetingsplekken is een bedrag van € 22.000 onttrokken

10 **Onttrekkingen**

- De onttrekking dient voornamelijk ter dekking van kosten welke zijn gemaakt in het kader van het Brederodes-jaar

Kunstgrasvelden &
Accommodaties

Het doel van de reserve is de
aanleg van twee kunstgrasvelden
bij twee sportverenigingen en de
aanleg van een kunsthockeyveld.

24 **Toevoegingen**

- Als gevolg van het sportbesluit ([RB2012-024 d.d. 27 maart 2012](#)) kan gedurende 8 jaar een voordeel worden behaald als gevolg van herziening van BTW die is betaald op de investeringen in de kunstgrasvelden. Dit voordeel wordt jaarlijks in de reserve wordt gestort.

96 **Onttrekkingen**

- Ter dekking van de kapitaalasten van de kunstgrasvelden op de Vork, de Kabel en de Wending wordt € 96.0000 onttrokken.

Reserve Schoolwoningen

Het doel van de reserve is de
dekking van de rentelasten van de
investeringen in de
schoolwoningen.

329 **Onttrekkingen**

- Ter dekking van de kapitaallasten schoolwoningen wordt conform de [Beleidsnota reserves en voorzieningen 2016](#) een bedrag van € 329.000 onttrokken.

Reserve impulsregeling
combinatiefuncties

Het doel van de reserve is het
dekken van lasten die
samenhangen met de uitvoering
van combinatiefuncties

170 **Toevoegingen**

- Bij het vaststellen van de Burap is besloten om het gemelde voordeel op het product Volksgezondheid (afrekening subsidie Sportservice) te doteren aan deze reserve.

20 **Onttrekkingen**

- Overeenkomstig de begroting 2017 is ter gedeeltelijke dekking van de kosten van de combinatiefuncties een bedrag onttrokken van € 20.000

Duurzaamheid

Het doel van de reserve is het mogelijk maken van investeringen in duurzaamheid.

184 **Toevoegingen**

- Conform RB2010-145 d.d. 14 december 2010 wordt de jaarlijkse opbrengst windturbines (€ 48.000) in de reserve gestort.
- De in 2016 gerealiseerde besparing ad € 2.000 als gevolg van zonnepanelen op het gemeentehuis wordt jaarlijks gestort in de reserve.
- De ontvangen subsidies (€ 134.000) voor het aanleggen van PV-installaties op woningen zijn gestort in de reserve.

109 **Onttrekkingen**

- Ter dekking van de volgende lasten is in totaal een bedrag van € 110.000 aan de reserve onttrokken:
  - Maaibeleid € 26.000
  - Nul op de meter € 44.000
  - NME € 35.000

Rente egalisatiereserve

Het doel van deze reserve is om het nadelige rente-effect van het overhevelen van niet in exploitatie genomen gronden naar de materiële vaste activa gedurende 5 jaar af te dekken (VJN 2013 4.4.JJ).

235 **Onttrekkingen**

- Overeenkomstig de Beleidsnota reserves en voorzieningen 2017 is een bedrag van € 235.000 onttrokken aan de reserve

Reserve primair onderwijs	Het doel van deze reserve is te zorgen voor middelen ten behoeve van (toekomstgerichte) investeringen in locaties die overblijven na afstoten van onderwijsgebouwen primair onderwijs	<p>451 Toevoegingen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vanuit de resultaatbestemming 2016 (RB 2017026) is een bedrag toegevoegd van € 183.000 • Bij de Burap is een voordeel gemeld op de huurinkomsten onderwijshuisvesting basisonderwijs van € 268.000; op grond van RB2012070 worden deze extra inkomsten gestort in deze reserve.
Vervanging zieke kastantjes Zuidwijk/Huygenhoek	Het doel van deze reserve is om de kosten te dekken die samenhangen met het vervangen van zieke kastanjes in Zuidwijk en Huygenhoek.	<p>60 Onttrekkingen</p> <ul style="list-style-type: none"> • In 2017 is € 60.000 geïnvesteerd in de vervanging van zieke kastanjes in Zuidwijk/Huygenhoek. Overeenkomstig de Beleidsnota reserves en voorzieningen 2017 wordt dit bedrag gedekt door een onttrekking aan de reserve.
Reserve school en sporthal De Draai	Realisatie van een sportgebouw en een school in De Draai, tijdelijke huisvesting van de Jeroen Bosch en uitbreiding van De Zevensprong en de Pater Jan Smitschool.	<p>157 Toevoegingen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Overeenkomstig de Beleidsnota reserves en voorzieningen 2017 heeft een dotatie aan deze reserve plaatsgevonden van € 157.000 <p>475 Onttrekkingen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ter dekking van de kapitaallasten die voortvloeien uit de bouw van de nieuwe school in De Draai (de Helix) is een bedrag van € 475.000 onttrokken.
Reserve Digitalisering archieven	Het doel van deze reserve is om middelen beschikbaar te houden om in 2015 de archieven te kunnen digitaliseren.	<p>6 Onttrekkingen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het restant van deze reserve (€ 5.800) is overgeheveld naar de Reserve E-depot

Reserve Decentralisaties
AWBZ, Jeugdzorg

Deze reserve is gevormd ter dekking van frictiekosten welke kunnen optreden als gevolg van de vorming van de decentralisaties

840 **Toevoegingen**

- Op basis van de Voorjaarsnota 2017 (RB 2017026) is er vanuit de Algemene Reserve € 840.000 overgeheveld naar deze reserve

2.877 **Onttrekkingen**

- Ter dekking van de overschrijdingen van de budgetten binnen het Sociaal Domein is een onttrekking gedaan aan de reserve voor een bedrag van € 2.877.000

Reserve Integrale
gebiedsontwikkeling
Stationsgebied

Het doel van de reserve is om de kosten te dekken van activiteiten die noodzakelijk zijn om een integrale ontwikkeling van het Stationsgebied mogelijk te maken

164 **Onttrekkingen**

- Het overgrote deel van de gedekte kosten betreft kosten welke samenhangen met de ontwikkeling van masterplan voor het Stationsgebied.

Reserve Toekomstige
samenwerkingen

Het doel van deze reserve is de kosten te dekken van frictie- en transactiekosten in de bedrijfsvoering.

517 **Toevoegingen**

- Vanuit de resultaatbestemming 2016 (RB 2017026) is een bedrag toegevoegd van € 517.000

486 **Onttrekkingen**

- Voor de ontwikkeling van de ICT-bodemplaat is een bedrag van € 90.000 aan de reserve onttrokken
- Ter dekking van uitgaven binnen de bedrijfsvoering is een bedrag van € 396.000 onttrokken

Reserve Transitie WNK
Het doel van deze reserve is om de transitiekosten te dekken welke voortvloeien uit de oprichting van de WNK

Reserve Videosysteem raadzaal
De reserve dient ter gedeeltelijke dekking van de kapitaallasten die voortvloeien uit de investering in meubilair en audio/videoapparatuur in de raadzaal.

Reserve Actief Burgerschap
Het doel van deze reserve is om de kosten te dekken die voortvloeien uit het project "Actief Burgerschap"

Reserve onderwijshuisvesting AZC-leerlingen
Het doel van deze reserve is de kosten te dekken die samenhangen met de onderwijshuisvesting van AZC-leerlingen

42 **Toevoegingen**

- Vanuit de resultaatbestemming 2016 (RB 2017026) is een bedrag toegevoegd van € 42.000

Onttrekkingen

42 • Gebleken is dat het bij het WNK beschikbare transitiebudget in 2017 wordt overschreden. De extra bijdrage die de gemeente hier voor moet betalen wordt gedekt door een onttrekking aan de reserve.

10 **Onttrekkingen**

- Overeenkomstig de Beleidsnota reserves en voorzieningen 2017 wordt jaarlijks een vast bedrag van € 10.000 aan deze reserve onttrokken
-

37 **Onttrekkingen**

- De onttrekking heeft grotendeels betrekking op de kosten die zijn gemaakt voor het onderzoek woonwensen in het kader van het project Woonvisie 2050

117 **Onttrekkingen**

- Ter dekking van de kosten van de renovatie van de Taxuslaan 32 heeft een onttrekking aan de reserve plaatsgevonden van € 117.000

Reserve Byod
Het doel van deze reserve is om over voldoende middelen te beschikken om het personeel in het kader van Byod een laptop/telefoon te verschaffen.

Reserve Arbitrage Stadshart
Het doel van deze reserve is het dekken van de kosten die voortvloeien uit de arbitragezaak die is aangespannen tegen de ontwikkelaar van het Stadshart.

Reserve Parkeermaatregelen
Er worden parkeermaatregelen voorbereid die een langer verblijf in het Stadshart stimuleren. Gevolg hiervan is dat de parkeer-opbrengsten lager zullen uitvallen dan begroot. Het nadeel kan worden gedekt uit deze reserve.

Reserve OZB het nieuwe MCA
In het meerjarenperspectief zijn OZB-opbrengsten ingerekend t.a.v. het nieuwe MCA. Omdat deze inkomsten niet eerder dan 2020 worden verwacht zal tot dan een jaarlijks nadeel ontstaan. Dit nadeel kan worden gedekt door een onttrekking aan deze reserve.

124 **Toevoegingen**

- Overeenkomstig de Beleidsnota reserves en voorzieningen 2017 is een bedrag gedoteerd aan de reserve van € 124.000

43 **Onttrekkingen**

- De gemaakte advocaatkosten in het kader van arbitrage Stadshart zijn onttrokken aan deze reserve.

420 **Onttrekkingen**

- Op basis van de Voorjaarsnota 2017 (RB 2017026) is € 420.000 overgeheveld naar de Algemene Reserve

237 **Onttrekkingen**

- Overeenkomstig de Beleidsnota reserves en voorzieningen 2017 is een bedrag onttrokken aan de reserve van € 237.000

Reserve Middenweg Zuid	Doel van deze reserve is het dekken van kosten die zijn gemoeid de renovatie van de Middenweg in Heerhugowaard Zuid	1.510 Onttrekkingen <ul style="list-style-type: none"> • Op basis van de Voorjaarsnota 2017 (RB 2017026) is € 1.510.000 overgeheveld naar de Algemene Reserve
Reserve E-depot	Deze reserve dient ter dekking van de bijdrage die de gemeente betaalt aan de digitalisering van het regionale archief.	6 Toevoegingen <ul style="list-style-type: none"> • Op basis van de Beleidsnota reserves en voorzieningen 2017 is een bedrag van € 5.800 toegevoegd aan deze reserve.
Reserve Vanadium	Ter dekking van de kosten die voortvloeien uit het saneren van vanadium in de fundering van de wegen is deze reserve gevormd	61 Onttrekkingen <ul style="list-style-type: none"> • De onttrekking heeft hoofdzakelijk betrekking op de onderzoekskosten die zijn gemaakt naar de aanwezigheid van slakkenzand/duomix.
Reserve verhoogde Asielinstroom	Doel van deze reserve is het dekken van kosten in 2017 met betrekking tot (re)integratie- en participatietrajecten voor vergunninghouders	449 Toevoegingen <ul style="list-style-type: none"> • Vanuit de resultaatbestemming 2016 (RB 2017026) is een bedrag toegevoegd van € 183.000 • Naar aanleiding van de Burap is besloten om de decentralisatie-uitkering Verhoging asielinstroom welke in 2017 is ontvangen (€ 266.000) te storten in deze reserve 115 Onttrekkingen <ul style="list-style-type: none"> • Door de verhoogde asielinstroom is het Participatiebudget overschreden; deze overschrijding wordt gedekt door een onttrekking aan deze reserve

Reserve ontschot werken	Deze reserve is in het leven geroepen om de kosten in 2017 van de pilot “Ontschot werken” te dekken	<p>927 Onttrekkingen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Op basis van de Voorjaarsnota 2017 (RB 2017026) is € 840.000 overgeheveld naar de Algemene Reserve • Op basis van de werkelijk gemaakte kosten in het kader van ontschot werken is in 2017 een bedrag van € 87.000 onttrokken aan de reserve
Reserve bewonersparticipatie	Deze reserve dient ter dekking van initiatieven vanuit de raad om de bewonersparticipatie te versterken (Amendement B VJN 2016)	<p>54 Toevoegingen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Op basis van amendement B bij de Voorjaarsnota 2016 is een bedrag van € 54.000 gestort in deze reserve
Reserve opkomstbevordering	Deze reserve dient ter dekking van initiatieven vanuit de raad om de opkomstbevordering te versterken (Amendement E VJN 2016)	<p>54 Toevoegingen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Op basis van amendement E bij de Voorjaarsnota 2016 is een bedrag van € 54.000 gestort in deze reserve <p>53 Onttrekkingen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Overeenkomstig het doel van de reserve zijn de kosten voor opkomstbevordering gedekt uit deze reserve.
Reserve omgevingswet	Deze reserve dient ter dekking van de kosten die voortvloeien uit de invoering van de nieuwe Omgevingswet	<p>686 Toevoegingen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Op basis van de Voorjaarsnota 2017 (RB 2017026) is € 686.000 overgeheveld vanuit de Algemene Reserve

Reserve Dotatie
Sportvoorziening

Deze reserve dient ter dekking van de aanvullende dotatie aan de voorziening Groot onderhoud gebouwen in beheer NV Sport waartoe in de Voorjaarsnota 2017 is besloten

3.427 **Toevoegingen**

- Op basis van de Voorjaarsnota 2017 (RB 2017026) is € 3.427.000 overgeheveld vanuit de Algemene Reserve

137 **Onttrekkingen**

- De verhoging van de lasten als gevolg van de aanvullende dotatie aan de voorziening Groot onderhoud gebouwen in beheer NV Sport

Reserve Westpoort

Het doel van deze reserve is om de juridische kosten te dekken die worden gemaakt ter ondersteuning van de besprekingen met Noordwest Ziekenhuisgroep

100 **Toevoegingen**

- Op basis van de Voorjaarsnota 2017 (RB 2017026) is € 100.000 overgeheveld vanuit de Algemene Reserve

Reserve
fietsverbinding
Middenweg

Deze reserve is tot stand gekomen door de niet aangewende middelen voor de fietsverbinding Middenweg in het boekjaar 2016 middels resultaatbestemming door te schuiven naar 2017.

30 **Toevoegingen**

- Vanuit de resultaatbestemming 2016 (RB 2017026) is een bedrag toegevoegd van € 30.000

30 **Onttrekkingen**

- In 2017 wordt de bijdrage vanuit de exploitatie aan de fietsverbinding Middenweg gedekt door een onttrekking aan deze reserve voor een bedrag van € 30.000

Reserve
bedrijfsvoering Sociaal
Domein

Het doel van deze reserve is de kosten te dekken die worden gemaakt om de knelpunten in de sturing en uitvoering van het sociaal domein op te lossen.

400 **Toevoegingen**

- Vanuit de resultaatbestemming 2016 (RB 2017026) is een bedrag toegevoegd van € 400.000

93 **Onttrekkingen**

- Binnen het sociaal domein zijn 2 strategen aangesteld waarvan de loonkosten / kosten van inhuur gedekt worden uit deze reserve.

Reserve voorschoolse
voorziening peuters

Het doel van deze reserve is de kosten te dekken die gepaard gaan met een nieuwe opvangvorm voor peuters

58 **Toevoegingen**

- Bij de vaststelling van de Burap is besloten de onbenutte decentralisatie-uitkering voorschoolse voorziening peuters te storten in deze nieuw ingestelde reserve

Voorzieningen

De voorzieningen per 31-12-2017 kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Bedragen x € 1.000

	Boekwaarde 31-12-2017	Boekwaarde 31-12-2016
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	2.467	2.595
Egalisatievoorzieningen	17.737	13.150
Van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden	161	161
Bijdragen aan toekomstige vervangingsinvesteringen, waarvoor een heffing wordt geheven	52	218
Totaal voorzieningen	20.417	16.124

Het verloop van de voorzieningen kan als volgt worden weergegeven

Bedragen x € 1.000

	Boekwaarde 31-12-2017	Toevoeging	Vrijval	Aanwending	Boekwaarde 31-12-2016
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's					
Pensioenvoorziening politieke ambtsdragers	2.364	70	-148	-36	2.478
Arbeidsvoorwaardenbeleid	75	0	0	0	75
Voorziening BYOD	28	0	0	-14	42
	2.467	70	-148	-50	2.595

Behorende bij onze
verklaring d.d.
11 juni 2018

Bedragen x € 1.000

	Boekwaarde 31-12-2017	Toevoeging	Vrijval	Aanwending	Boekwaarde 31-12-2016
Egalisatievoorzieningen					
Groot onderhoud gemeentelijke gebouwen	824	526	0	-159	457
Groot onderhoud Wegen/Kunstwerken	13.300	4.620	0	-2.005	10.685
Groot Onderhoud Openbare Verlichting	1.690	626	0	-213	1.277
Groot onderhoud speeloppervlakten buitensport	584	214	0	-19	389
Groot onderhoud bijzondere kunstwerken	309	70	0	0	239
Groot onderhoud gebouwen in beheer NV Sport	1.030	2.581	-1.483	-171	103
	17.737	8.637	-1.483	-2.567	13.150

Bedragen x € 1.000

	Boekwaarde 31-12-2017	Toevoeging	Vrijval	Aanwending	Boekwaarde 31-12-2016
Van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden					
Egalisatie afvalstoffenheffing	161	0	0	0	161
	161	0	0	0	161

Behorende bij onze
verklaring d.d.
11 juni 2018

ASTRIUM
OVERHEIDSAFDELING

Bedragen x € 1.000

	Boekwaarde 31-12-2017	Toevoeging	Vrijval	Aanwending	Boekwaarde 31-12-2016
Bijdragen aan toekomstige vervangingsinvesteringen, waarvoor een heffing wordt geheven					
Voorziening egalisatie riolering	52	1.104	0	-1.270	218
	52	1.104	0	-1.270	218

In de onderstaande tabel worden de mutaties per voorziening nader toegelicht

Behorende bij onze
verklaring d.d.
11 juni 2018

Voorziening	Doel voorziening	Mutatie	Toelichting
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's			
Pensioenvoorziening politieke ambtsdragers	Het doel is een voorziening te treffen voor toekomstige pensioenclaims van voormalige politieke ambtsdragers.	70	Toevoegingen
		36	<ul style="list-style-type: none"> Jaarlijkse toevoeging, conform <u>Beleidsnota reserves en voorzieningen 2017</u>
		148	Onttrekkingen <ul style="list-style-type: none"> De onttrekking heeft betrekking op de pensioenuitkeringen van twee voormalig wethouders welke ten laste van deze voorziening zijn gebracht (€ 36.000) Vrijval <ul style="list-style-type: none"> Op basis van een actuariële berekeningen heeft een vrijval plaatsgevonden van de voorziening van € 148.00
Voorziening BYOD	Deze voorziening dekt de verplichting die de gemeente heeft om in het kader van Byod aan de medewerkers een vergoeding te betalen als zij een laptop of tablet aanschaffen.	14	Onttrekkingen <ul style="list-style-type: none"> De aan het personeel uitbetaalde vergoedingen voor de aanschaf van laptops/tablets zijn gedekt door een onttrekking aan de voorziening

Voorziening	Doel voorziening	Mutatie	Toelichting
Egalisatievoorzieningen			
Groot onderhoud gemeentelijke gebouwen	Het doel van deze voorziening is het periodiek groot onderhoud van gebouwen.	526	<p>Toevoegingen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Toevoeging conform de in de begroting 2017 ingerekende bedragen <p>Aanwending</p> <ul style="list-style-type: none"> • In 2017 zijn voornamelijk kosten van groot onderhoud werktuigbouwkundige installaties gemeentehuis en renovatie van de opstallen kinderboerderij De Bongelaar ten laste van de voorziening gebracht.
Groot onderhoud Wegen/Kunstwerken	Het doel van de voorziening is het periodiek groot onderhoud van wegen, kunstwerken en waterhuishouding.	4.620	<p>Toevoegingen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Toevoeging conform de in de begroting 2017 ingerekende bedragen. <p>2.004 Aanwending</p> <ul style="list-style-type: none"> • In 2017 zijn voornamelijk kosten van <ul style="list-style-type: none"> - groot onderhoud asfalt, - herinrichting Rivierenwijk F en G en Berckheidelaan - groot onderhoud bruggen aan de Berckheidelaan, Houtzaagmolen en Waterradmolen <p>ten laste van de voorziening gebracht.</p>

Voorziening	Doel voorziening	Mutatie	Toelichting
Groot Onderhoud Openbare Verlichting	Het doel van de voorziening is het periodiek onderhoud van de openbare verlichting.	625	<p>Toevoegingen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Toevoeging conform de in de begroting 2017 ingerekende bedragen. <p>213 Aanwending</p> <ul style="list-style-type: none"> • In 2017 zijn voornamelijk kosten van vervangen kabels, armaturen en lichtmasten in diverse wijken ten laste van de voorziening gebracht.
Groot onderhoud speeloppervlakten buitensport	Het doel van de voorziening is de renovatie van buitensportaccommodaties zonder dat er schommelingen in de jaarlijkse lasten optreden.	213	<p>Toevoegingen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Toevoeging conform de in de begroting 2017 ingerekende bedragen <p>19 Aanwending</p> <ul style="list-style-type: none"> • In 2017 is voornamelijk het groot onderhoud hekwerken bij Heras ten laste van de voorziening gebracht
Groot onderhoud bijzondere kunstwerken	Het doel van de voorziening is het periodiek groot onderhoud bijzondere kunstwerken.	69	<p>Toevoegingen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Toevoeging conform het in de begroting 2017 ingerekende bedrag.

Voorziening	Doel voorziening	Mutatie	Toelichting
Groot onderhoud binnensportaccommodaties	Het doel van de voorziening is het periodiek groot onderhoud van binnensportaccommodaties	2.581	<p>Toevoegingen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Toevoeging conform het in de begroting 2017 ingerekende bedrag (541.000) • Als gevolg van de liquidatie van de SBH is de daar opgebouwde voorziening overgeheveld naar de gemeente Heerhugowaard (€ 2.040.000)
		171	<p>Aanwending</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor het groot onderhoud van de sporthallen en gymzalen is een bedrag onttrokken van € 171.000
		1.483	<p>Vrijval</p> <p>Overeenkomstig de Voorjaarsnota 2017 2.1.1.E is een gedeelte van de overgehevelde voorziening van de SBH vrijgevallen ten gunste van de exploitatie.</p>

Voorziening	Doel voorziening	Mutatie	Toelichting
Bijdragen aan toekomstige vervangingsinvesteringen, waarvoor een heffing wordt geheven			
Voorziening egalisatie riolering	Het doel van de voorziening is het verkrijgen van een planmatige systematiek in rioleringsinvesteringen.	1.104	<p>Toevoegingen</p> <ul style="list-style-type: none"> De toevoeging betreft het voordelig resultaat op de producten Riolering en Rioolheffing.
		1.270	<p>Aanwending</p> <ul style="list-style-type: none"> Conform Raadsbesluit RB2013-059 d.d. 23 april 2013 wordt het voordelig resultaat op de producten Riolering en Rioolheffing ingezet om een inhaalafschrijving te dekken op in het verleden geactiveerde rioleringswerken. Na dotatie van het voordelige resultaat op het product Riolering bedroeg de stand van de voorziening € 1.321.000. Omdat hier nog een claim op ligt van € 51.000 kon in 2017 een inhaalafschrijving plaatsvinden van € 1.270.000.

Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer

Bedragen x € 1.000

	Boek-waarde 31-12-2017	Boek-waarde 31-12-2016
Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	68.400	75.050
Waarborgsommen	271	333
Totaal	68.671	75.383

In de onderstaande tabel wordt het verloop van de langlopende leningen weergegeven

	Jaar afsluiten	Looptijd (in jaren)	Rente percentage	Boekwaarde 31-12-2017	Opname	Aflossingen	Boekwaarde 31-12-2016	Rentelast
N.V. Bank Nederlandse Gemeenten	2005	25	4,07%	7.800		600	8.400	323
De Nederlandse Waterschapsbank N.V.	2005	25	3,61%	7.800		600	8.400	295
De Nederlandse Waterschapsbank N.V.	2006	25	3,68%	2.800		200	3.000	103
N.V. Bank Nederlandse Gemeenten	2007	30	4,60%	9.750		500	10.250	460
N.V. Bank Nederlandse Gemeenten	2008	20	5,10%	8.250		750	9.000	440
N.V. Bank Nederlandse Gemeenten	2011	6	3,54%			20.000	20.000	239
N.V. Bank Nederlandse Gemeenten	2015	5	0,33%	12.000		4.000	16.000	46
De Nederlandse Waterschapsbank N.V.	2017	5	0,08%	20.000	20.000			13
Totaal				68.400	20.000	26.650	75.050	1.919

Behorende bij onze
verklaring d.d.
11 juni 2018

Toelichting op de vlottende passiva

Behorende bij onze
verklaring d.d.
11 juni 2018

vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

Bedragen x € 1.000

	Boekwaarde 31-12-2017	Boekwaarde 31-12-2016
Kasgeldleningen	10.000	22.000
Banksaldi	0	0
Overige schulden	3.871	3.694
Totaal	13.871	25.694

Overlopende passiva

Bedragen x € 1.000

	Boekwaarde 31-12-2017	Boekwaarde 31-12-2016
Vooruitontvangen bedragen	113	127
Van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen, nog te besteden voorschotten op specifieke uitkeringen		
• Overige Nederlandse overheidslichamen	512	696
Nog te betalen bedragen	9.247	9.488
Totaal	9.872	10.311

De van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen, nog te besteden voorschotten op specifieke uitkeringen kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	Boekwaarde 31-12-2017	Toevoeging	Vrijgevallen bedragen	Boekwaarde 31-12-2016
Overige Nederlandse overheidslichamen				
Project Naar een nuchter N Ken	3		0	3
OAB 2011-2014	12	101	90	0
ISV -3	44		3	47
BDU Verkeer & Vervoer	0	143	154	11
PV subsidie Stad van de Zon	174			174
Levensloopbestendig wonen	21		15	36
Bijdrage VNG	8		8	16
Pilotproj.ontw.IWGW rond Zorg	26			26
Verduurzamen integr.wijkger.werken	25	20		5
Revit bedrijv.terr.Zandhorst -	85	25	76	136
Verduurz.bestaad.woning.(regi	103	0	139	242
Uitkoopregeling woningen	11	32	21	0
Totaal	512	321	506	696

De nog te betalen bedragen kunnen als volgt worden gespecificeerd

Bedragen x € 1.000

	Boekwaarde 31-12-2017	Boekwaarde 31-12-2016
Nog te betalen facturen	8433	7.828
Nog te betalen subsidie	131	150
Nog te betalen rente	647	803
Terug te betalen rijksuitkeringen	36	45
Nog te betalen vakantiegeld personeel	0	662
Totaal	9.247	9.488

Behorende bij onze
verklaring d.d.
11 juni 2018

ASTRIUM
OVERHEIDSAFREKENING

Waarborgen en garanties

Het in de balans opgenomen bedrag voor verstrekte waarborgen aan natuurlijke- en rechtspersonen kan als volgt naar de aard van de geldlening gespecificeerd worden:

Bedragen x € 1.000

Niet uit de balans blijvende verplichtingen	Hoofdsom	Schuld 31-12-2016	Nieuwe garanties 2017	Aflossing 2017	Schuld 31-12-2017	Gemiddeld percentage van de garantstelling	Garant- stelling 2017
Sportverenigingen SWS gewaarborgd	515	345	0	38	307	50%	154
Sportverenigingen niet SWS gewaarborgd	939	465	0	18	429	100%	429
Culturele- en Zorginstellingen	10.208	5.734	0	457	5.277	100%	5.277
Garantstelling MCA	17.697	10.618	0	2.359	8.259	19%	1.568
Geldleningen werknemers	1.824	1.679	0	20	1.659	100%	1.659
Garantstelling HVC	18.012	17.484	528	0	18.012	100%	18.012
SOVON	18.957	0	18.957	0	18.957	100%	18.957
Poldermuseum	75	0	75	0	75	100%	75
Garantstelling Cocencus	4.600	3.970	0	880	3.090	7%	203
Totaal Sportverenigingen, culturele- en zorginstellingen	72.827	40.295	19.560	3.772	56.065		46.333
Stichting Woonwaard Noord-Kennemerland	257.026	216.187	35.000	23.695	227.492	50%	113.746
Woonzorg Nederland	2.082	1.959	0	64	1.895	50%	948
Totaal achtervang door WSW	259.108	218.146	35.000	23.759	229.387		114.694
Totaal gegarandeerde en gewaarborgde geldleningen	331.935	258.441	54.560	27.531	285.452		161.027

In 2017 is er een nieuwe garantie van € 18,96 miljoen afgegeven aan SOVON voor de overname van de praktijkschool Focus en de nieuwbouw van het Huygenscollege en voor € 75 duizend aan de Stichting Den Huygen Dijck voor de renovatie van het Poldermuseum.

In de jaarrekening 2016 was nog een garantstelling opgenomen aan de woningbouwstichting Ymere. Deze is vanaf de jaarrekening 2017 niet meer opgenomen als gevolg van het vestigingsprincipe van de woningbouwstichting. Omdat Ymere zijn hoofdvestiging in Amsterdam heeft staan zit de gemeente Heerhugowaard niet meer in de achtervang van de leningen die Ymere heeft voor woningen in Heerhugowaard.

In 2017 is er geen aanspraak gemaakt op de borg- en garantstellingen.

Langlopende financiële verplichtingen

De gemeente is voor een aantal toekomstige jaren verbonden aan verschillende, niet uit de balans blijkende, financiële verplichtingen.

Hiernaast volgt een opsomming van de belangrijkste verplichtingen:

<i>Bedragen x € 1.000</i>		
Huur- of leaseobject	Jaarlijks huur- of leasebedrag	Totaal huur- of leasebedrag
Software		
• Algemene software	266	614
• Document management	115	115
• SAP licenties + onderhoud	327	592
• Omgevingsvergunning	95	95
• Website	115	202
• Overige	276	276
Hardware		
• Printers	8	24
Abonnementen		
• Telefonie	110	147
Huur gebouwen		
• Huur A. Polaktuin 29-35	36	36
• Huur MFA De Horst, grond en gebouwen	397	6.980
• Overige	19	136
Overige		
• Elektrische dienstauto's	35	77
• Planten gemeentehuis	13	19
• Onderhoudscontracten materieel	69	69
• Catering kantine	62	251
• Arbodienst	64	86

Verantwoording specifieke uitkeringen

Behorende bij onze
verklaring d.d.
11 juni 2018

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2017 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 10 januari 2018

OCW	D9	Onderwijsachterstand enbeleid 2011-2018 (OAB)	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 166, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)		
		Besluit specifieke uitkeringen gemeentelijke onderwijsachterstand enbeleid 2011-2017	<i>Aand controle R</i> <i>Indicatornummer: D9101</i>	<i>Aand controle R</i> <i>Indicatornummer: D9102</i>	<i>Aand controle R</i> <i>Indicatornummer: D9103</i>	<i>Aand controle R</i> <i>Indicatornummer: D9104</i>		
			€ 89.492	€ 0	€ 0	€ 0		
SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet gemeentedeel 2017	Besteding (jaar T) algemene bijstand	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAW	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAZ	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk)
		Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
			1.1 Participatiewet (PW)	1.1 Participatiewet (PW)	1.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	1.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	1.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	1.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)
			<i>Aand controle R</i> <i>Indicatornummer: G2101</i>	<i>Aand controle R</i> <i>Indicatornummer: G2102</i>	<i>Aand controle R</i> <i>Indicatornummer: G2103</i>	<i>Aand controle R</i> <i>Indicatornummer: G2104</i>	<i>Aand controle R</i> <i>Indicatornummer: G2105</i>	<i>Aand controle R</i> <i>Indicatornummer: G2106</i>
			€ 10.453.327	€ 251.917	€ 522.193	€ 58.946	€ 76.047	€ 0
			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk)	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	
			1.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen)	1.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen)	1.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK)	1.7 Participatiewet (PW)	1.7 Participatiewet (PW)	
			<i>Aand controle R</i> <i>Indicatornummer: G2107</i>	<i>Aand controle R</i> <i>Indicatornummer: G2108</i>	<i>Aand controle R</i> <i>Indicatornummer: G2109</i>	<i>Aand controle R</i> <i>Indicatornummer: G2110</i>	<i>Aand controle R</i> <i>Indicatornummer: G2111</i>	<i>Aand controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: G2112</i>
			€ 48.707	€ 15.933	€ 0	€ 287.719	€ 0	Ja

SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeente ntedeel 2017	Besteding (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob)	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob)	Baten (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob)	Besteding (jaar T) Bob
			<i>Aard controle R</i> <i>Indicatonummer: G3/01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatonummer: G3/02</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatonummer: G3/03</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatonummer: G3/04</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatonummer: G3/05</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatonummer: G3/06</i>
			€ 67.890	€ 59.500	€ 9.689	€ 227.847	€ 19.482	€ 0
		Besluit	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) aan uitvoeringskosten Bob als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee			
			<i>Aard controle R</i> <i>Indicatonummer: G3/07</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatonummer: G3/08</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatonummer: G3/09</i>			
			€ 0	€ 0	Ja			
lenW	E27B	Brede doeluitkering verkeer en vervoer SiSa tussen medeoverheden Provinciale beschikking en/of verordening Gemeenten en Gemeenschappelijke	Hieronder per regel één beschikingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie	Besteding (jaar T) ten laste van provinciale middelen	Overige bestedingen (jaar T)	Correctie ten opzichte van tot jaar T verantwoorde bestedingen ten laste van provinciale middelen	Correctie ten opzichte van tot jaar T verantwoorde overige bestedingen	
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatonummer: E27B/01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatonummer: E27B/02</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatonummer: E27B/03</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatonummer: E27B/04</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatonummer: E27B/05</i>	
1	474321/600612		€ 0	€ 0				
2	474327/600517		€ 0	€ 0				
		Kopie beschikingsnummer	Cumulatieve besteding ten laste van provinciale middelen tot en met (jaar T)	Cumulatieve overige bestedingen tot en met (jaar T)	Toelichting	Eindverantwoording Ja/Nee	Als u kiest voor 'ja', betekent dit dat het project is afgerond en u voor de komende jaren geen bestedingen meer wilt verantwoorden	
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatonummer: E27B/06</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatonummer: E27B/07</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatonummer: E27B/08</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatonummer: E27B/09</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatonummer: E27B/10</i>	
1	474321/600612		€ 9.131	€ 9.131	Afgerond	Ja		
2	474327/600517		€ 185.507	€ 185.507	Afgerond	Ja		

Behorende bij onze
verklaring d.d.
11 juni 2018

Overzicht gerealiseerde baten en lasten per taakveld

Het volgende overzicht laat de gerealiseerde lasten en baten in 2017 per taakveld zien.

bedragen x € 1.000

Programma: Leefbaarheid en veiligheid		Actuele begroting 2017		Realisatie 2017	
		Lasten	Baten	Lasten	Baten
<i>Thema: Leefbaarheid en veiligheid</i>					
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	3.212	0	3.212	0
1.2	Openbare orde en Veiligheid	1.983	24	1.883	55
<i>Totaal thema: Leefbaarheid en veiligheid</i>		<i>5.195</i>	<i>24</i>	<i>5.095</i>	<i>55</i>
Totaal programma: Leefbaarheid en veiligheid		5.195	24	5.095	55
Programma: Stedelijk beheer en duurzaam samenleven		Actuele begroting 2017		Realisatie 2017	
		Lasten	Baten	Lasten	Baten
<i>Thema: Bereikbaarheid</i>					
2.1	Verkeer en vervoer	9.531	1.473	9.413	1.546
2.2	Parkeren	248	294	256	320
<i>Totaal thema: Bereikbaarheid</i>		<i>9.778</i>	<i>1.767</i>	<i>9.669</i>	<i>1.866</i>
<i>Thema: Milieu en leefomgeving</i>					
2.4	Economische havens en waterwegen	436	0	420	0
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	3.923	226	3.916	199
7.2	Riolering	3.719	4.429	3.715	4.425
7.3	Afval	4.437	5.681	4.386	5.717
7.4	Milieubeheer	370	185	391	179
7.5	Begraafplaatsen en crema	121	140	117	132
<i>Totaal thema: Milieu en leefomgeving</i>		<i>13.006</i>	<i>10.660</i>	<i>12.945</i>	<i>10.652</i>
<i>Thema: (Gemeentelijk) vastgoed</i>					
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	722	507	1.659	1.654
4.1	Openbaar basisonderwijs	87	72	67	22
4.2	Onderwijshuisvesting	11.833	7.569	11.935	7.630
<i>Totaal thema: (Gemeentelijk) vastgoed</i>		<i>12.642</i>	<i>8.148</i>	<i>13.661</i>	<i>9.306</i>
Totaal programma: Stedelijk beheer en duurzaam samenleven		35.426	20.575	36.276	21.823

Programma: Stedelijke ontwikkeling en bereikbaarheid		Actuele begroting 2017		Realisatie 2017	
		Lasten	Baten	Lasten	Baten
<i>Thema: Economie en toerisme</i>					
3.1	Economische ontwikkeling	102	0	100	0
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	44	34	40	32
3.4	Economische promotie	4	50	10	40
<i>Totaal thema: Economie en toerisme</i>		<i>150</i>	<i>83</i>	<i>150</i>	<i>71</i>
<i>Thema: Ruimtelijke ontwikkeling en wonen</i>					
8.1	Ruimtelijke Ordening	1.519	103	1.518	198
8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijven ter	9.678	9.760	9.731	9.793
8.3	Wonen en bouwen	1.520	1.311	1.426	1.801
<i>Totaal thema: Ruimtelijke ontwikkeling en wonen</i>		<i>12.717</i>	<i>11.174</i>	<i>12.675</i>	<i>11.792</i>
Totaal programma: Stedelijke ontwikkeling en bereikbaarheid		12.868	11.257	12.824	11.863

Programma: Sociale samenhang		Actuele begroting 2017		Realisatie 2017	
		Lasten	Baten	Lasten	Baten
<i>Thema: Onderwijs</i>					
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	1.021	108	1.033	111
<i>Totaal thema: Onderwijs</i>		<i>1.021</i>	<i>108</i>	<i>1.033</i>	<i>111</i>
<i>Thema: Cultuur en kunst</i>					
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie	2.817	422	2.815	420
5.4	Musea	23	0	20	0
5.5	Cultureel erfgoed	37	0	37	0
5.6	Media	1.986	281	1.986	281
<i>Totaal thema: Cultuur en kunst</i>		<i>4.863</i>	<i>703</i>	<i>4.858</i>	<i>701</i>
<i>Thema: Sport en recreatie</i>					
5.2	Sportaccommodaties	5.317	1.920	5.308	3.748
<i>Totaal thema: Sport en recreatie</i>		<i>5.317</i>	<i>1.920</i>	<i>5.308</i>	<i>3.748</i>
<i>Thema: Werk, participatie en inkomen</i>					
6.3	Inkomensregelingen	21.419	12.307	21.371	12.344
6.4	Begeleide participatie	1.154	0	1.348	0
<i>Totaal thema: Werk, participatie en inkomen</i>		<i>22.573</i>	<i>12.307</i>	<i>22.719</i>	<i>12.344</i>
<i>Thema: Jeugdhulp en WMO</i>					
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	5.520	339	5.241	257
6.2	Wijkteams	2.356	0	2.421	0
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	804	0	853	0
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	6.292	660	5.756	674
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	14.131	0	19.448	0
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	3.994	0	258	0
<i>Totaal thema: Jeugdhulp en WMO</i>		<i>33.097</i>	<i>999</i>	<i>33.977</i>	<i>931</i>
<i>Thema: Jeugdgezondheidszorg</i>					
7.1	Volksgezondheid	1.948	0	1.920	0
<i>Totaal thema: Jeugdgezondheidszorg</i>		<i>1.948</i>	<i>0</i>	<i>1.920</i>	<i>0</i>
Totaal programma: Sociale samenhang		68.820	16.037	69.815	17.837

Programma: Algemeen bestuur, burgerdiensten en algemene baten en lasten		Actuele begroting 2017		Realisatie 2017	
		Lasten	Baten	Lasten	Baten
<i>Thema: Algemeen bestuur</i>					
0.1	Bestuur	2.342	136	2.218	267
<i>Totaal thema: Algemeen bestuur</i>		<i>2.342</i>	<i>136</i>	<i>2.218</i>	<i>267</i>
<i>Thema: Burgerdiensten</i>					
0.2	Burgerzaken	1.395	1.120	1.371	1.092
<i>Totaal thema: Burgerdiensten</i>		<i>1.395</i>	<i>1.120</i>	<i>1.371</i>	<i>1.092</i>
<i>Thema: Algemene baten en lasten</i>					
0.8	Overige baten en lasten	2.954	911	2.872	969
<i>Totaal thema: Algemene baten en lasten</i>		<i>2.954</i>	<i>911</i>	<i>2.872</i>	<i>969</i>
Totaal programma: Algemeen bestuur, burgerdiensten en algemene baten en lasten		6.691	2.167	6.461	2.328

Programma: Algemene dekkingsmiddelen		Actuele begroting 2017		Realisatie 2017	
		Lasten	Baten	Lasten	Baten
<i>Thema: Algemene dekkingsmiddelen</i>					
0.5	Treasury	3.664	6.006	3.788	6.013
0.61	OZB woningen	815	9.219	837	9.227
0.62	OZB niet-woningen	0	2.259	0	2.290
0.7	Algemene uitkering en overige uitker	0	73.996	0	74.620
<i>Totaal thema: Algemene dekkingsmiddelen</i>		<i>4.480</i>	<i>91.481</i>	<i>4.625</i>	<i>92.150</i>
Totaal programma: Algemene dekkingsmiddelen		4.480	91.481	4.625	92.150

Programma: Onvoorziene uitgaven		Actuele begroting 2017		Realisatie 2017	
		Lasten	Baten	Lasten	Baten
<i>Thema: Onvoorziene uitgaven</i>					
ONV	Onvoorzien	16	0	0	0
<i>Totaal thema: Onvoorziene uitgaven</i>		<i>16</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
Totaal programma: Onvoorziene uitgaven		16	0	0	0

Programma: Overhead		Actuele begroting 2017		Realisatie 2017	
		Lasten	Baten	Lasten	Baten
<i>Thema: Overhead</i>					
0.4	Overhead	13.571	490	13.327	490
<i>Totaal thema: Overhead</i>		<i>13.571</i>	<i>490</i>	<i>13.327</i>	<i>490</i>
Totaal programma: Overhead		13.571	490	13.327	490

Programma: Mutaties reserves		Actuele begroting 2017		Realisatie 2017	
		Lasten	Baten	Lasten	Baten
<i>Thema: Mutaties reserves</i>					
0.10	Mutaties reserves	14.912	21.404	16.693	22.606
<i>Totaal thema: Mutaties reserves</i>		<i>14.912</i>	<i>21.404</i>	<i>16.693</i>	<i>22.606</i>
Totaal programma: Mutaties reserves		14.912	21.404	16.693	22.606

Bijlagen

Classificatie begrotingsafwijkingen

Met ingang van de jaarrekening over het jaar 2004 moet op grond van het Besluit accountantscontrole Provincies en Gemeenten de begrotingsrechtmatigheid specifiek in de accountantscontrole worden betrokken. Daarbij moet de accountant tenminste aangeven of de uitgaven die tot de begrotingsoverschrijdingen hebben geleid binnen het door de gemeenteraad uitgezette beleid passen dan wel dat er sprake is van strijdigheid met een wettelijke bepaling ofwel met een door de gemeenteraad genomen beslissing.

Bij de toetsing van begrotingsafwijkingen kunnen tenminste de volgende 'soorten' begrotingsafwijkingen worden onderkend:	Onrechtmatig, maar telt niet mee voor het oordeel	Onrechtmatig, maar telt mee voor het oordeel
A Kostenoverschrijdingen inzake activiteiten die niet passen binnen het bestaande beleid en waarvoor men tegen beter weten in geen voorstel tot begrotingsaanpassing heeft ingediend. Bijvoorbeeld de doelgroep ofwel de activiteiten zijn in de praktijk aantoonbaar ruimer geïnterpreteerd dan in regelgeving (subsidieregeling, verordening) was gedefinieerd.		X
B Kostenoverschrijdingen die passen binnen het bestaande beleid, maar waarbij de accountant ondubbelzinnig vaststelt dat die ten onrechte niet tijdig zijn gesignaleerd. Bijvoorbeeld: de verwachte kostenoverschrijding op jaarbasis was via tussentijdse informatie al wel bekend, maar men heeft geen voorstel tot begrotingsaanpassing ingediend en dit is in strijd met de budgetregels zoals afgesproken met de raad.		X
C Kostenoverschrijdingen die geheel of grotendeels worden gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten, bijvoorbeeld via subsidies of kostendekkende omzet.	X	
D Kostenoverschrijdingen bij open einde (subsidie)-regelingen. Vaak blijkt vanwege dit open karakter in het kader van het opmaken van de jaarrekening een (niet eerder geconstateerde) overschrijding.	X	
E Kostenoverschrijdingen die worden gecompenseerd door extra inkomsten die niet direct gerelateerd zijn. Over de aanwending van deze extra inkomsten		X

Bij de toetsing van begrotingsafwijkingen kunnen tenminste de volgende 'soorten' begrotingsafwijkingen worden onderkend:	Onrechtmatig, maar telt niet mee voor het oordeel	Onrechtmatig, maar telt mee voor het oordeel	
	heeft de raad nog geen besluit genomen.		
F	<p>Kostenoverschrijdingen inzake activiteiten welke achteraf als onrechtmatig moeten worden beschouwd omdat dit bijvoorbeeld bij nader onderzoek van de subsidieverstrekker, belastingdienst of een toezichthouder blijkt (bijvoorbeeld een belastingnaheffing). Het zal hier in de praktijk vaak gaan om interpretatieverschillen bij de uitleg van wet- en regelgeving die na het verantwoordingsjaar aan het licht komen. Er zijn dan geen rechtmatigheidsgevolgen voor dat verantwoordingsjaar. Wel zal de gemeente er voor moeten zorgen dat de overschrijdingen getrouw in de jaarrekening worden weergegeven. Ook kunnen er gevolgen zijn voor het lopende jaar:</p> <p>geconstateerd tijdens verantwoordingsjaar</p> <p>geconstateerd na verantwoordingsjaar</p>	X	X
G	<p>Kostenoverschrijdingen op activeerbare activiteiten (investeringen) waarvan de gevolgen voornamelijk zichtbaar worden via hogere afschrijvings- en financieringslasten in het jaar zelf of pas in de volgende jaren.</p> <p>jaar van investeren</p> <p>afschrijvings- en financieringslasten in latere jaren</p>	X	X
H	<p>Kostenoverschrijding binnen bestaand beleid waarvan kan worden vastgesteld dat deze niet eerder kenbaar was dan bij het opstellen van de jaarrekening.</p>	X	

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de baten en lasten per programma en het verschil tussen actuele begroting 2017 en de realisatie van 2017.

Bedragen x € 1.000

	Actuele begroting 2017	Realisatie 2017	Verschil actuele begroting vs realisatie	Classificatie begrotingsafwijking
Leefbaarheid en veiligheid	5.195	5.095	100	
Stedelijk beheer en duurzaam samenleven	35.426	36.276	-850	H
Stedelijke ontwikkeling en bereikbaarheid	12.868	12.824	44	
Sociale samenhang	68.820	69.815	-995	H
Algemeen bestuur, burgerdiensten en algemene baten en lasten	6.691	6.461	230	
Totaal lasten	129.000	130.471	-1471	

Financiële beheershandelingen, die ten grondslag liggen aan de baten en lasten, evenals balansposten, dienen tot stand te zijn gekomen binnen de grenzen van de door de raad geautoriseerde begroting en hiermee samenhangende programma's. In de begroting en in vervolg hierop in de tweede bestuursrapportage zijn de maxima voor de lasten vermeld die door de raad zijn vastgesteld. Dit houdt in dat de financiële beheershandelingen dienen te passen binnen de geautoriseerde begroting. Op grond van bovenstaande tabel kan worden geconcludeerd dat de uitgaven van programma's 1, 3 en 5 binnen de geautoriseerde begroting hebben plaatsgevonden. De programma's 2 en 4 laten een overschrijding van de lasten zien ten opzichte van de geautoriseerde begroting. Voor deze afwijkingen heeft een toetsing plaatsgevonden van de afwijkingen in overeenstemming met de aan het begin van deze paragraaf opgenomen tabel met toetsingsvoorwaarden. De uitkomst van deze toetsing is dat geen sprake is van onrechtmatige uitgaven. Het betreft overschrijdingen die passen binnen bestaand beleid waarvan kan worden vastgesteld dat melding over deze overschrijdingen niet bewust niet tot een begrotingswijziging hebben geleid.

Opgenomen effectindicatoren conform BBV

Op 24 maart 2016 is door de Minister de regeling beleidsindicatoren vastgesteld ten behoeve van het toelichten van maatschappelijke effecten. Deze beleidsindicatoren dienen met ingang van de begroting 2017 in de begroting en de jaarstukken te worden opgenomen

Programma
1 Leefbaarheid en veiligheid
% Jeugdcriminaliteit
Diefstal uit woning per 1.000 inwoners
Geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners
Hardekern jongeren per 1.000 inwoners 12 tm 24 jaar
Hernieuwbare elektriciteit
Vernieling en beschadiging per 1.000 inwoners
Verwijzingen Halt per 10.000 inwoners van 12-17 jaar
Winkeldiefstal per 1.000 inwoners
2 Stedelijk beheer en duurzaam samenleven
Huishoudelijk restafval
Overige vervoersongevallen met een gewonde fietser
Verkeersongevallen met een motorvoertuig
3 Stedelijk ontwikkeling en bereikbaarheid
% Jeugdwerkloosheid
Banen (per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 tot en met 64 jaar)
Funciemenging
Netto arbeidsparticipatie
Nieuwbouw per 1.000 woningen
Vestigingen (per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 tot en met 64 jaar)
4 Sociale samenhang
% Kinderen in armoede
% Niet-sporters
Aantal re-integratievoorzieningen (per dzd.inw. 15-64jr)
Absoluut verzuim per 1.000 leerplichtige leerlingen
Cliënten met een maatwerkarrangement (per dzd.inw.)
Jongeren met jeugdbescherming (in % van alle jongeren tot 18 jaar)
Jongeren met jeugdhulp (in % van alle jongeren tot 18 jaar)
Jongeren met jeugdreclassering (in % van alle jongeren van 12 tot 23 jaar)
Personen met bijstandsuitkeringen (per dzd.inw. 18 jr en ouder)
Relatief verzuim per 1.000 leerplichtige leerlingen
Voortijdige schoolverlaters totaal (VO + MBO) %
6 Algemene dekkingsmiddelen
Demografische druk (Groene + grijze druk tov 20-64)
Gemiddelde WOZ-waarde woningen
Woonlasten éénpersoonshuishouden
Woonlasten meerpersoonshuishouden

Kaderstellende nota's

Leefbaarheid en veiligheid

Naam Nota	nr. Raadsbesluit
Cameratoezicht openbare ruimten.	mei 2006
Bouwverordening Heerhugowaard 2006.	december 2006
Heerhugowaards Verkeersveiligheidsplan	januari 2013
Kadernota handhaving	september 2013
Integraal Veiligheidsplan (IVP)	november 2013
Verordening Drank- en horecawet	december 2013
Afwegingskader publiek cameratoezicht	september 2014
Algemene Plaatselijke Verordening (APV).	juni 2017
Wijziging APV	oktober 2017

Stedelijk beheer en duurzaam samenleven

Naam Nota	nr. Raadsbesluit
Betaald parkeren als onderdeel van het beleidsplan Stadshart.	oktober 2002
Plaatsing herdenkingstekens in de openbare ruimte	februari 2003
Terrassenbeleid (geactualiseerd in 2012)	juni 2003
Aanpak hondenuitwerping	november 2004
Parkeerbeleid	maart 2005
Geactualiseerd meerjarenplan groot onderhoud openbare verlichting 2005-2065	maart 2005
Gemeentelijk waterplan 2006 - 2015	mei 2006
Categorisering fiets- en voetpaden ten behoeve van verlichting	mei 2006
Kadernota Brede School	mei 2006
Beheerplan openbare ruimte (IBOR plan)	januari 2007 (t.k.a.)
Beheerplan bewust ontwerpen	januari 2007 (t.k.a.)
Gemeentelijk verkeer en vervoer plan	januari 2008
Gebruik bestrijdingsmiddelen bij het onderhoud van verhardingen	januari 2008
Openbare verlichting in relatie tot het Keurmerk Veilig wonen	mei 2008
Europese kaderrichtlijn 'Water'	juni 2008
Nota Grondbeleid	juni 2008
Beëindiging gebruik bestrijdingsmiddelen bij het onderhoud van openbaar groen	januari 2009
Dierenwelzijn	maart 2009
Nota grondprijnsbeleid	mei 2009
Groenbeleidsplan 2010 - 2015	maart 2010
Startnotitie integrale gebiedsgericht aanpak	oktober 2010
Verloop reserve 'Beheer en Sociale Structuur' in relatie tot NBK 1 en NBK 2, groot onderhoud wijken en Stad van de Zon.	november 2010
Wijkvisie Rivierenwijk 2025	januari 2011
Visie 2011 -2020 (inclusief het beleidsplan 2011 -2015 en de verordeningen) begraafplaatsen Heerhugowaard	januari 2011
Speelruimtebeleidsplan 2011- 2016	maart 2011
Vaststellen nieuw betaalregime voor betaald parkeervoorzieningen in het Stadshart.	maart 2011
Beleid uitgifte openbaar groen	mei 2011
Beleidsplan Openbare Verlichting 2012 - 2016	november 2011
Beleidsplan Sneeuw- en gladheidsbestrijding	november 2011

Naam Nota	nr. Raadsbesluit
Verhuur gemeentegrond voor terrassen	september 2012
Uitvoeringsprogramma Rivierenwijk 2012- 2015	oktober 2012
Integraal Huisvestingsplan Onderwijs	januari 2013
Het Heerhugowaards Verkeersveiligheidsplan	januari 2013
Verhuurregeling openbaar groen	maart 2013
Herijking kostendekkingsplan gemeentelijk rioleringsplan (GRP) 2011 -2015	april 2013
Grondstoffenbeleidsplan 2013 - 2016	mei 2013
Monumentale bomen Heerhugowaard	mei 2013
Verhuizing Jeroen Bosch, school en sporthal in de Draai	juni 2013
Nieuw maaibeleid (begrotingsraad)	oktober 2013
Braakliggende terreinen, niet zijnde openbaar groen	oktober 2013
Revolverend Stimuleringsfonds Duurzame Energie Regio Alkmaar	november 2013
Leidraad Flora- en faunawet en de gedragscodes Ruimtelijke Ontwikkelingen en Bestendig beheer	december 2013
Invoering nieuwe Drank- en Horecawet	december 2013
Plan van aanpak en beleid omtrent elektrisch vervoer en laadpalen	december 2013
Marktverordening Heerhugowaard 2014	april 2014
Algemene Verordening Ondergrondse Infrastructuren Heerhugowaard 2014	oktober 2014
Verordening gunning opdrachten door toekenning van een uitsluitend recht	november 2014
Regeling ter stimulering aanleg sedumdaken in Heerhugowaard	september 2015
Gemeentelijk Rioleringsplan 2016 t/m 2020	december 2015
Convenant leidingen	maart 2016
Herziening volkstuinenbeleid 2011 - 2016	augustus 2016
Wijziging verordening voorzieningen huisvesting onderwijs	november 2016
Raadsbesluit nieuwbouw Huygens College	RB 2016 096
Aanvullend raadsbesluit nieuwbouw Huygens College	RB 2017 008

Stedelijke ontwikkeling en bereikbaarheid

Naam Nota	nr. Raadsbesluit
Stadsvisie Heerhugowaard, stad van Kansen	juni 2002
Bestemmingsplan De Vork	mei 2005
Regionale bereikbaarheidsvisie, deel A	maart 2006
Beleidsnota Wonen Heerhugowaard 2007 - 2015	oktober 2007
Plan wonen	november 2007
Regioakkoord West-Frisiaweg	januari 2008
Strategisch Beleidskader van het Gemeentelijk Verkeer en Vervoerplan GVVP	februari 2008
Nota Grondbeleid	juni 2008
Bestemmingsplan Broekhorn	juni 2008
Kadernotitie de Vork	september 2008
Nota grondprijnsbeleid	mei 2009
Visie Hugo-Oord e.o.	juni 2009
Kadernota ontwikkelingsvisie voor de linten in het zuidelijk deel van Heerhugowaard	oktober 2009
Beleidsnota Externe veiligheid	juni 2010
Bestemmingsplan Heerhugowaard-zuid	september 2010
Verloop reserve'Beheer en sociale structuur in relatie tot NBK1, NBK2, Stad van de Zon en groot onderhoud wijken	november 2010
Masterplan voorzieningen 2010 - 2025	september 2011
Structuurvisie Heerhugowaard' Stad van Kansen' 2020	september 2011
Bestemmingsplan Heerhugowaard zuidwest	juni 2012
Bestemmingsplan Stadshart	januari 2013
Structuurvisie Stationsgebied	januari 2013
Gewijzigde vaststelling bestemmingsplan Heerhugowaard Oost	februari 2013
Concept Regionale woonvisie	februari 2013
Bouwplannen Gerard Douplantsoen in relatie tot ruimtelijke visie	april 2013
Gewijzigde vaststelling bestemmingsplan Aansluiting N242 - Beverkoog	mei 2013
Vaststelling Beheerverordening Buitengebied 2013	mei 2013
Start voorbereiding Zuidtangenttunnel Stationsgebied	juni 2013
Herziening uitvoeringsplan groot onderhoud - herinrichting wijken	juni 2013
Vaststelling bestemmingsplan Zuid-Oost-Hoek	juni 2013
Vaststelling bestemmingsplan Oud Centrum	juni 2013

Naam Nota	nr. Raadsbesluit
Vaststellen Regionale Woonvisie Regio Alkmaar	augustus 2013
Beheersverordening Stationsgebied	september 2013
Vestiging Stoeterij binnen Glastuinbouwbestemming	september 2013
Architectuurvisie en aanvullende welstandscriteria kunstwerken N23 Westfrisiaweg	oktober 2013
Aanpassing verordening Winkeltijden Heerhugowaard 2013	oktober 2013
Vaststellen bestemmingsplan 2e partiële herziening Broekhorn	oktober 2013
Vaststelling Regeling Startersleningen Heerhugowaard 2013	november 2013
Overname activiteiten Primeurfonds	november 2013
Actieplan geluid 2013 -2017	november 2013
Regionale kadernota huisvesting arbeidsmigranten	november 2013
Vaststelling Welstandsnota Heerhugowaard 2013	RB 2013201
Ontwikkeling Stadsrand Zuid-Oost in relatie tot Glastuinbouwontwikkeling	november 2013
RB maart 2013 Inbreng regio Noord-Holland Noord voor actualisatie Gebiedsagenda	januari 2014
Lening Stichting Primeurfonds	
Aanvulling samenwerkingsovereenkomst gemeente en Esdégé Reigersdaal	april 2014
Wijziging Huisvestingsverordening Heerhugowaard	juni 2014
Bestemmingsplan De Draai	juni 2014
Oprichting Stimuleringsfonds Duurzame energie regio Alkmaar	augustus 2014
Bestemmingsplan Actualisatieplan 2014	september 2014
Bestemmingsplan 2e partiële herziening Heerhugowaard-zuid	oktober 2014
Liggeldverordening gemeente Heerhugowaard	november 2014
Strategie de Vaandel: de gebruiker aan zet	december 2015
Verklaring van geen bedenking De Zonnestein, Middenweg 27	januari 2015
Bestemmingsplan Buitengebied 2014	februari 2015
Pilot actualisatie rondgebruik; aanpassing verhuurregeling	maart 2015
Verklaring van geen bedenking Acacialaan / Beukenlaan	maart 2015
Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs	maart 2015
Heerhugowaard onderneemt: strategisch kader economisch domein	juni 2015
Bestemmingsplan Stationsgebied	juni 2015
Beleidskader huisvesting arbeidsmigranten	juni 2015
Huisvestingsverordening Heerhugowaard 2015 (aanpassing RB december 2016 + februari 2017)	juni 2015

Naam Nota	nr. Raadsbesluit
Regeling ter stimulering aanleg sedumdaken in Heerhugowaard	september 2015
Erfgoedprogramma 2015-2016	september 2016
Procesvoorstel Omgevingsvisie	oktober 2015
Parel aan Zee, toeristische visie regio Alkmaar	oktober 2015
Verordening kwaliteit vergunningverlening, toezicht en handhaving omgevingsrecht	oktober 2015
Woonvisie Heerhugowaard 2050 processtappen	januari 2016
Strategie Duurzame Ontwikkeling 2016 t/m 2019	januari 2016
Strategie De Boulevard	juni 2016
Vaststelling nota ruimtelijke kwaliteit Heerhugowaard 2016	juni 2016
Meerjarenplanning groot onderhoud / herinrichting wijken	juni 2016
Ontwikkelingsstrategie stationsgebied	september 2016
Aanpassing grondbeleid met de mogelijkheid tot gronduitgifte in erfpacht op bedrijventerreinen, en vaststelling van de algemene erfpachtvoorwaarden	oktober 2016
Vaststelling regionale nota bodembeheer	november 2016
Voortzetting regionale samenwerking Noord-Holland Noord en ontwikkelingsbedrijf	mei 2017
Detailhandelsvisie Regio Alkmaar	mei 2017
Oplossing en kredietvotering 'Zuidtangent met spooronderdoorgang'	november 2017

Sociale samenhang

Er is een diversiteit aan beleidskaders beschikbaar in het brede Sociaal Domein. Deze zijn ook gebruikt in 2017 in de periode van de jaarrekening. Een aantal basisverordeningen worden in 2018 herzien. Er wordt een aanzet gemaakt in de herziening van het gemeentelijk subsidiebeleid en de sturing van het sociaal domein op basis van de vier pijlers is aanleiding voor een overkoepelende visie voor het gehele sociaal domein, met een volledige herziening van deze kadernota's.

Naam Nota	nr. Raadsbesluit
Erf Goed; Archeologie in Heerhugowaard	juni 2010
Beleidskader Wet Ontwikkelingskansen door Kwaliteit en Educatie (Wet OKE).	maart 2011
BTW-belaste exploitatie gemeentelijke sportaccommodaties	maart 2012
Beleidskader sport 2012 - 2016: 'Een kansrijk sport- en beweegklimaat in Heerhugowaard'.	maart 2012
Kadernota vrijwilligersbeleid	maart 2012
Kadernota Lokaal gezondheidsbeleid 2012 - 2016: 'Gezondheid Dichtbij In Heerhugowaard'.	mei 2012
Popbeleid Heerhugowaard	september 2012
De Kracht van Cultuur: Cultuurbeleid Heerhugowaard 2013 - 2016	oktober 2012
Strategische kadernota sociaal domein	december 2012
Brede schoolbeleid Heerhugowaard 2013	juni 2013
Congruente samenwerking 3D en regionale bestuurlijke kalender 3D	januari 2014
Beleidskader 2015 decentralisatie jeugdzorg regio Alkmaar	januari 2014
Algemene subsidieverordening Heerhugowaard 2014	februari 2014
Beleidsplan WMO	september 2014
WMO verordening	september 2014
Verordening cliëntenadviesraad	juni 2015
Raadsvoorstel tot vaststelling van economische activiteiten in het algemeen belang	april 2015
Oprichting overheids nv voor de sport	oktober 2015
HALte Werk (werk en inkomensondersteuning):	oktober 2017
Verordening individuele inkomenstoelage	oktober 2017
Re-integratieverordening Participatiewet	oktober 2017
Verordening tegenprestatie	december 2014
Verordening loonkostensubsidie	oktober 2017
Verordening individuele studietoelage	december 2014

Naam Nota	nr. Raadsbesluit
Afstemmingsverordening Participatiewet	oktober 2017
Verordening cliëntenparticipatie HALte Werk gemeente Heerhugowaard	juni 2015
Wijziging algemene subsidieverordening 2014	april 2016
Aanpassing Afstemmingsverordening Participatiewet, IOAW en IOAZ 2015	juni 2016
Herziening volkstuinenbeleid 2011-2016	augustus 2016
Kadernota In Control of Alcohol en Drugs 2016-2020	oktober 2016
Verordening cliëntenparticipatie wet sociale werkvoorziening	februari 2017
Beleidskader minimabeleid 2017- 2020	februari 2017
Beleidskader Schuldhulpverlening 2018	december 2017
Verordening Huygenpas 2018	december 2017
Verordening sociaal medische indicatie kinderopvang	RB 2017 138
Aanleg kunstgraskorfbalveld en plaatsen hekwerk sportpark De Vork	RB 2017 05
Vaststellen beleidskader richtlijnen aanleg kunstgrassportvelden en realisering kunstgrassportvelden voor de voetbalverenigen SVW en Reiger Boys	RB 2008 067
Kredietvoorstel ten behoeve van aanbouw van Waardergolf met therapiebad, fysiotherapieruimten en dagbesteding	RB 2014 033
Aanvullend krediet ten behoeve van uitbreiding Waardergolf met gewinningsbad en steunpunt dagbesteding	RB 2014 052
Sporttoestellen in de buitenruimte en kunstwerk sportgebouw de Draai	RB 2017 112
Zienswijze jaarstukken 2016 en begroting GGD NHN	RB 2017 043
Algemene subsidieverordening Heerhugowaard 2014	RB 2016 030
Vervreemden gemeentelijk gebouw 't Rondeel in De Noord	RB 2016 011
Beleidsplan volkstuinen	RB 2011 128
Kredietaanvraag voor realisatie volkstuinen complex Heerhugowaard Zuid	RB 2015 014
Herziening volkstuinenbeleid	RB 2016 048
Het realiseren van een volkstuin aan de Middenweg 2	RB 2017 127
Nieuwe tekst Gemeenschappelijke Regeling Recreatieschap Geestmerambacht	RB 2016 114
Verordening Leerlingenvervoer Heerhugowaard 2014	RB 2014 071
Technische wijziging verordening Leerlingenvervoer	RB 2015 010
Oprichting Coöperatie Support centrum GGD	RB 2015 057

Naam Nota	nr. Raadsbesluit
Oprichting overheids nv voor de sport	RB 2015 098
Stichting De Blauwe Loper: statutenwijzing en jaarstukken	RB 2015 060
Rekenkamerrapport Decentralisaties in het sociale domein	RB 2013 237
Beschikbaar stellen krediet t.b.v. aankoop sporthal Deimos	RB 2014 010
Beleidskader 2015 decentralisatie jeugdzorg regio Alkmaar	RB 2013 234
Juridische vorm inkoop samenwerking Jeugdzorg en begeleiding AWBZ	RB 2014 045
Beschikbaar stellen investeringskrediet verbouwing gemeentehuis tbv inhuizing CJG/GGD	RB 2014 046
Regiovisie huiselijk geweld en kindermishandeling Noord- Holland Noord	RB 2014 100
Implementatieplan overheveling begeleiding	RB 2014 095
Beleidsplan en verordening Jeugdhulp	RB 2014 113
Evaluatie popbeleid	RB 2014 123
Verduurzaming gemeentelijke gebouwen	RB 2017-077

Algemeen bestuur, burgerdiensten en algemene baten en lasten

Naam Nota	nr. Raadsbesluit
Verordening op het burgerinitiatief.	RB februari 2005
Visie op dienstverlening.	RB februari 2008
Handvest actieve informatieplicht.	RB december 2009
Verordening werkgeverscommissie voor de griffie.	RB september 2011
Bestuursconvenant en strategische werkagenda 2012 - 2014 Regio Alkmaar.	RB februari 2012
Raadscommunicatieplan.	RB februari 2013
Vaststelling archiefverordening 2013	RB juni 2013
Kadernota verbonden partijen	RB februari 2016
Verordening auditcommissie 2016	RB mei 2016
Verordening ambtelijke bijstand en fractieondersteuning	RB juni 2016
Effectindicatoren	RB 2016
Nota inkoop en aanbestedingsbeleid 2016	RB oktober 2016
Wijziging verordening rechtspositie wethouders, raads- en commissieleden gemeente Heerhugowaard	RB november 2016
Financiële verordening 2017	RB december 2016
Nota vaste activa 2017	RB februari 2017

Interbestuurlijk toezicht

Omgevingsrecht

Sinds 2014 maakt het taakveld Toezicht & Handhaving Omgevingsrecht onderdeel uit van het Interbestuurlijk Toezicht door de provincie. Hierbij wordt vooral beoordeeld of de processen zodanig zijn ingericht dat de toezicht- en handhavingstaken adequaat uitgevoerd kunnen worden. Het oordeel wordt gebaseerd op de wettelijke eisen die aan de inrichting van deze processen worden gesteld. Deze eisen staan bekend als de zgn. BIG-8 cyclus en zijn terug te vinden in de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo), het Besluit omgevingsrecht (Bor) en de Ministeriële regeling omgevingsrecht (Mor)

De provincie constateert in haar oordeel IBT 2017 dat de gemeente sinds 2014 een gestage maar continue verbetering laten zien met betrekking tot de invulling van de BIG-8 cyclus. Dit heeft erin geresulteerd dat de provincie het taakveld Toezicht & Handhaving Omgevingsrecht over 2017 heeft beoordeeld als 'adequaat'.

Archiefwet

Voor het Interbestuurlijk Toezicht maakt het onderdeel 'archief' al jaren gebruik van de VNG Archief KPI's (kritische prestatie indicatoren). Deze KPI's vormen de basis voor het in kaart brengen van het gemeentelijk archiefbeheer en de toetsing hiervan door de archiefinspecteur van het Regionaal Archief Alkmaar (RAA).

Archief KPI's

Bij brief van 3 mei 2017 heeft het RAA aan de gemeente verslag uitgebracht over het gedane toezicht dat door de archiefinspecteur van het RAA is uitgevoerd. In dit verslag is op basis van Kritische Prestatie Indicatoren (KPI's) een beeld geschetst van de kwaliteit van de informatiehuishouding en de mate waarin de gemeente aan de archiefwettelijke eisen voldoet. Uit de beoordeling valt op te maken dat de gemeente Heerhugowaard in vergelijking met vorig jaar lichte progressie heeft geboekt bij het op orde brengen van de kwaliteit van de informatiehuishouding. Deze lichte progressie is met name te danken aan het in 2017 ingevoerde Kwaliteitssysteem Informatiebeheer en het vastgestelde Vervangingsbesluit.

Ook de provincie vervult een rol in de Archief KPI's. In het kader van het interbestuurlijk toezicht informeert de gemeente Heerhugowaard de provincie Noord-Holland met betrekking tot de Archief KPI's. Dit heeft geleid tot een beoordeling van "adequaat" voor de uitvoering van de archiefwettelijke taken door de gemeente Heerhugowaard in het tijdvak 2016-2017.

Benchmark Archief KPI's 2016-2017

Het RAA heeft vervolgens alle uitkomsten van de Archief KPI's van de aangesloten gemeenten geïnventariseerd en vergeleken. Dit heeft geleid tot de benchmark Archief KPI's 2016-2017. De gemeente Heerhugowaard deed het uitstekend en behaalde zelfs een gedeelde eerste plaats (samen met Den Helder) in deze benchmark.

Nieuwe ontwikkelingen

Het team Informatiebeheer blijft zich inzetten om de hoge kwaliteit in de informatiehuishouding te kunnen blijven garanderen. Hiertoe hanteren we de Kwaliteitscirkel van Deming, waarin de PDCA-activiteiten (plan-do-check-act) zijn opgenomen.

In 2017 is er vooral veel geïnvesteerd in het Kwaliteitssysteem Informatiebeheer. Door het uitvoeren van structurele controles is de kwaliteit van zowel de scans als de document- en dossierregistraties aanzienlijk omhoog gegaan.

Tot slot kunnen we u mededelen dat door het inventariseren van het applicatielandschap en de daarin uitgevoerde archiefactiviteiten we beter in control zijn wat betreft archiefbeheer.

De volgende stap is daar waar verbetering mogelijk is, deze ook door te voeren.

Dat is onze uitdaging in 2017.

Toezicht op huisvesting statushouders

Huisvesting vergunninghouders.

Voor de gemeente Heerhugowaard was de taakstelling voor het eerste half jaar 2017

41 personen en voor het tweede halfjaar 32 personen. Totaal 73 personen.

Gemeente Heerhugowaard heeft aan de, door het Ministerie van Binnenlandse Zaken, gestelde taakstelling kunnen voldoen.

Controleverklaring

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: de raad van de Gemeente Heerhugowaard

A. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2017

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2017 van de Gemeente Heerhugowaard te Heerhugowaard gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2017 als van de activa en passiva van de Gemeente Heerhugowaard op 31 december 2017 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV);
- zijn de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2017 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving, waaronder gemeentelijke verordeningen, opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in het normenkader.

De jaarrekening bestaat uit:

1. het overzicht van baten en lasten over 2017;
2. de balans per 31 december 2017;
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen;
4. de SiSa-bijlage met de verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen; en
5. de bijlage met het overzicht van de gerealiseerde baten en lasten per taakveld.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), het controleprotocol dat is vastgesteld door de raad op 18 december 2007 en het Controleprotocol Wet normering topinkomens (WNT) 2017 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Gemeente Heerhugowaard zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 1.297.000. De bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves, zoals voorgeschreven in artikel 2 lid 1 Bado.

Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materialiteitsvoorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in de Regeling controleprotocol WNT 2017. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn, zoals ook bedoeld in artikel 3 Bado.

Wij zijn met de raad overeengekomen dat wij aan de raad tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 64.850 rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve, SiSa- of WNT-redenen relevant zijn.

B. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat de jaarstukken andere informatie, die bestaat uit:

- Jaarverslag, waaronder de programmaverantwoording en de paragrafen;
- Bijlagen.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van het BBV vereist is.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in titel IV van de Gemeentewet en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag in overeenstemming met het BBV.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het college van burgemeester en wethouders en de raad voor de jaarrekening

Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het BBV. Het college van burgemeester en wethouders is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving, waaronder gemeentelijke verordeningen, opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in het normenkader.

In dit kader is het college van burgemeester en wethouders tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het college van burgemeester en wethouders noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

De raad is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de gemeente.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Bado, het controleprotocol dat is vastgesteld door de raad op 18 december 2007 en het Controleprotocol WNT 2017, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen.

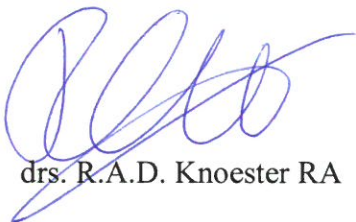
Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.
Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeente;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het college van burgemeester en wethouders en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met de raad onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

ZOETERMEER, 11 juni 2018

Astrium Overheidsaccountants BV

drs. R.A.D. Knoester RA

Paraaf voor waarmede

